

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

וזה מרו שהו'ף לפניו ל'עז'מי
ע'למים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת ויצא תשב"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

גרישים. אין בין המוטרד – פרק רביעי דף קע עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצא ר"ש

1 וזא מן מאכל עצמו נדר. ואמאי אסור להשאילו נפשו? והני לא מאכל ניתוחו תנא מאכל
 2 עלי. היא אסור. ואימא. מאי "נתנת מאכלך" – שלא ילעוס חטיף ויתן על גבי מכתו,
 3 היינו נמי נתנת מאכלך, ואבתי אמאי לא ששאלנו נפה וברדה? תשיבא ליה מאכלך
 4 עלי. נפה וברדה מביא מאכלו למאכל, ולהכי לא ששאלנו לה. אפי' שק וכו' ואפי' צנא
 5 בעלמא. של מדיה. אסור למודן ליה בה פירות.
 6 דהנאה המביאה ליה מאכל הוא. ואסור. סוס
 7 לרכוב עליה. לילך לבית המשתה. או בעקת
 8 ליראות בה. בבית המשתה. כדי שישנה בו כבוד.
 9 דהיינו הנאה. מיפסק תיבול בארעיה. שחולק דרך
 10 קרקע לבית המשתה. ומקצר דרכו. מהו. מי מדי
 11 הנאה המביאה ליה מאכל בכל זמא. או לא?
 12 צריכא למימר. דרשי? והא ליכא הנאה כלל
 13 וקמיני משאילו. ושימי דרשי. לא יקולט. אפי'
 14 שלא ליראות בה. וברין הוא דלא היה עריך
 15 למתני "משאילו". אלא אידי וכו'. ומדא ליכא
 16 למשמע מניה. "מתני" פוקס שמשיבין
 17 שנתנו להשאיל כל אלו הדברים על ידי
 18 שביחות – אסור למודי להשאילו. דכיון
 19 שהנחה להשכיר – מיהו כדנאה המביאה ליה
 20 מאכל. ואסור. גמ' מכלל דרישא. דקתני: לא
 21 ששאלנו נפה וברדה – הוי אג'ם שאין משכירין.
 22 כלומר שאין נתנו להשאיל שביחות. אג'ם
 23 דלא הוי הנאה נמורה. דכיון שאין משכירין מאי
 24 קא מתני ליה? אמר אהו לא ששאלנו – שכן אחר
 25 משאילו בתבם. שדרי מקום שאין משכירין הוא.
 26 מאן תנא. אפילו הכי אסור. ר' אייבוי היא.
 27 אבל סיפא דקתני מקום משכירין אסור –
 28 דברי הכל היא, דהנאה נמורה היא. "מתני"
 29 שלא על פי שקלו. ומודיר יבול ליתן בשבילו
 30 מחצית השקל שנתנו לה לרומת הלשכה. ויבול
 31 לפרוע רובו. ונתנו ליה כלום. מוקתני "פרע
 32 חובר" – אלמא לא מניח ליה מנכסיו. דהא לא
 33 יחיד ליה בדידי משנש' גמ' אלמא אברויה ארי בעלמא. ושרי.
 34 מאן תנא. דאברויה שרי.

1 אינשי אסור במוטרד תנא, אבל רבנן דפלגי עליה דכל תיבא דלא אסר עליו אלא
 2 הנאתו – כהני לא מקרי תנא, דכיון דמדי דלא קפדי בה אינשי הוא – אין זה קרוי נהנה
 3 מתבירי. ואם אמר: תיבא משמע דבריסת הרגל לא קפדי אינשי, ומשה' שרו רבנן, ואילו
 4 בפ' "חוקת הבתים" (כ"ג ק"ג) אמרין גבי אלו דברים שאין להם תועלת. ואמרין: כד
 5 של שחופת ססקין, דאדמעהו כדי לא קפדי
 6 אלמא דוקא שחופת הוא דלא קפדי, והא אינשי
 7 דקלא שחופת, וכיון שכן ליחסר אפילו לרבנן
 8 תיבין ותרבין ולי: דחמשהו דאמר התם הייני
 9 להתעבב ולשכב בחצר. דומיא דהנעמה בדמה.
 10 דתנן התם במוטרי. ובכי הוא גונא הוא דאמר
 11 דדוקא שחופת לא קפדי, והא אינשי דעלמא –
 12 קפדי. אבל תבא דבריסת הרגל בעלמא ססקין,
 13 דהיינו לינפור דרך חצרו ולא להתעבב שם.
 14 וכדנא גבי אינשי דעלמא לא שחופת לא
 15 קפדי, ומשה' שרו רבנן. "ולענין הלכה". פסק
 16 החובין ודל כר' אליעזר דאמר רותרי אסור. כיון
 17 דסחם לו תנא תבא כותיה. ועוד. ודסויני כר'
 18 אליעזר. שררר (לפי מ) כותיה אולא. אבל
 19 ר"ח דל תבא כותיה "חוקת הבתים" (ובי) אלו
 20 דברים שאין להם תועלת. וכל תבא הלכתא כרבי
 21 אליעזר. שכן דעת ר"ת דלי. וה"ל מן מאכל נדר.
 22 וכוון שכן למת איסור? דאמר "הנאה מאכלך
 23 עליו". דכיון שחופת ואמר תנא תמאל – הוי
 24 אסור על עצמו כל מה שגורם אותו, וקרי ליה
 25 "מאכלך" משום דברמהו תנא של הוא מתוקן.
 26 והנה תסקא דעתך הוי, דאי לא – מאי מקרי
 27 תנא מאכלי "ואימא" שלא ילעוס חטיף ויתן
 28 על גבי מכתו. דהנאה מאכל לא משמע אלא
 29 שלא ידנה נמוף תמאל עצמו, ולאסור אפי'
 30 תנא תמאל אסור "נתנת מאכלך", ואבתי
 31 לישתר. אמר רבא במוטרד תנא המביאה ליה
 32 מאכל עלי. איכא מאן דאמר דבכה' אסור בין
 33 בלעיסת חטים על גבי מכתו, בין בנפה בין בכבדה. ואין נוח לי, דבכלל תנא המביאה ליה
 34 מאכל לא משמע נתינת חטים לעוס' ע"ג גבי הוי פסקא דמילתא: דאי נדר
 35 מנאכל – אינו אסור אלא באבילה כלכה. ומודיר בכל דבר אחר. אמר "נתנת מאכלך" עלי
 36 – אסור באבילה, ואסור ללעוס חטים על גבי מכתו, אבל לשאול ממנו נפה וברדה שרי. אמר
 37 דהנאה המביאה ליה מאכל עלי אסור באבילה ואסור לשאול נפה וברדה מיהו ללעוס חטיף ויתן על גבי
 38 הוא. ולא תימא לא מקרי תנא המביאה ליה מאכל אלא לתקן התמאל בנפה וברדה, אבל לתיבא אליה ותמאל כלכה בשק חמור שרי, קמ"ל רב פפא. צנא. סל. סוס. לרכוב עליו
 39 ותבעת ליראות בה מפסק ומיבול בארעיה מאי. דמי אמרין: הו דחוקתב ותמאל אלו מקרי תנא המביאה ליה מאכל, אבל תיבא לחקריב עצמו למאכל במפסק ומיבול בארעיה כדי שיהיה
 40 שם מורה – לא תנא המביאה ליה מאכל היא. דשאני התם ששנה במאכל עצמו. וכן נמי סוס לרכוב עליו ליראות בה, כדי שיראה באדם חשוב בשכירוב על סוס. והנה טבעת על ידו
 41 ובשביל זה יתנו לו מנה יפה – כי האי גונא גרמא בעלמא הוא. "אלימא" שלא ליראות בהן צריכא למיטר. דרשי במוטרד מאכל כיון דאין משכירין בהן כיוצא בהן – פשיטא! אלא לאו
 42 אפילו ליראות בהן. וקתני משאילו, אלמא גרמא ותמאל שלי, וכל הני דבעי רב פפא גרמא בעלמא ניהו. "אידי" דקתני רישא לא ששאלנו. דנפה וברדה כלים שחשקין בהם
 43 אוכל נפש הן, וכמו שפירשתי במשאלת – תנא סיפא משאילו. "ולענין" הלכה בעיא דרב פפא לא איפשטא. הלך נקטין בהן לחומרא. "מתני" מקום משכירין כיוצא בהן אסור.
 44 אפי' במוטרד מאכל. דהוי מודיר דמיתני הא מוקתת ליה במרמא באומר "הנאה המביאה ליה מאכל עלי", התיב דרעילן להשכירין, והו משאילו אלא שכי – תנא המביאה ליה
 45 מאכל היא. שדרי ברמי השכירות שמתח' לו יקח מאכל. גמ' מכלל דרישא. דהיינו לא ששאלנו נפה וברדה. אף על פי שאין משכירין. דמאי דרשי בחלוק וטילת נמימם ומטבת – אסרין
 46 בנפה וברדה. "מתני" שוקל לו את שקלו. המדיר למודי, וכן פורע לו חובו. ובגמרא מפרש טעמא. "ומהויר" לו אבידות. ולא מדיי חייב ליה, אלא מידעם דנפשתי קמהוד ליה. "מקום
 47 ששטלים עליה שכי. דהיינו אמר היה מחויי בטל מן הסלע, דכבי היא גונא מחויי בעל אבידה ליתן לו שכי, כדכיתא ביאלו מצאתו" (כ"ג ק"ג). "תפול" תנא להקדש. אמ אין מחויי רעה
 48 לקבל השכי – ויתנו מודר להקדש. שאילו היה מחול לו מדיי – נמצא מהנה. גמ' אלמא אברויה ארי בעלמא הוא ושרי. אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי. דלכחי שרי. משום דלאו
 49 מדיי ידב ליה, אלא שנסמק הגלוח מעליו. ומשה' נמי שוקל לו שקלו, דהא לא מתני. ובלאו היי ש' לו חלק בקרבונו צבור. כדנתן (מסכת ק"מ כ"ג). ורומינן על האבוי ועל הגבוי ועל
 50 התעיר לנבות. מאי אפרת – את קא מדי ליה דפרע רובו – אברויה ארי הוא. ושרי. אמר. ר' אישעיא את מנין תן היא. וס'ל שהמפרנס אשת חבירו שפורע על חוב מוחותיו – ודח מעותיו
 51 על קרן חצבי, משום דלא חשיב תנא, אלא מבריה ארי בעלמא.

בלעיסת חטים על גבי מכתו, בין בנפה בין בכבדה. ואין נוח לי, דבכלל תנא המביאה ליה מאכל לא משמע נתינת חטים לעוס' ע"ג גבי הוי פסקא דמילתא: דאי נדר מנאכל – אינו אסור אלא באבילה כלכה. ומודיר בכל דבר אחר. אמר "נתנת מאכלך" עלי – אסור באבילה, ואסור ללעוס חטים על גבי מכתו, אבל לשאול ממנו נפה וברדה שרי. אמר דהנאה המביאה ליה מאכל עלי אסור באבילה ואסור לשאול נפה וברדה מיהו ללעוס חטיף ויתן על גבי הוא. ולא תימא לא מקרי תנא המביאה ליה מאכל אלא לתקן התמאל בנפה וברדה, אבל לתיבא אליה ותמאל כלכה בשק חמור שרי, קמ"ל רב פפא. צנא. סל. סוס. לרכוב עליו ותבעת ליראות בה מפסק ומיבול בארעיה מאי. דמי אמרין: הו דחוקתב ותמאל אלו מקרי תנא המביאה ליה מאכל, אבל תיבא לחקריב עצמו למאכל במפסק ומיבול בארעיה כדי שיהיה שם מורה – לא תנא המביאה ליה מאכל היא. דשאני התם ששנה במאכל עצמו. וכן נמי סוס לרכוב עליו ליראות בה, כדי שיראה באדם חשוב בשכירוב על סוס. והנה טבעת על ידו ובשביל זה יתנו לו מנה יפה – כי האי גונא גרמא בעלמא הוא. "אלימא" שלא ליראות בהן צריכא למיטר. דרשי במוטרד מאכל כיון דאין משכירין בהן כיוצא בהן – פשיטא! אלא לאו אפילו ליראות בהן. וקתני משאילו, אלמא גרמא ותמאל שלי, וכל הני דבעי רב פפא גרמא בעלמא ניהו. "אידי" דקתני רישא לא ששאלנו. דנפה וברדה כלים שחשקין בהם אוכל נפש הן, וכמו שפירשתי במשאלת – תנא סיפא משאילו. "ולענין" הלכה בעיא דרב פפא לא איפשטא. הלך נקטין בהן לחומרא. "מתני" מקום משכירין כיוצא בהן אסור. אפי' במוטרד מאכל. דהוי מודיר דמיתני הא מוקתת ליה במרמא באומר "הנאה המביאה ליה מאכל עלי", התיב דרעילן להשכירין, והו משאילו אלא שכי – תנא המביאה ליה מאכל היא. שדרי ברמי השכירות שמתח' לו יקח מאכל. גמ' מכלל דרישא. דהיינו לא ששאלנו נפה וברדה. אף על פי שאין משכירין. דמאי דרשי בחלוק וטילת נמימם ומטבת – אסרין בנפה וברדה. "מתני" שוקל לו את שקלו. המדיר למודי, וכן פורע לו חובו. ובגמרא מפרש טעמא. "ומהויר" לו אבידות. ולא מדיי חייב ליה, אלא מידעם דנפשתי קמהוד ליה. "מקום ששטלים עליה שכי. דהיינו אמר היה מחויי בטל מן הסלע, דכבי היא גונא מחויי בעל אבידה ליתן לו שכי, כדכיתא ביאלו מצאתו" (כ"ג ק"ג). "תפול" תנא להקדש. אמ אין מחויי רעה לקבל השכי – ויתנו מודר להקדש. שאילו היה מחול לו מדיי – נמצא מהנה. גמ' אלמא אברויה ארי בעלמא הוא ושרי. אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי. דלכחי שרי. משום דלאו מדיי ידב ליה, אלא שנסמק הגלוח מעליו. ומשה' נמי שוקל לו שקלו, דהא לא מתני. ובלאו היי ש' לו חלק בקרבונו צבור. כדנתן (מסכת ק"מ כ"ג). ורומינן על האבוי ועל הגבוי ועל התעיר לנבות. מאי אפרת – את קא מדי ליה דפרע רובו – אברויה ארי הוא. ושרי. אמר. ר' אישעיא את מנין תן היא. וס'ל שהמפרנס אשת חבירו שפורע על חוב מוחותיו – ודח מעותיו על קרן חצבי, משום דלא חשיב תנא, אלא מבריה ארי בעלמא.

קצב

גרים. אין בין המודר – פרק רביעי דף על עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

ר"ג

אפי' תמוא דברי הבל. דאפי' לרבנן דאמרו שחיבי לזה לחזור דמי דזה חובב שפרע
 בשבילה, ובי מודר תנאה דהיינו מתנה – רדידה על מנת שלא לפרוע עסקין. כלומר,
 דכשהלוחז הנתנה עמו שלא היא אבן בחיבורו כלפניו, אלא כשהיורה הלוחז יפרענה מרתתו.
 הלכך, כי פרע ליה מודר לאתו חוב, דאפי' דאפשר דמודר משום כספא פרת ליה. אפי'ה
 כיון דאי בעי לא פרע ליה – לאו מדי יודי ליה
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51

דברי חזן הוא. דאמרו איבד מעותיו, שאין למלוה על בעלה של זו כלום, הואיל ולא נתן
 כבוד אלא בהריחא ארי מעיליו, שפרנסם את אשתו שזוהו ידוב לזונה. דהי כי פרע חובי –
 אברוחו ארי הוא. שאין לו לפרוע על החוב כלום – ולחבי שרי. דאי כתיבם גדולים דפליגי
 עליה דהזן דהזן, כיון דאמרי: ישבע מנה דהוציא וחסול מן הבעל – הבא בני מכרא ליה
 כי פרע חובי יוכל הופרע לזנות מן הלוחז, ולחבי
 חזי דאפשר מנורה אם אין הופרע חזר ונזבה
 מננה. ואסור. רדידי ליה ז'ם שלא לפינע מנה
 דהשתא כי פורע זה לא חזי תנאה, הואיל ואי
 בעי – לא מצי למנבא מניה כלום. "ושוקלו"
 את שקלו" נמי מוקמינן ליה לדברי הכל כהני:
 שנתרמה הלשכה. והאי לא נתייבב באחריהו,
 ולא חזי לפרוע, דהיי קרייל ריבוי נזא: בני
 העני ששינוה את שקליהו ונבגאו אשאבו, אם
 נתרמה החרומה – נשבועין השלוחין לזנבורים
 אשאבו, ובעלים פטרומם. דתרומין על האבד.
 ואם קודם שנתרמה הלשכה – נשבועין לבני
 העני. לפיכך כי חזר ותרוד ופרע שקלו – מותר
 דלא מננה ליה כלל. משום לפינע דהתם, אי
 חזר פרע חובי – הוה מננה ליה. תפול תנאה
 לחקיש. מפ' בגמרא: לא שני. דמחזיר לזנבורים
 אלא כשנכנס מחזיר אסורין על מנעל אבידה
 שמתחזיר החריר נכנסיו. ודבי מחזיר ליה מירעם
 נדפשיה קמתרד ליה. ולכא תנאה שאינו מתנהו
 נכנסיו כלום. אבל נכסי בעל אבידה אסורין על
 מחזיר. מחזיר מותר מנעל אבידה לא מצי
 מתרד ליה אבידתו משום דאי מתרד ליה הוה מתנהו מנעל אבידה. תפושא דרב יוסף,
 דאמרו רבי יוסף היסק במעשה פסור חן המעזה ולא בעי למיח ליה פרוטה לענאי בשביל
 אותה מעזה שמסיקם הלכך אין מחזיר לו אבידתו. פירושא דרב יוסף לא דלא שכתב
 כהני דלחזי שביק ולא ידבי פרוטה לענאי בשביל אותה מעזה ולא מתנהו מניה כלל
 לפיכך מחזיר לו אבידתו.

דברי חזן הוא. דאמרו איבד מעותיו, שאין למלוה על בעלה של זו כלום, הואיל ולא נתן
 כבוד אלא בהריחא ארי מעיליו, שפרנסם את אשתו שזוהו ידוב לזונה. דהי כי פרע חובי –
 אברוחו ארי הוא. שאין לו לפרוע על החוב כלום – ולחבי שרי. דאי כתיבם גדולים דפליגי
 עליה דהזן דהזן, כיון דאמרי: ישבע מנה דהוציא וחסול מן הבעל – הבא בני מכרא ליה
 כי פרע חובי יוכל הופרע לזנות מן הלוחז, ולחבי
 חזי דאפשר מנורה אם אין הופרע חזר ונזבה
 מננה. ואסור. רדידי ליה ז'ם שלא לפינע מנה
 דהשתא כי פורע זה לא חזי תנאה, הואיל ואי
 בעי – לא מצי למנבא מניה כלום. "ושוקלו"
 את שקלו" נמי מוקמינן ליה לדברי הכל כהני:
 שנתרמה הלשכה. והאי לא נתייבב באחריהו,
 ולא חזי לפרוע, דהיי קרייל ריבוי נזא: בני
 העני ששינוה את שקליהו ונבגאו אשאבו, אם
 נתרמה החרומה – נשבועין השלוחין לזנבורים
 אשאבו, ובעלים פטרומם. דתרומין על האבד.
 ואם קודם שנתרמה הלשכה – נשבועין לבני
 העני. לפיכך כי חזר ותרוד ופרע שקלו – מותר
 דלא מננה ליה כלל. משום לפינע דהתם, אי
 חזר פרע חובי – הוה מננה ליה. תפול תנאה
 לחקיש. מפ' בגמרא: לא שני. דמחזיר לזנבורים
 אלא כשנכנס מחזיר אסורין על מנעל אבידה
 שמתחזיר החריר נכנסיו. ודבי מחזיר ליה מירעם
 נדפשיה קמתרד ליה. ולכא תנאה שאינו מתנהו
 נכנסיו כלום. אבל נכסי בעל אבידה אסורין על
 מחזיר. מחזיר מותר מנעל אבידה לא מצי
 מתרד ליה אבידתו משום דאי מתרד ליה הוה מתנהו מנעל אבידה. תפושא דרב יוסף,
 דאמרו רבי יוסף היסק במעשה פסור חן המעזה ולא בעי למיח ליה פרוטה לענאי בשביל
 אותה מעזה שמסיקם הלכך אין מחזיר לו אבידתו. פירושא דרב יוסף לא דלא שכתב
 כהני דלחזי שביק ולא ידבי פרוטה לענאי בשביל אותה מעזה ולא מתנהו מניה כלל
 לפיכך מחזיר לו אבידתו.

מקום

תנן

1 תנן מקום שנטולין עליה שבר תפול תנאה להקדש בשלמא למאן דאמר בשבכסי מחויר
2 אסורין על בעל אבידה אבל דבעל אבידה אסורין על מחויר לא מחרד דהוה דקתני
3 מקום שנטולין עליה שבר תפול תנאה להקדש אלא למאן דאמר אפילו נכסי בעל אבידה
4 אסורים על מחויר נמי מחרד אמאי תפול תנאה להקדש. כך הוא עיקר הגימטא. והי:

5 בשלמא למד' דרמתי בשבכסי מחויר אסורין על
6 בעל אבידה – דאקא היא. ודאילו נכסי בעל אבידה
7 אסורין על מחויר לא מחרד משום פריטה דרב
8 יוסף. משה קתני סיפא משום שנטולין עליה
9 שבר, אם זה המחוייר גברא יקראנ ואינו רוצה
10 לקבל שברו – לא ישנוהו בעל אבידה לאוהו שבר
11 אצלו. דדא מתחיי מניה, אלא תפול תנאה
12 להקדש. אלא למד' דאפילו נכסי בעל אבידה
13 אסורין על המחוייר מחרד, אם כן רישא דקתני
14 'ומחוייר לו אבידה' – אפי' בשבכסי בעל אבידה
15 אסורין על מחויר נמי הוא, וסיפא דקתני 'תפול
16 תנאה להקדש' אבולא מילתא קאי. ובשלמא
17 נכבסי מחויר אסורין – אחי שפיר אי מחויר גברא
18 יקראנ הוא, כדפרישית. אבל בשבכסי בעל אבידה
19 אסורין על מחויר – למה לי דלעומד תנאה
20 להקדש? יעבבנו בעל תאבדיה דלעומד. שדרי לא
21 נאסרו נכסי מחויר וליכא למימדי דהבא בשבעל
22 תנאה גברא יקראנ ורצה ליתן שבר, ומקבל אל
23 מצי שקיל – דדא נכסי בעל אבידה אסורין עליו,
24 ומשום הכי תפול תנאה להקדש – ודבבא תנאה
25 לא שייך יקראנ לקבל אבידתו בתרם. כך פרישו
26 רבותי. ולי נראה דהיי' קאמר. אמאי תפול תנאה
27 להקדש? יתן שברו בעל אבידה למחוייר. דהוה
28 דנכסי בעל אבידה אסורין על המחוייר – אפילו

29 הכי מותר ליקח ממנו שברו, דדא ותלמודו ובזנא דרמי על אפיה אמר ליעל דתנאה מותר
30 ולא ווא לוקח, ונפקא מינה דאי לוקח מותר ממוכר – מותר ליקח ממנו ובזנא דרמי על אפיה,
31 מאי עשמיא? דדא מל מקום מודר מיתחיי מהווא מיד דמכרו אלא דאי היינו עשמיא, דכין
32 דובנא דרמי על אפי' – הא משכח מינה לוקח טובא, וכל כד'ג, אע"ג דאיתי לדיה ממדי –
33 לא מקריא תנאה. אבל בני. במקום שנותנין עליה שבר, דהיינו בבטל מן להקדש – אע"ג דיהוה
34 ליה כי הווא אגרא בעל אבידה למחוייר – לא מיתחיי מחויר מניה דבעל אבידה כלל,
35 שאותו שבר כבר היה מצי' בידו. וכיון שכן – אמאי תפול תנאה להקדש? האי מצי' בעל
36 אבידה לנתביה למחוייר? כלי ונכון הוא. ומשני אחיא קתני. כלומר, רישא דמחוייר אבידתו
37 – בין נכבסי מחויר אסורין על בעל אבידה בין נכבסי בעל אבידה אסורין על מחויר. אבל
38 סיפא, במקום שנותנין עליה שבר תפול תנאה להקדש – אדירא בלחוד, אך דהיינו אבסי
39 מחויר אסורין על בעל אבידה. **איכא** דמתני לה בחיין לישנא ובר' לא שנו אלא נכבסי
40 בעל אבידה אסורין על מחויר. ומתני' לצדיין קתני: שוקל' לא את שקלו ופורע' לא את חובו –
41 מדיד' למודר, ומחוייר' לו אבידתו) – מדיד' למודר, ותרום' לו את תרומותיו – מדיד' למודר.
42 ומשום דבעי תנא ליתחיי מילוחו גונו דרשי בין מדיד' למודר תנא הכי. אך בשבכסי מניה למודר, אבל
43 תפול תנאה להקדש. ודא קאמר מדיד' למודר, ומחוייר' למודר – היינו דמחוייר' למודר, אלא
44 בשלמא למד' אך בשבכסי מחויר אסורין מחרד. כלומר מודר מחויר למודר, ומחוייר' למודר – היינו דמחוייר' למודר, אלא
45 למד' בשבכסי מחויר אסורין על בעל אבידה לא מחרד, וא"כ מתני' ומחוייר' לו אבידתו בשבכסי בעל אבידה אסורין על מחויר בלחוד היא, וא"כ היכי מתחיי' מקום? דבבא ד' ליכא למימדי
46 תפול תנאה להקדש ממנו שכתבתי למעלה. ולענין הלכה קייל' דבין נכבסי מחויר אסורין על בעל אבידה בין בשבכסי בעל אבידה אסורין על מחויר – מחרד, דהוה מר' דנכבסי מחויר
47 אסורין על בעל אבידה לא מחרד אתוחב. אע"ג דרבי' בלישנא קאנא ונכסי בעל אבידה אסורין על מחויר לא מחרד לא אתוחב, ודארבא אתי' לירידיה מתחייקת טפי שפיר – אפיה כיון דהוה
48 לישנא בריא הוא, ודך טריא דבין נכבסי מחויר אסורין בין נכבסי בעל אבידה אסורין מחרד, איזמאר בחרתי לישני – כוונתי נקטתן, וכן בספ' הירושמי' דל'.

1 תפול תנאה להקדש. דכין דמודר ממנו
2 תנאה – לא מצי האי למועה ליה שבר. בשלמא למד' אפי' בשבכסי בעל אבידה אסורין
3 על מחויר נמי מחרד ליה אבידתו היינו דקתני מקום שנטולין עליה שבר תפול תנאה
4 ולהקדש? כין דמחוייר לא מצי למיתקל מניה השבר, לפי שזה בעל אבידה הירח

5 מנכסיו, אינו יכול להשתיר השבר בידו, דמקום
6 שנטולין עליה שבר הוא – לא מצי בעל אבידה
7 למועה. ואפילו ואינו יכול לישול השבר, והא
8 שלי, להפיק תפול תנאה להקדש. ואי נכסי
9 מחויר אסורין על בעל אבידה, והאי מחויר אדם
10 עשיר הוא ואינו רוצה לקבל שברו, ודילוחא
11 הוא לקבל השבר – מכל מקום האי בעל אבידה
12 לא מצי תפיס לשברו. משום דמודר הוא נכבסי
13 מחויר, ושברו איתיה גביה, דמקום שנטולין
14 עליה שבר הוא. לפיכך תפול תנאה להקדש.
15 אלא למד'. כשבכסי מחויר אסורין על בעל
16 אבידה מחרד, והתם איכא למימדי תפול תנאה
17 להקדש. אבל נכסי בעל אבידה אסורים על
18 מחויר לא מחרד. והואיל ולא מחרד ליה – לא
19 יחייב ליה מחרד, אלא אם כן מאי 'תפול תנאה
20 להקדש' איכא למימדי בהאי דאילו ולא בר' –
21 אגרא הוא. תניא אחיא קתני. אחי לחוד מיידי
22 'תפול תנאה להקדש' – בשבכסי מחויר אסורין
23 על בעל אבידה, דבעל אבידה לא מצי תפיס
24 אגריה מחרד, ולא מצי למיתחיי מניה.
25 ומחוייר נמי לא בעי לישול שבר, דעשיר הוא.
26 לחייב תפול תנאה להקדש. לא שביחא. וליכא
27 תנאה כלל. משום דקא' מחיי' ליה. אפיה
28 דמידעם דנפשיה מחרד ליה, אפיה מחיי' ליה,
29 דרמי כסאן דרמתי ליה מנכסיו. מחויר ליה. משום דמידעם דנפשיה מחרד ליה. ולא מצי
30 ליה כלום. בשלמא למד' אף בשבכסי מחויר אסורין על בעל אבידה מחרד. היינו דמתחיי' דמתחיי'
31 מקום. כלומר, דמשכחת ליה מקום שנטולין עליה שבר תפול תנאה להקדש. דכין דנכסי
32 מחויר אסורין על בעל אבידה – לא מצי בעל אבידה לישיר השבר לעצמו, דהא נכסי
33 מחויר הן, ואסורין עליו, ונרדף' לו ליתן השבר. ומתחיי' א' אדם עשיר ואינו רוצה לקבל
34 השבר – לחייב תפול תנאה להקדש. **אלא** למאן דאמר' בשבכסי מחויר אסורין על בעל
35 אבידה לא מחרד היכי מתחיי' מקום. שנטולין עליה שבר? האי ליכא שברו כלל, ולא
36 מחרדו ודבא ליכא לתרוגי' 'אחיא קתני'. דהתם דכין דקאמר' בשבכסי מחויר אסורין על
37 בעל אבידה קא' מוקי כוונת תפול תנאה להקדש, דרופן לבעל אבידה שיתן השבר להקדש,
38 ואין יכול לחיובקו. ובכסי מחויר אסורין עליו. אבל הבא ליכא לתרוגי' 'אחיא קתני'
39 אנכסי בעל אבידה אסורין עליה. דכין דנכסי מחויר אין אסורין על בעל אבידה – מצי
40 האי בעל אבידה ליתמספ' השבר נפשיה, ולא נפיל להקדש, והיכי מתחיי' מקום? קשיא.

משהו דקא' מחיי' ליה. ודעוה' טפי מפורע' לו חובו דהא קא' נמט' ליה בידיה, ואי לא דקא' מחרד ליה – אפשי' דפסאי מניה למודר, בשלמא למד' אך בשבכסי מחויר אסורין מחרד. כלומר מודר מחויר למודר, ומחוייר' למודר – היינו דמחוייר' למודר, אלא בשלמא למד' אך בשבכסי מחויר אסורין על בעל אבידה לא מחרד, וא"כ מתני' ומחוייר' לו אבידתו בשבכסי בעל אבידה אסורין על מחויר בלחוד היא, וא"כ היכי מתחיי' מקום? דבבא ד' ליכא למימדי תפול תנאה להקדש ממנו שכתבתי למעלה. ולענין הלכה קייל' דבין נכבסי מחויר אסורין על בעל אבידה בין בשבכסי בעל אבידה אסורין על מחויר – מחרד, דהוה מר' דנכבסי מחויר אסורין על בעל אבידה לא מחרד אתוחב. אע"ג דרבי' בלישנא קאנא ונכסי בעל אבידה אסורין על מחויר לא מחרד לא אתוחב, ודארבא אתי' לירידיה מתחייקת טפי שפיר – אפיה כיון דהוה לישנא בריא הוא, ודך טריא דבין נכבסי מחויר אסורין בין נכבסי בעל אבידה אסורין מחרד, איזמאר בחרתי לישני – כוונתי נקטתן, וכן בספ' הירושמי' דל'.

גדרים. אין בין המודר – פרק רביעי דף עד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רש"י

1 אמר רבא ליהוה ליהוה בכר בפר הפקר ואמר בכר בו הקדש נטלה לאבלה מעל לפי כולה.
 2 האי דנקיש לה בכבר של הפקר ולא נקט ליה בכר שלו שדותה עומדת בחצרו והקדישה
 3 משום דבכי היא גזווא נטלה לאבלה אל מעל. דכין דמקמי הקדש שלו היתה, ולאחר הקדש
 4 גיב ברשותו עומדת – דיל גנובה של הקדש, דאמרי' בסוף פ"ק דהגינה (ף 6) שאם נטל
 5 דבר של הקדש זככות בו – לא מעל, משום
 6 דמעיקרא גמי ברשותיה קאי השתא גמי
 7 ברשותיה, ואין מעלה בקדש אלא במציאה
 8 משום הקדש לרשות אחר, ומה לי בחצרו מה לי
 9 בידו. הבא הבא לא נפיק מרשותיה. להכי נקט
 10 ליה בכבר של הפקר, שדותה עומדת תוך ד'
 11 אמותיו שקנתה לו בכל מקום. ומש"ה, כי אמר
 12 "כבר זו הקדש" – חילי, ומקדיש זה לא זכה בו
 13 מנעלם. דא"ג דאמר בפ"ק דביט (ף 1) דדי אמות
 14 של אדם קנות לו אפי' כי לא אמר "אקנה" – הבא
 15 שאני משום דכין דאמר "כבר זו הקדש" – גלי
 16 אדעתיה דלהקדש נחא ליה דליקני, לדידיה לא
 17 נחא. וגילויי דעתא כי היא מדני, בדומכא סוגיאי
 18 דרהם, ומצי למעבר הכי, דה"ל במגביה מציאה
 19 להבירי, דקנה חבירו ולא הוא. הבא גמי – הקדש
 20 קני, ואיזו משעלם אל קנה. זה ה"ל. ומשה נטלה לאבלה מעל לפי כולה, בכיון שלא זכה בו
 21 מעולם – אינו גנוב עליה, ולפיכך כשנמלה – הוציאה מרשות הקדש, ומשום הכי מעל.

1 כבר של הפקר, וכ"ש אי דנפשיה. אלא רבותא קמ"ל, דמצי זכי בהפקר לחליה קדושה
 2 עלויה. נטלה על פני לאיבלה. דכין שדחוקי בו קנאה, ואם אבלה – מעל לפי כולה,
 3 ומשעלם להקדש לפי כולה דחומש, שהרי הוציאה לחולין. אבל נטלה על פני חורושה
 4 לבניו. ואורז כך הקדישה עסקנו, דקדום לכן לא יכול להקדישה. לא פניל אלא לפי מובת
 5 הנתנה שבה. שאינו משעלם להקדש אלא כפי
 6 חזקת טובה שנתון לאביו אחר מן הבנים בשמיל
 7 שמורשה לו, ודיינו טובת הנתנה כברי יזא
 8 אסור עליו חזר ונתנו למורד במתנה מהו. כי
 9 איתיה ברשותיה. כלומר, כל זמן שהוא של
 10 מדיר הוא דאסור, דחבי משמע "כבר" – כל זמן
 11 שהוא שלי. או דלמא עליו א"ל. ועליוה שותיה
 12 לאותו כבר הקדש, ואיפ"ש שנתנו לו במתנה –
 13 אסור. אלא. הא קמבעיא ליה האי דאמר "כבר
 14 עליו", אי אמרי' דכל זמן שהוא ברשותיה, דאי
 15 אמי ליה מניה דיליה קאמר ליה. ולאפוין
 16 דאי גנבה מינב. לאותו כבר, ותנהג לו הנגב
 17 במתנה – שאינו אסור בה. והואיל הוא עצמו
 18 לא נתנה לו, או דלמא א"ג דאי גנבה ליה
 19 מנגב – אסירה ליה. לא לאפוין דאי אומניה
 20 עליה. למיכל מהדוא כבר מעיקרא, והדר א"ל כברי עליו. דהתם, לכין דאומניה עליה –
 21 קנה חלק כמה שהוא יכול לאבול דהנתנה, ואינו יכול לאוסרה עליו, דלא כולה דנתון
 22 הוא. אלא גם דמונן.

1 חזוקו לו בניו טובה, כיון שהוא מחזר לחורושם. ובניו מועילין לכשנצטו. והא דאיתיה הבא
 2 דך נמייה דרבא – משום דמצי ליה לךי בעיא דבעא מניה רב חייא בר אבין, דכי הכי דהבא הקדיש והכר ואוהי נטלה לאבלה, ברדי חייא בר אבין נמי אסר הכבר ואוהי נטלה לו.
 3 כעא מינה רב חייא בר אבין מרוב כבדו עליו ותנהג לו במתנה מהו כבדו א"ל כי איתיה ברשותיה אסור. ד"כבר" בעיה שהכבר שלו משמע, אבל לאחר שנתנה, כיון דלא הוי שלו –
 4 מותר בה. או דלמא "עליו" א"ל, ועליוה שותיה הקדש. דדיק ליה: זו שהיא עכשוו בכרי – אסורה עליו לעולם. ובדאי פשיטא ליה לרב חייא דהבא שנתן מדיר כבר זה לאדם אחר – מותר
 5 דמודר בו, וברתן לקטן בפרק "השותפין" (טו. פ). "ביתך שאני נבנס" "שדך שאני לוקח" – מנה, או שמנכר לאורז – מותר. אלמא, כל היכא דאפסקיה אורז – שרי, אלא היינו טעמא דמבעיא
 6 הבא משום דלא אפסקיה אורז, דממדייר למודר קאחי, וזיה הפשות מהחיה דפי "השותפין" לאיסורא, מרקנתה מנכר לאורז – מותר, משמע הא מנכר למודר – אסור, ליתא, דאיכא למימר
 7 דמשום דבעי למתנא סיפא "ביתך זה שאני נבנס", "שדך זה שאני לוקח" – מנה או שמנכר לאורז אסור, דהתם נקט אורז לרבותא, משה איכא למימר דנקט רישא גמי לאורז, ולא דוקא, דהה
 8 לו. וחקשה רשב"ם דל: מניא קמבעיא ליה חייא בר אבין? מתני' דהא, דהתן בפירקין (לקטן דף 70.) המודר הנתנה מחבירו ואין לו מה יאכל – חולין אל חנוני דהיגיל אצלו, ואומר לו: פלוני מודר
 9 נתנה ממני ואינו יודע מה אעשה לו. הרי זה נתון לו, ובה נתפל מנה. היה מהלך במדבר – נתון לאורז וכו' אם אין עמדם אורז – מניח על הסלע וכו'. דהתם דרבי לא באומר "בכסים אלו
 10 עליו", דרבבה? אפילו אפסקיה אחר גמי אסור, אלא דרבי באומר "בכסי עליו", ואפ"ה, טעמא – דאיכא אורז, והי מיד של מדיר למודר – אסור ויל: דהתם במודר מהנתנו, וכיון שכן, אם
 11 נתון מתנה – בשעת מתנה הוי הוא נתנה ממנו. אבל הבא דאמר "כבר" איכא למימר דשרי, משום דבשעה שנתנה מן הכבר אינו של מדיר. אמר' ליה פשיטא דאף על גב דדיבה נהילי
 12 במתנה אסור דאי לא עליו לאפוין מניא לאפוין דאי גנבה מינב. בחבדיה כלומר, ודאי דאף על גב דדיבה נהילי במתנה אסור עליו כברי, דאי לא – לאוהז עסקן עליו ומצי נפקא ליה
 13 מן איסורו; הרי בעוד שהכבר שלו וברשותו אין צריך לאסורו עליו, שהרי אורז ועמוד הוא לו. ולכ"א למימר דמשה אסור עליו – משום דאי מנגבא מניה תחסר עליה. וליכא דמסיק אדעתיה
 14 דכי, אלא דרבי לזכי אסרה – כדו שלא יפציר בו שיתנה לו. ובכין שכן על ברדוך אפילו לאורז מתנה אסרה עליה. אמר' ליה לאפוין דאי אומניה עליה. כלומר, לטעם אימאן לך דאי יזיב
 15 ליה במתנה שריא ליה וכי קאמר ליה "עליו" – לאפוין דאי אומניה עליה תחסר ליה. דהוויא שעתא גמי כברי דהיא.

1 ה"נ קונם פרה שאני הנאה לך. והכי משמע: קונם יהו עליך שאר פרות שיש לי שאני
2 מנחה לך. כלומר, שאין לי פרה אחרת, וזו שיש לי אני משאלך. שזו לא רצה להשאלה,
3 והאחרת אסורות עליו בנדה. או שמא לא הכיני אסורין עליו אם יש לי פרה אחרת אלא
4 זו, ונמצא שיש לו פרה אחרת – אסור לישאל ליהנות. קונם קודרומ שיש לי שאני קניו.
5 כלומר, שלא קניתי קודרומ אחר, או אני
6 משאלך שאני צריך לו. או שמא לא קונם בכסי
7 יד קודרומ עליו אם יש לי קודרומ אחר אלא זה.
8 ונמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל
9 הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או
10 נמי, בחייו דמדרי אסורין בכסיו על המודר. מת.
11 משאלה. או שנתנה לו במתנה. למודר. אמר לו
12 המודר: והו דקניתי מת – לא קאי אסיפא כלל.
13 והכי בני קני מעי אסיפא? ודאן קני? בכסי עלי,
14 מת או שנתנה לו במתנה – הרי זה מותר. מי
15 מותר? הרי אפשיה קאמי. אלא ארישא קאמי.
16 א'השאלתי פרתך, שאם מת המודר – מותר
17 בפרה וא בכבסיה של מודר, דהא אמר "ככסי"
18 ומאחר שמת – לאו בכסיה דידהי איתן, והכא
19 נמי אם ניתנה לו במתנה. ואמר לן המודר, דכדני
20 שאני דהא שאניו קניו – כינוי לשה בני אדם.
21 וכן (ש"ד). והכי הוה נדרים בירושלמי ונדרים
22 הלך אחר לשון בני אדם. קתני שניתנו לו במתנה
23 הרי זה מותר, וקשיא אמר. אדמה אינו דיהבי
24 ליה במתנה – אסור. אמר לך רבא הכא כפי
25 עסקין בניו שניתנה לו על ידי אחר. שבעל
26 הפרה נתנו לאחר, ואותו אחר נתנו לישאל.
27 ולהכי מותר, שכבר הוציאה משאל משרותו
28 כשתנה לאחר. אבל הכא דאמר ליה "ככסי"
29 עלך ולא נתנה לו על ידי אחר. הואיל ולא
30 יצאת משרותו קודם לכן – אסור. ולא ידמי
31 להכא דאיננה מניה, משום דהכא דאיננה
32 מניה, הואיל ושלא מדרתו דבעל הכבר יצא
33 משרותו – בעוד ביה דמי. ואסור. אבל הכא
34 שנתנה לו במתנה על ידי אחר – רחא משרותו

1 **איתביה: אמר לו "השאלתי פרתך, אמר לו: "קונם**
2 **פרה שאני קניי דך" "ככסי עליו אם יש לי פרה אלא**
3 **זה". "השאלתי פרתך, אמר לו: "קונם קודרומ שיש**
4 **לי שאני קניו" "ככסי עלי אם יש לי קודרומ אלא זה",**
5 **ונמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו – אסור, בעל**
6 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
7 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
8 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
9 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
10 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
11 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
12 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
13 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
14 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
15 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
16 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
17 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
18 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
19 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
20 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
21 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
22 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
23 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
24 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
25 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
26 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
27 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
28 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
29 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
30 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
31 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
32 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
33 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
34 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
35 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
36 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
37 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
38 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
39 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
40 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
41 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
42 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
43 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
44 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
45 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
46 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
47 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**
48 **הקודרומ אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. או**
49 **נמצא שיש לו קודרומ אחר. בחייו אסור. בעל**

1 **מתני'** תורה את תרומתו ואת מעשרותיו לדעתו. ומפרש בגמ' לדעתו דמאן, **ומקריב**
2 עליו. אי איהא מדרין ביה. **קניו** ובין קניו ובין קניו ילודתו. לפי שכל אלו מביאין שתי
3 תורים קראם בן. **ומלמדו** מדרש. דעמית לאו ילדות ניהו. **ולא** ילמות מקרא. בגמ'
4 מפרש טעמא. **גמ'** איבעיא להו דתי כהני שלוחי דידן הם. אע"ג דבפ"ק דקדושין (ף קז) מ'
5 אסיק רב הונא דשלוחי דרוממא ניהו. דאי אידו

6 שלוחי דידן ניהו נמי איבא חיידי דאנן לא בעינן
7 למיעבר ואינוו עברי? אפילו הכי עבי הכא
8 למיפשטא ממנתי. **הא** קתנא ליה.
9 ובין דעבדי שלוחיה – מהני ליה הוא.
10 דבשלמא אי שלוחי דשמיא ניהו. אע"ג דשרי
11 ליה דהאי קרבן למוכל בקדשים – א"ן זה אלא
12 גומת הנאה בעלמא. ושרי. **וליעמקיה**.
13 דבעית למיפשט ממנתי. ליתני: מקריב עליו
14 קרבנו. אלא **מחוסרי** כפרה שאני. כלומר,
15 ואדרבה. ומתשרי לאידך גיסא. דבין דתנא
16 מחוסרי כפרה בלחוד. דאין צריכין דעת – משמע
17 דוקא, גמ' משום דבין דאין צריכין דעת – דאי
18 כחן לאו שלוחות קעבידי. אבל בשאר קרבנות
19 הצריכין דעת – שלוחי דידן ניהו. דאי לא –
20 ליתני: מקריב עליו קרבנו. והוה רבוחא טפי.
21 ומיהו, לא למיפשטא בעיין לגמרי. דאיכא למימר
22 דתנא מחוסרי כפרה לאשמעי' רבוחא. דאע"פ
23 שמעורר לאבול בקדשים שרי, וכל שכן בשאר
24 קרבנות. ומתשרי יתני נמי דאמרי הכהן
25 דעת. לא למיפשטא בעיין לומר דשלוחי דידן ניהו.
26 דאיכא למימר דרוממא שוטה לבחני שלוחין –
27 כל דהיא דאיכא דעת בעלים. **הו"ן** מחוסרי
28 כפרה. זב חבה ומצורע ומצורע וילדות. ובבבולוז
29 כתוב "תורת". וק"י להו מחוסרי כפרה – משום
30 שאורין ליבנט למקדש ולאבול בקדשים עד
31 שביאו בפרתן. והני, כיון דאין קרבנא כפרה
32 – אין צריכין דעת. אבל כל שעריכין כפרה על
33 חטא – צריכין דעת. **שנאמר** זאת תורת חוב
34 בין גזול בין קטן. וכי חיבי דאדם מביא קרבן על
35 בנו קטן שאין לו דעת – הכי נמי שלא מדעתו על
36 תבירו. **אלא** מעתה לרבי יוחנן. דס"ל דרותר'
37 אתי לרביי נקטן. "זאת תורת היולדת" מאי איכא לרביי? אילמא בין גזולה בין קטנה – היא תני רב ביבי וכו'!

1 **מתני'** וְתוֹרֵם אֶת תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשֵׂרוֹתָיו לְדַעְתּוֹ,
2 וּמִקְרִיב עָלָיו קִנְיָו וְבִין קִנְיָו וְבִין קִנְיָו יִלְדוֹת הַתּוֹמָא
3 וְאֶשְׁמוֹת. וּמִלְמַדּוֹ מִדְּרַשׁ הַלְבוֹת וְאֶגְרוֹת, אֶבֶר לֹא
4 לְקַדְּמוֹ מִקְרָא. אֶבֶר מִלְמַדּוֹ הוּא אֶת בְּנָיו וְאֶת בְּנוֹתָיו
5 הוּא אוֹ שְׁלוחֵי דְשִׁמְיָא? לְמַאי נִפְקָא מִינָהּ – לְמַדּוֹ
6 הַנְּהָא. אי אִמְרַת שְׁלוחֵי דִידָן הוּוּ – הָא מַהֲנֵי לֵיהּ,
7 וְאִסּוּר. וְאי אִמְרַת שְׁלוחֵי דְשִׁמְיָא – שְׁרִי, מַאי? ת"ש,
8 דְתַנֵּן: מִקְרִיב עָלָיו קִנְיָו וְבִין כּוּ'. אי אִמְרַת שְׁלוחֵי
9 דִידָן – קָא מַהֲנֵי לֵיהּ! וְלִיעָמִיקָא, לִיתְנֵי: מִקְרִיב עָלָיו
10 קְרָבְנוֹת! אִלָּא, מְחוּסְרֵי כִפְרָה שְׁאֵנִי. דִּא"ר יוֹחָנָן:
11 **הַכֹּל צְרִיכִין דְעַת**, חוּץ מִמְחוּסְרֵי כִפְרָה, שְׁרֵרֵי אֲדָם
12 מִבְּיַא קְרָבָן עַל בְּנָיו וְעַל בְּנוֹתָיו הַקְּטָנִים, שְׁאֵנְיָא
13 "זֹאת תּוֹרַת הַזָּב" – בֵּין גְּזוּל בֵּין קָטָן. אִלָּא מִעֲתָה
14 לֵר' יוֹחָנָן "זֹאת תּוֹרַת הַיְלָדָה" וגו' – בֵּין קְטָנָה
15 וּבֵין גְּזוּלָה, קְטָנָה בַת יְלָדָה הִיא?! וְהָא הֲנֵי רַב
16 בִּיבֵי קְמִיָה דְרַב נַחֲמָן: שְׁלֵשׁ נְשִׁים מְשֻׁמְשׁוֹת בְּמוֹד:
17 קְטָנָה, וּמְעוּבָרָה, וּמִגִּנְיָקָה. קְטָנָה – שְׁמָא תִּתְעַבֵּר
18 וְתוֹמָת! הִיא "זֹאת תּוֹרַת הַיְלָדָה" – בֵּין פְּקֻדָּה
19 בֵּין שׁוֹמְרָה, שְׁבֵן אֲדָם מִבְּיַא קְרָבָן עַל אִשְׁתּוֹ, שׁוֹמְרָה,
20 בְּדַבְרֵי רַבֵּי הִוְדָה. דְתַנֵּי, רַבֵּי הִוְדָה אָמַר: אֲדָם
21 מִבְּיַא קְרָבָן עוֹשֵׂר עַל אִשְׁתּוֹ, וְכֹךְ קְרָבְנוֹת שְׁחִיבָת.
22 שְׁקֵךְ כּוֹתֵב לָהּ: וְאֶחָרִיית דִּיאֵת לִיד עָלֵי מִן קְרָבְתָּ דְיָא.
23 מְחִיב

1 **מתני'** תורה את תרומתו וכו'. מפרש בגמרא. [ומקריב עליו]. איהו כחן אהו שגדר
2 שלא ידנה ממנו – וכולו להקריב עליו ובין קניו ובין קניו וכו'. **גמ'** הני כהני. שמקריבין
3 קרבנות. שלוחי דידן. דבעלי קרבן. **הא** קא מתיי ליה. שלוחי לכפר כפרתו. ואידו הידיו
4 שלא ידנה ממנו. אלא. מדקתני: מקריב עליו קניו ובין וכו' – שמי דשלוחי דשמיא ניהו.
5 [ויפטרם]. אמר כן קרבנות דשמיא ניהו –
6 ליתני סהם מקריב עליו קרבנות. אלא מדלא
7 קתני אלא קניו ובין וכו' – שמי דשלוחי דידן
8 ניהו. דקראי קל: איהו קתני ליה – תריץ: לא
9 קתניו ליה. דבמחוסרי כפרה שאני, כי הני
10 דמתני'. דא"ר יוחנן חבל צריכין דעת. כל
11 ההקבנות צריכין שדון מקריבין בעלים. חוץ
12 ממחוסרי וכו'. על בניו ועל נשותיו הקטנים.
13 כשתון מחוסרי כפרה. דכתבי "זאת תורת חוב"
14 וגי' ונשים שנמאי קרבן בעליה – אע"פ שאין
15 להם דעת הם. הכי נמי בגדלים אין צריכין
16 להביא בפרתן לדעתן. הלכך הוואל ומקריב
17 עליו שלא לדעתו – לא מתני ליה. דהא לא
18 ידע. ומותר. אלא בעתה ל"י יוחנן. דמפיק
19 מיאת תורת חוב" בין גזול בין קטן. הבא נמי
20 מצו למימר מהאי קרא נמי. **שמא** תתעבר
21 ותמות. דאי. אלמא לא בת לידה היא. אמר לך
22 רבי יוחנן. הווא "זאת תורת היולדת" לא מרבי
23 לה לקטנה. אלא בגדולה מיירי. קא מרבי
24 אפילו יולדת שוטה. שכן אדם מביא קרבן עשיר
25 אפילו על אשתו שוטה. אדם מביא קרבן עשיר
26 על אשתו. בין פקחת בין שוטה. ולא אמרין
27 דאע"פ שנשאת לעשיר – ענה היא. דמה
28 שקטנה אלא קנה בעלה. אלא כל ההקבנות
29 שחיבת מביא עליה. שכך כתב כל האחריות
30 בו. דהכי משמע אחריותו עלי. וכי חיבי דהאי
31 מביא קרבן על אשתו יולדת אפילו שכן, כך
32 כל מחוסרי כפרה – אין צריכין דעת. ולעולם
33 שלוחי דידן ניהו.

אם

1 אתי לרביי נקטן. "זאת תורת היולדת" מאי איכא לרביי? אילמא בין גזולה בין קטנה – היא תני רב ביבי וכו'.
2 אלמא לא משכחת לה יולדת שוהיא קטנה. וכי תימא: מאי קושיא? האי אסיקא בפ"ק דיבמות (ף יג) דשנא תמות קאמר. ואפשר נמי דמייתא איכא למימר: דאמר רבי דהם ס"ל
3 דבנים חיי קמיטנים. אי נמי ערפי מסיטנים. הלכך גזולה היא. ולא משכחת קטנה שתלד. **חז"ל** זאת תורת היולדת בין פקחת בין שוטה שכן אדם מביא קרבן על אשתו כו' יתודה.
4 כלמי, אי לא אשכח דאדם מביא קרבן על אשתו – לא היה מרבינן שוטה. ולמאן קא מודר רוממא? בשלמא בקטן – לאבוא קא מודר. אלא שוטה לאבוא דאמר רבי יתודה
5 דאדם מביא קרבן על אשתו – איכא לאוקמי קרא ד"זאת תורת" לילודת שוטה, שאין אנו צריכין דעתה אלא דעת בעלה, כיון שהוא מביא קרבנותיה. ה"ו. **דתנאי** אדם מביא קרבן עשיר
6 על אשתו וכל קרבנות שוהיא חיבת אי' יתודה לפיכך אם פטרה אנו חיבי באחריות שכן כותבת לו אחריות דאית לי עלך מן קרמת דא. וה"פ: אדם מביא קרבן עשיר על אשתו. שאע"פ
7 שכל אשה שיש לה בעל לא היא עשירה. שררי כל מה שקתנה אשה קנה בעלה. אפ"ה כיון שבעלה עשיר – מביא בשבילה קרבן עשיר בקרבנות שוהיא בעלה ויודר. לפי שהבעל חיבי
8 בקרבנות אשתו. וכן כל קרבנות שוהיא חיבת. למעט נרד"ה ונרבותיה. ר' יתודה אומר: לפיכך אם פטרה. כלומר שגרשה – אנו חיבי באחריותן. שכן כותבת לו בשבטו שוהיא עשה לו
9 (נ"מ ק'). והא דאמר הכא: שכן מביא אדם קרבן על אשתו כו' יתודה – לא וקאמר כו' יתודה. דהא תני רשאי קומא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו. אלא משהו לא תדעין מאן נדחו ח"ק
10 ור' יתודה איירי בה – הלען לה ליהדיה.

מחוב

אם היה בתו. המרד. ויזקק עליה המאמר ודם אשמו. קרני סתם. ומשמע כל חטאות ואשמות, ואע"פ דלא מוסירי כפרה ניהו. לא קולעם שלוחי דין ניהו ומאי דם המאמר ודם אשמו קרני המאמר של מצורע בו. היינו מוסירי כפרה וכו', הוה לגדול. מוידן חיביקן. לשלם קרבן כלבעלם. לתקוני שויתקן. שלית, ולא לעשות. אמרי. לעולם שלוחי דין ניהו, ולחכי פיגולו פגול. לא חושב לו.

פיגול יודה מכל מקום. אלא מעתה. יביא אדם אפי' חטאת חלב על חבירו. כשו מביא קרבן על אשתו שוטה. דמשמע כל קרבנות שהיא חיבת. אפי' אם אכלה חלב. ומתוך רבי יוחנן אשתי שיהיה חיבי דמי. שהתא מחיבת קרבן, אי ראכלה כר. פסול. הקרבן. דהואיל נודחה כשנשחתה. דלא בת קרבן היא – ידחה. הנם בני גמי אשה. הואיל נודחית בשעת אכילה – נודחת מחבל. ואין אדם מביא קרבן חלב על אשתו שוטה. ולכא למירמא מחבא. וכו' קאמינא דלר' יוחנן דהוה הא דמביא קרבן על אשתו שוטה – כגון הבא וכו' ילדה את מצורעת. וקפידת' הו' יביא אדם בו/ אלמה אמר ר' אלעזר. הפריש פסח על חבירו של אדם מדעתו. כר. אמר רבי יודא שה לביא אבות. דמשמע אדם מביא פסח ורוחט על בניו ועל בנותיו הקטנים. לאו דאורייתא הוא. להבי. הפריש פסח על חבירו – לא עשה ולא כלום. ושפאי. דלאו דאורייתא הוא – מדרתו וכו'. ואי אפרת' שה לביא אבות. דאדם שוחט על בניו הקטנים דאורייתא. על בשריא קאי ומכזי להו. כלומר היאך יכול זה לכות את אחיו מאחד שנשחטו הוא תמן (פסחים פט.). נגזר ומתקשר דידע על ששחט. אלא אומניו לביא אלא שוחט – לאו דאורייתא. ודך משה משמע דבבני קטנים מיירי. אלא. הואיל ולא דאורייתא הוא למה ליה לאבדון למימרה. הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מבם לירושלים – כדי לרוחן במצות. תניא גמי חבי. כדי לרוחן קאמר. מדקאמר. בניס שפלים, ולא קאמר. ובניס לא יצאו ידי חובתן – מכלל דלא מחייבי מדאורייתא. אלא לרוחן קאמר. בין

מתוכ רב שמי בר אבא אמר הוה בן זורק עליו חטאתו ואשמו. איכא מאן דאמר דמאיאחוב רב שמי בר אבא נמרייתא ולא אוחבי ממני – שי' ולא גרס במתניתין חטאת ואשמות. ואי מתא לא איריא. דהאי ולא אוחבי לא ממני – משום דכין דתנא ליה בדי קמי ובין, ומילא מוכח דחטאות ואשמות דנמוצע קאמר. אבל מתניתא דרבי טמא זורק דם חטאתו ואשמו – משמע ליה דרבכל חטאת קאמר.

ואפי' כדני שיה ליה דם חטאתו ואשמו של מצורע קאמר. תנן. הבהנים שפגלו במקדש וכו' איבי שלוח דרמיא ניהו היינו שפגלו פגול. דרובנא שרינו שלוחי לכל מילי. אלא א"א שלוחי דין ניהו שפגלו פגול. נהו דרשליח דין ניהו פיגול בשלמא במידי. נהו דרשליח דין ניהו פיגול פיגול. דכין שפגול במידי – אינו עושה שלוחות. אלא ארעתא דנפשי קעביד. וק"ל פ"ב דהרולין (ף ט.) דאדם אוסר דבר שאינו שלו על ידי מעשה. אבל בשווגא. אי שלוח דין ניהו – אמאי פיגול פיגול. דהא כין דשוגג הוא – לאו ארעתא דנפשי קעביד. שמתוכין הוא לעשות שלוחות. ודאי. שלוח שויתקן לתקוני ולא לעשות. רדח: שאני גבי פגול דאמר קרא וכו'. והלך בעין הבא לא אפישיטא. ומיהו. נהו דהבא לא אפישיטא לה. מדיחא דפ"ק דקודקודן מוכח שלוחו שמיא ניהו. ובמו שכתבתי למעלה. גופא א"ר יוחנן הכל ריכין דעת וכו'. הקשו בתוס': דתנן. ומיחיה לה פריק. דאישי מקדש' (אמון טז.). דבהה שצנמא מירושלים למגדל עד – וכו' דלעול. כלומר ויקרב. אלמא אין ריכין דעת. ויחריג. דהתם שני דכין שנאמר – דעת בעלים הוא שכל כון שירעה לחקייב – קריב. אלא מעתה יביא אדם חטאת חלב על חבירו אלמה אמר רבי אלעזר וכו' לא עשה ולא כלום. משום דאין נזקן אפשי משאי אפשי. אשתו שוטה דכי בני כלומר, לעולם כבי האי דנין. אלא למאי דאמר לר' יודא דאדם מביא על אשתו שוטה – לא חטאת חלב קאמר. אלא קרבן ילדה. דחטאת חלב אי אפשי. דדיכי רמי וכו' וקין שפגול פטורה – אי אפשי שביא בעלה עליה. אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו. לדידך. ודעת אפשי משאי אפשי. לא עשה כלום. שצריך שימנה עמוה מדעתו. ויזא שה לביא אבות לאו דאורייתא. לעולם כבי האי דנין. ומיחו מספח לא מצי למידק. דשה לביא אבות לאו דאורייתא. דמן הוההוה אן הקטנים צריכין להצטת בשה עם בני חבורה. אלא אוכלין ממנו אף על פי שלא נמנו

מתוכ רב שמי בר אבא: אם היה בתו – ויזקק עליו דם המאמר ודם אשמו! דם המאמר ודם אשמו! דם המאמר ודם אשמו של מצורע, ודם המאמר ודם אשמו של מצורע, דכתיב: "ואת התיבה תורת המצורע" – בין גדול ובין קטן. תנן: הבהנים שפגלו במקדש, אי אפרת בשלמא שלוחי דשמיא הוו – היינו שפגלו פגול. אלא אי אפרת שלוחי דין הוו אמאי פגול? פגול? קימא ליה: שלוחא שויתקן לתקוני ולא לעשות! אמרי: שאני גמי פיגול, דאמר קרא "לא יחשב לך" – כמלך מקום. גופא, א"ר יוחנן: הכל ריכין דעת, חזין ממחוסר פרה, שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל בנותיו הקטנים. אלא מעתה יביא אדם חטאת חלב על חבירו, שכן אדם מביא על אשתו שוטה כר' יוחנן. אלא עשה כמות! אשתו שוטה היכי דמי? אי דאפקה כשריא פקחת ונשפתת – הא א"ר יוחנן אמר ר' אבהו אמר רבי יוחנן: אבל חלב והפריש קרבן ונשפתת והזר ונשפתת – פסול, הואיל והזרה – ידחה. אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו, שכן אדם מביא על בניו ועל בנותיו הקטנים. אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו – לא עשה כמות! אמר רבי יוחנן: "שה לביא אבות" – לאו דאורייתא. וקמאי מדתנן: האומר לבניו "הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מבם ראשון לירושלים" בין שהבנים ראשון ראשו ורובו – וכה בהלכה, וקמחה דלא חזיו עמו. ואי אפרת – פרי לרוחן אבהוהו – אלא קמה ליהו דאמר לרוחן אבהוהו – פרי לרוחן אבהוהו – וקממו גנות לבנים, וקממו גנות לרוחן אבותיו. כו'.

עליו. דף עב גב דאין פסח נאכל אלא לנגויה – דמי בראיין להצטת. אבל קטנים דלאו בני הבית – לית לן לה. הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מבם ראשון לירושלים. אמר לנגויה: הריני עולה לירושלים. ולחרי שואהי שם אשוחט את הפסח על מי שיעלה מבם ראשון. על בשרא קאי. שכלעה זה כבר נשחט. ואם כן היאך נגמה עליה הבהנים "מזוהי משח" ודרשקין. מזוהא דשה (פסחים טז.). ומכזי. היאך הוא מביא לחזר מבני אחי שוחט? א"ג. האי "ומביא להם" אחרתא בן שעלה ראשון קאי. היאך מביא לחזר? דבשלמא אידו וכו' דאיכא למימר כין שעלה ראשון ודבר שבשעשעושה פסח – עליו נשחט. אבל היאך מביא לחזר? וכו' דאמר ר' יוחנן (ף טז.). כדן. לרוחן. שידו גרילין לחזרוהו במצות.

ומצאנו בנות וירוהו. ולא קרני' זכות וכו', אלמא לא נחבין אלא לחזר בלבד.

נדרים. אין בין המזדר – פרק רביעי דף על עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ"

ר"נ

1 איביעא לזו התורם משלו על זה חבירו עריך דעתו או לא מי אמרין כיון דחובת הוא
2 לו לא עריך דעת. ודכין לארם שלא בפניו. ומסמנא דזי ליה משלוחה. **איביעא** לדעתיה
3 ריליה. דהאי תורם, מאן שויה שליח? דהא דרשי- מאם אתם לדעתכם – אף שחלובם
4 לדעתכם. **ליתא** לזו התורם דבעל הברי עליו ליה דעבד שליחותיה. וכל ששעשה שליחותו
5 ודרי מרתא. ארעא דגביה. ודעית. ודעית.

6 ולא חשבין ליה מונה, כיון דמרתיה עבדי ולא
7 חיבי ליה מרד. ומרד. ודארי מוני בחק, ולרבנן
8 וא אפשי דלא גרע מפרע חובי. דאסור לרבנן,
9 הרשב"א דל. ליה ראה: אפילו לא רלבנן שרי. רבין
10 דאסיק לרבנן דתורם שפיר על זה חבירו טובת
11 הגאש של תורם – איכא למימר דתורם לית
12 לאותו בן חבירו שהוא דרתי מוחבין, ודאיתא דעתי
13 קא עביד, וכלל חבירי ברטאס דרתי בעלמא
14 מתניו. ובעל לאו אין עריך דעת. ומאי דכתוב
15 במקצת סוסי: דאי אמרת עריך דעת הא קמתי
16 ליה – לישנא חתירא הוא. דכבר אמרין: איביעא
17 לדעתו של בעל הא קמתי ליה. **בראבא**
18 רבא באומר כל הירצה וכו' בעביע דר' יודיה
19 בסמוך חבירי אמי. **הבא** נמי באומר כל הירצה
20 לתורם וביא ויתורם. וכו' האי טונא מוני לגבי
21 תרומה. ונגבלי דעת בלחוד דנדא ליה סני. ולגבי
22 מרד הגאש לא חשיב מונה. כיון דלא מני ליה
23 אדך שליח בתיאס. ומרדו. ודאק באומר 'כל
24 הירצה לתורם וביא ויתורם', אבל אי אמר 'כל
25 השומע קולי יתורם' – שליחות מעליא דהי, ואסור
26 בחדא הגאש. דהא אמרין בפ' 'המדר' (ספ"ט)
27 פ': 'כל השומע קולי ויין – שליחותה קעבדי,
28 ומפקנן לה מרתנן בפ' 'התקבל' (גיט' דף טו.) ורבין
29 גט מתני: אם אמר 'כל השומע קולי יתורם' כו'
30 לא שתי'. ולכך, ודאק באומר 'כל הירצה לתורם
31 וביא ויתורם', דלאו שליחות מרד הוא. ומרד, כי
32 אמרין דלחורמה מידא מוני – ודאק דאמריה
33 בתיא לישנא, דהיי אריטא מציעתא דהי, ומשיח
34 דהי דלגבי מרד לא דחי שליחות – לחורמה מרת
35 מתני: אבל אי אמר 'כל התורם איני מפשי' –
36 אפשי דאפילו לגבי תרומה אל מוני, דלאו
37 לישנא מעליא הוא כשיבא ויתורם. ורבין נמי
38 מוכח דהא האומר 'כל הון איני מפשי' – וכל
39 אחר הון – אינו חיבי לשלם, דלא שויה שליח
40 בכל. **התורם** משלו על זה חבירו טובת חובתו של
41 של מי. כלומר, מי באכי בתניית תרומה לו, ותורם
42 או בעל חבירי, שתהא טובת הגאש שלו טובת
43 הגאש – שיתן לו ישראל רב' מושע שיתן אותה
44 תרומה לבן בנה בן. ואילו כון אסור ליה למרת

45 מדי לישראל כל שיתן לו תרומה, דאפילו בון המסיעה בבית הגרנות (מסות 10) קרינן ביה
46 שתחם בריית הלוי. **אי** לא פירי דרדין. של תורם. **תבואת** ויער ונתת הלח ונתתה
47 בעל חורע, דרדייה בעל חבירי. ו**אי** אמרת טובת הגאש לבעל חבירי דאק מוני ליה.
48 שמוכרו תורם לבעל חבירי ליתן אותה תרומה מני שיער, ושקיל מיניה טובת הגאש. ומצא
49 מרתו ממש. **הקריש** מסיף תומס. דמקדיש ברמחא לדיקבנו של חבירו. והוממה וררצה
50 לפרותה – מקדיש קרף געילם לעגן שערין לרוסיף תומס. ובעלגים בלברו מוסיפין תומס כשפורין את קדישהו. **המתכפר** עשה תרומה. כלומר, אבל לעגן תרומה הווכה בה לעורך
51 קרבן קרף געילם. ומתפיס תרומה בה. אבל מקדיש לא. בתרומה וליקח לז' מקראי (נ"ט כמחנה יז. וי"ט). **טובת** הגאש שלו. של תורם. ולפי חז' קרף רביעי' מושע תישע את כל הבאות וליקח
52 ונתת – אי עשר תישע קאי. ודקי: עשר תישע ונתת. דמעשר וביא בתנית. ודכי מפריש לה מבט תרומה. **מקרא** מאי טעמא לא ילמורו משום דקא מוני ליה. כשאינו נטל ממנו שבר.
53 **מדרש** נמי קא מוני ליה. מראי טעמא גופיה.

1 כיון דחובת הוא לו. שמרדו, שתורם עליו משלו, ולא עריך ליתן לו כלום. לא עריך דעת.
2 שוכן לאדם שלא בפניו. או דלמא. כיון דמצוח זיליה הוא. דבעל חבירי, נחא ליה
3 למעבדיה, ושקיס הוא את דמנהא. למיכך עריך שרדיעו. איביעא. משל בעל חבירי על
4 בעל חבירי. איביעא לדעתיה ודיליה. לדעתו של תורם, שלא דרדיעו ובעל חבירי שהוא
5 תורם עליו. **מאן** שויה שליח. אפילו לא קמית לך מה
6 אתם לדעתכם – אף שחלובם לדעתכם. הא קא
7 מוני ליה עבדי שליחותיה. דאיהו דרדיה. ואי קא
8 מוני ליה. הא שתורם עליו. לא אלא לודעתיה
9 תפשיה. שלא דרדיעו ובעל חבירי שהוא רוצה
10 לתורם עליו. ו**ואי** עריך דעת הא קמתי ליה.
11 כיון שתורם עליו בדייעתו – הא קמתי ליה.
12 איא ליה אין עריך דעת ולחבי תורם עליו.
13 דכיון שתורם עליו שלא מדעתו – לא מוני ליה
14 כלל. ועולם משל בעל חבירי. מיירי, ולדעתו
15 דבעל חבירו, ודקאמרת: הא קמתי ליה, דעביד
16 שליחותיה תורמי. (ו) באופי בר' דרבי' לתורם
17 יא ויתורם. דכיון דלא שויה חבירו ממנו ספי
18 נאחרניני, ואחרניני נמי יתורם לתורם כמנוון –
19 לא מוני ליה כלל, דאי לא תריס ליה האי –
20 מינה כלל. כופת תאכא שפשי מי. אותה פרשה
21 שכיבו לקביל משיראל אדור כדי ליתנה לבן בנה
22 בוק. משל מי ויאז' אי לא פידי דהאי. דתורם.
23 לא מתקן כריא דהדואה. ויתורו אותה פרשה
24 ויתורם. או דלמא לא וכו' ודבעל חבירי דהי
25 טובת הגאש. את כל הבאות יעדי ונתת וכו'.
26 שבע מינה דבעל חבירי דאי טובת הגאש,
27 ומתכונן 'וערך ונתת'. תורם את הירומיהו
28 ומעשריהו לדעתו. של תורם. וקסוד דמשלו על
29 של בעל חבירי – הא קא מוני ליה, ושקיל טובת
30 הגאש. אלא מדתורם לו – שמע מינה דטובת
31 הגאש של תורם היא. אמרי. ועולם מוא לביא
32 למשמע מיניה טובת הגאש של מי, דהבא כל
33 מיירי אלא בעל בעל חבירי, ולדעתו דבעל
34 חבירי. ולחבי טובת הגאש שלו. ואפילו חבי אל
35 קא מוני ליה. באופי בר' הירצה כו'.
36 כדאוקמנא לעיל. המקדיש. שפדא את הקדשו
37 מוסיף תורם, ולא אורז אחר. כרבימי' זאב'
38 המקדיש יגאל את כותרי (יקרא כו.) ו**מתכפר**
39 עושה תמורת. המפריש קרבן לפטור חובתו של
40 חבירו – המתכפר עושה תמורה באותו קרבן,
41 ודשהא דהי דרדייה ולא המפרישו. דמאחד
42 שפרשיש לצורכו – קנאו ומתכפר. ויתורם וכו'
43 טובת הגאש שלו. של תורם. שנשלין שבר על
44 לימוד המקרא וכו'. ולחבי לא ילמדנו מקרא בתנן לזו, דקמתי ליה חשבר שויה לו
45 ליתן. אבל מלמדו הלכות בתנן. דלא קא מוני ליה כלל. **מאי** ספקא. דבמנחא חלימי
46 מלואה, ולא איסורא אפי' מאי למשקל של המקרא. תריק, ול' דהאי לאו שפיר
47 עשה דרשקל כלל.
48

1 **איביעא** לתורם משלו על זה חבירו עריך דעתו או לא מי אמרין כיון דחובת הוא
2 לו לא עריך דעת. ודכין לארם שלא בפניו. ומסמנא דזי ליה משלוחה. **איביעא** לדעתיה
3 ריליה. דהאי תורם, מאן שויה שליח? דהא דרשי- מאם אתם לדעתכם – אף שחלובם
4 לדעתכם. **ליתא** לזו התורם דבעל הברי עליו ליה דעבד שליחותיה. וכל ששעשה שליחותו
5 ודרי מרתא. ארעא דגביה. ודעית. ודעית.

6 ולא חשבין ליה מונה, כיון דמרתיה עבדי ולא
7 חיבי ליה מרד. ומרד. ודארי מוני בחק, ולרבנן
8 וא אפשי דלא גרע מפרע חובי. דאסור לרבנן,
9 הרשב"א דל. ליה ראה: אפילו לא רלבנן שרי. רבין
10 דאסיק לרבנן דתורם שפיר על זה חבירו טובת
11 הגאש של תורם – איכא למימר דתורם לית
12 לאותו בן חבירו שהוא דרתי מוחבין, ודאיתא דעתי
13 קא עביד, וכלל חבירי ברטאס דרתי בעלמא
14 מתניו. ובעל לאו אין עריך דעת. ומאי דכתוב
15 במקצת סוסי: דאי אמרת עריך דעת הא קמתי
16 ליה – לישנא חתירא הוא. דכבר אמרין: איביעא
17 לדעתו של בעל הא קמתי ליה. **בראבא**
18 רבא באומר כל הירצה וכו' בעביע דר' יודיה
19 בסמוך חבירי אמי. **הבא** נמי באומר כל הירצה
20 לתורם וביא ויתורם. וכו' האי טונא מוני לגבי
21 תרומה. ונגבלי דעת בלחוד דנדא ליה סני. ולגבי
22 מרד הגאש לא חשיב מונה. כיון דלא מני ליה
23 אדך שליח בתיאס. ומרדו. ודאק באומר 'כל
24 הירצה לתורם וביא ויתורם', אבל אי אמר 'כל
25 השומע קולי יתורם' – שליחות מעליא דהי, ואסור
26 בחדא הגאש. דהא אמרין בפ' 'המדר' (ספ"ט)
27 פ': 'כל השומע קולי ויין – שליחותה קעבדי,
28 ומפקנן לה מרתנן בפ' 'התקבל' (גיט' דף טו.) ורבין
29 גט מתני: אם אמר 'כל השומע קולי יתורם' כו'
30 לא שתי'. ולכך, ודאק באומר 'כל הירצה לתורם
31 וביא ויתורם', דלאו שליחות מרד הוא. ומרד, כי
32 אמרין דלחורמה מידא מוני – ודאק דאמריה
33 בתיא לישנא, דהיי אריטא מציעתא דהי, ומשיח
34 דהי דלגבי מרד לא דחי שליחות – לחורמה מרת
35 מתני: אבל אי אמר 'כל התורם איני מפשי' –
36 אפשי דאפילו לגבי תרומה אל מוני, דלאו
37 לישנא מעליא הוא כשיבא ויתורם. ורבין נמי
38 מוכח דהא האומר 'כל הון איני מפשי' – וכל
39 אחר הון – אינו חיבי לשלם, דלא שויה שליח
40 בכל. **התורם** משלו על זה חבירו טובת חובתו של
41 של מי. כלומר, מי באכי בתניית תרומה לו, ותורם
42 או בעל חבירי, שתהא טובת הגאש שלו טובת
43 הגאש – שיתן לו ישראל רב' מושע שיתן אותה
44 תרומה לבן בנה בן. ואילו כון אסור ליה למרת

אמר

1 והא קא פסען לן, מנתי, דאפי' במקום שנטולין שבר וכו', ולהכי לא ילמדנו מקרא,
2 דהואיל ושרי למשקל שבר, אם מלמדו בתום - מנתי ליה מן השבר שהיה לו ליתן. רב
3 אבי - מאי טעמא התיירו למשקל שבר מן שפאן נטולין שבר אלא על שבר
4 שימור שמשמרי התנוקה. שאין מקורן לזאת ולעוקב דברים בטלים. ולא שבר
5 לימדו המקרא. וקטנים דרביבין שימור למדון
6 מקרא, ולא גדולים. ולהכי לא ילמדנו מקרא
7 לקטנים בתום, דהואיל ושרי למשקל עליו
8 שבר - קמנתי השבר שהיה לו ליתן. אבל
9 מלמדו מדרש, וקטנים אין למורים מדרש, אלא
10 לגדולים. וגדולים לית להו שבר שימור, ולא
11 קמנתי להו כלל, ולהכי שרי. ורבי יוחנן אמיב
12 שבר פיסוק טעמים. שקיל מנייהו, שמלמדם
13 ניקוד וטעמים, והואו שבר מצי למשקל. ופיסוק
14 טעמים אינו אלא במקרא. ולהכי לא ילמדנו
15 מקרא: בקמן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לא
16 את השבר, ׀ הריץ מנתי דקמתי: לא ילמדנו
17 מקרא - בקטן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לו
18 את השבר שהיה לו ליתן. ורבי קתי לא ילמדנו
19 מקרא לקמן, בתום, משום דקא מנתי ליה שבר
20 השמור. אבל אם היה גדול - מלמדו לו ולבני
21 מקרא. גדול - משום דאיזוה לא עריך שימור,
22 ולא קמנתי ליה. ולבני נמי, הואיל ואביבין
23 עתום - כתיב שמטום, וליבא שבר שימור. לא
24 קורין בתחילה בשבת. אין מתחילין ללמדם
25 בתחילה בשבת דבר שלא למדו מעולם. אבל
26 שונין בראשון, כלומר, דבר ששמרדו כבר
27 פעם ראשונה למדים אותו פעם שניה בשבת.
28 ולהכי קתי "בראשון", וברוחא קמיל: אינפ
29 שלא למדוהו התנוקות אלא פעם אחת - שונין.
30 כשלאו למאן דאמר שבר פיסוק טעמים. שרי
31 למשקל. היינו דאין קורין בתחילה בשבת
32 דהואיל ועולם לא למדו רבו זה אלא בעשוי
33 - אינו מלמדו אלא שבר, ואחי למשקל שבר
34 בשבת. אבל שונין, דרביד ליה בלא שבר. אמאי שונין בראשון, אפילו שונין לא, דהא
35 איבא שבר שימור דשבת, ואחי למשקל שבר בשבת הבלקע חיא. דכרתני ומישרי שרי.
36 דהניא השובר את הפוקל, שנתון לו שברו של כל יום. לשמור את התנוק, שמתנאה.
37 לשמור את הווינים. לצורך העומר.

אם
1 והא קא פסען לן, מנתי, דאפי' במקום שנטולין שבר וכו', ולהכי לא ילמדנו מקרא,
2 דהואיל ושרי למשקל שבר, אם מלמדו בתום - מנתי ליה מן השבר שהיה לו ליתן. רב
3 אבי - מאי טעמא התיירו למשקל שבר מן שפאן נטולין שבר אלא על שבר
4 שימור שמשמרי התנוקה. שאין מקורן לזאת ולעוקב דברים בטלים. ולא שבר
5 לימדו המקרא. וקטנים דרביבין שימור למדון
6 מקרא, ולא גדולים. ולהכי לא ילמדנו מקרא
7 לקטנים בתום, דהואיל ושרי למשקל עליו
8 שבר - קמנתי השבר שהיה לו ליתן. אבל
9 מלמדו מדרש, וקטנים אין למורים מדרש, אלא
10 לגדולים. וגדולים לית להו שבר שימור, ולא
11 קמנתי להו כלל, ולהכי שרי. ורבי יוחנן אמיב
12 שבר פיסוק טעמים. שקיל מנייהו, שמלמדם
13 ניקוד וטעמים, והואו שבר מצי למשקל. ופיסוק
14 טעמים אינו אלא במקרא. ולהכי לא ילמדנו
15 מקרא: בקמן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לא
16 את השבר, ׀ הריץ מנתי דקמתי: לא ילמדנו
17 מקרא - בקטן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לו
18 את השבר שהיה לו ליתן. ורבי קתי לא ילמדנו
19 מקרא לקמן, בתום, משום דקא מנתי ליה שבר
20 השמור. אבל אם היה גדול - מלמדו לו ולבני
21 מקרא. גדול - משום דאיזוה לא עריך שימור,
22 ולא קמנתי ליה. ולבני נמי, הואיל ואביבין
23 עתום - כתיב שמטום, וליבא שבר שימור. לא
24 קורין בתחילה בשבת. אין מתחילין ללמדם
25 בתחילה בשבת דבר שלא למדו מעולם. אבל
26 שונין בראשון, כלומר, דבר ששמרדו כבר
27 פעם ראשונה למדים אותו פעם שניה בשבת.
28 ולהכי קתי "בראשון", וברוחא קמיל: אינפ
29 שלא למדוהו התנוקות אלא פעם אחת - שונין.
30 כשלאו למאן דאמר שבר פיסוק טעמים. שרי
31 למשקל. היינו דאין קורין בתחילה בשבת
32 דהואיל ועולם לא למדו רבו זה אלא בעשוי
33 - אינו מלמדו אלא שבר, ואחי למשקל שבר
34 בשבת. אבל שונין, דרביד ליה בלא שבר. אמאי שונין בראשון, אפילו שונין לא, דהא
35 איבא שבר שימור דשבת, ואחי למשקל שבר בשבת הבלקע חיא. דכרתני ומישרי שרי.
36 דהניא השובר את הפוקל, שנתון לו שברו של כל יום. לשמור את התנוק, שמתנאה.
37 לשמור את הווינים. לצורך העומר.

אם
1 והא קא פסען לן, מנתי, דאפי' במקום שנטולין שבר וכו', ולהכי לא ילמדנו מקרא,
2 דהואיל ושרי למשקל שבר, אם מלמדו בתום - מנתי ליה מן השבר שהיה לו ליתן. רב
3 אבי - מאי טעמא התיירו למשקל שבר מן שפאן נטולין שבר אלא על שבר
4 שימור שמשמרי התנוקה. שאין מקורן לזאת ולעוקב דברים בטלים. ולא שבר
5 לימדו המקרא. וקטנים דרביבין שימור למדון
6 מקרא, ולא גדולים. ולהכי לא ילמדנו מקרא
7 לקטנים בתום, דהואיל ושרי למשקל עליו
8 שבר - קמנתי השבר שהיה לו ליתן. אבל
9 מלמדו מדרש, וקטנים אין למורים מדרש, אלא
10 לגדולים. וגדולים לית להו שבר שימור, ולא
11 קמנתי להו כלל, ולהכי שרי. ורבי יוחנן אמיב
12 שבר פיסוק טעמים. שקיל מנייהו, שמלמדם
13 ניקוד וטעמים, והואו שבר מצי למשקל. ופיסוק
14 טעמים אינו אלא במקרא. ולהכי לא ילמדנו
15 מקרא: בקמן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לא
16 את השבר, ׀ הריץ מנתי דקמתי: לא ילמדנו
17 מקרא - בקטן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לו
18 את השבר שהיה לו ליתן. ורבי קתי לא ילמדנו
19 מקרא לקמן, בתום, משום דקא מנתי ליה שבר
20 השמור. אבל אם היה גדול - מלמדו לו ולבני
21 מקרא. גדול - משום דאיזוה לא עריך שימור,
22 ולא קמנתי ליה. ולבני נמי, הואיל ואביבין
23 עתום - כתיב שמטום, וליבא שבר שימור. לא
24 קורין בתחילה בשבת. אין מתחילין ללמדם
25 בתחילה בשבת דבר שלא למדו מעולם. אבל
26 שונין בראשון, כלומר, דבר ששמרדו כבר
27 פעם ראשונה למדים אותו פעם שניה בשבת.
28 ולהכי קתי "בראשון", וברוחא קמיל: אינפ
29 שלא למדוהו התנוקות אלא פעם אחת - שונין.
30 כשלאו למאן דאמר שבר פיסוק טעמים. שרי
31 למשקל. היינו דאין קורין בתחילה בשבת
32 דהואיל ועולם לא למדו רבו זה אלא בעשוי
33 - אינו מלמדו אלא שבר, ואחי למשקל שבר
34 בשבת. אבל שונין, דרביד ליה בלא שבר. אמאי שונין בראשון, אפילו שונין לא, דהא
35 איבא שבר שימור דשבת, ואחי למשקל שבר בשבת הבלקע חיא. דכרתני ומישרי שרי.
36 דהניא השובר את הפוקל, שנתון לו שברו של כל יום. לשמור את התנוק, שמתנאה.
37 לשמור את הווינים. לצורך העומר.

אמר שמואל במקום שנטולין שבר על המקרא ואין נטולין שבר על המדרש על המדרש
2 לא שרי ליה למשקל. רגאה בעיני הדין מדינא מותר ליעול שבר על המקרא ולא על
3 המדרש, כדמפרש ואיל. מיהו, יש מקומות שמשמרין על עצמם שלא ליעול שבר אפי' על
4 המקרא, כדי שלא יביא ליעול מן המדרש. ובאין מקומות - אפילו מקרא יכול ללמדו, ששרי
5 למדוהו ושמרדו על עצמן מלמדו - מנמא מנמאה. אבל
6 ליעול שבר, וזהו ליה מקרא כבודש לכל
7 המקומות. אלא דמנתי מוקטא במקום שנטולין
8 שבר על המקרא, כלומר שלא לחזור על עצמן,
9 ואפילו באותו מקום - על המקרא דוקא הוא
10 דשרי למשקל. ומשי' לא ילמדנו, דכין שנטולין
11 עליה שבר, אם מלמדו בתום - נמא מנמאה. אבל
12 על המדרש לא שרי למשקל, דמדינא אסור,
13 כדמפרש ואיל. הלכך, כי מלמדו מדרש בתום -
14 לא מנתי ליה ולא מדי, דאגרא לא מחייב ביה,
15 ולמדו נטפיה נמי לאו תנאה הוא, ומבטח לאו
16 לדינתו נתנו. ולענין הלכה, קיימא לן דבי,
17 דעל המדרש לא שרי למשקל. מיהו, דמ שבר
18 מלמדו, אבל גאי בטלה שרי. ורבי איתא
19 בירושלמי, דרביסין תתם. יכול אף על מקרא
20 ותרומם כן - תיל "חוקים ומשפטים וחוקים
21 ומשפטים" אתם מלמדום בתום, ואי אתם מלמדום
22 בתום מקרא ותרומם. וכן תפי מנתיא נסבין
23 גאריהון קמי' ר' יוחנן בר' שמעאל: שבר מלמדו
24 נטולין, אמאי מדרש דרביבין איתו צוה
25 ה' בעת החיא. האי קרא מייחי לאשמעין דמשה
26 נצטווה ללמדו תורה לישאל. ורביבין
27 למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צונו ה'.
28 כלומר, שונניו ללמדו בתום. דאי לא, "כאשר
29 צונו אמאי קאי ורביבין, למיטר בשטר, דרבי
30 לימא "כאשר צונו", וכו' צוהו כבך: לא טגי' דלא
31 לישקל אגרא: וליבא למיטר נמי דראשון צונו
32 דבי קאמור כאשר צונו, ולא נמנמי אני אמור.
33 דודאי ישראל לא היו מפקפקין בך דהא כתיב כן
34 יאמניו לעולם אלא דואי ה'ק כאשר צונו ללמד בתום. מקרא נמי בתום. מהאי קרא
35 גופיה. רב אמר שבר שימור. דמתסאמ למודי מקרא קטנים, ורביבין שימור. ומשי' נהו
36 דאגרי לימדו אסור - שבר שימור שרי. ורביבין יוחנן אמר שבר פיסוק טעמים. שבלמדין להם
37 טעמים. ולא מראוייחא נידח, להלך לא הוה בכלל חוקים ומשפטים. ואיכא בין רב לרבי
38 יוחנן ללמדו מקרא לגדול, ולא בעי שימור, דלרב אסור, דפיסוק טעמים דראוייחא.

אם
1 והא קא פסען לן, מנתי, דאפי' במקום שנטולין שבר וכו', ולהכי לא ילמדנו מקרא,
2 דהואיל ושרי למשקל שבר, אם מלמדו בתום - מנתי ליה מן השבר שהיה לו ליתן. רב
3 אבי - מאי טעמא התיירו למשקל שבר מן שפאן נטולין שבר אלא על שבר
4 שימור שמשמרי התנוקה. שאין מקורן לזאת ולעוקב דברים בטלים. ולא שבר
5 לימדו המקרא. וקטנים דרביבין שימור למדון
6 מקרא, ולא גדולים. ולהכי לא ילמדנו מקרא
7 לקטנים בתום, דהואיל ושרי למשקל עליו
8 שבר - קמנתי השבר שהיה לו ליתן. אבל
9 מלמדו מדרש, וקטנים אין למורים מדרש, אלא
10 לגדולים. וגדולים לית להו שבר שימור, ולא
11 קמנתי להו כלל, ולהכי שרי. ורבי יוחנן אמיב
12 שבר פיסוק טעמים. שקיל מנייהו, שמלמדם
13 ניקוד וטעמים, והואו שבר מצי למשקל. ופיסוק
14 טעמים אינו אלא במקרא. ולהכי לא ילמדנו
15 מקרא: בקמן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לא
16 את השבר, ׀ הריץ מנתי דקמתי: לא ילמדנו
17 מקרא - בקטן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לו
18 את השבר שהיה לו ליתן. ורבי קתי לא ילמדנו
19 מקרא לקמן, בתום, משום דקא מנתי ליה שבר
20 השמור. אבל אם היה גדול - מלמדו לו ולבני
21 מקרא. גדול - משום דאיזוה לא עריך שימור,
22 ולא קמנתי ליה. ולבני נמי, הואיל ואביבין
23 עתום - כתיב שמטום, וליבא שבר שימור. לא
24 קורין בתחילה בשבת. אין מתחילין ללמדם
25 בתחילה בשבת דבר שלא למדו מעולם. אבל
26 שונין בראשון, כלומר, דבר ששמרדו כבר
27 פעם ראשונה למדים אותו פעם שניה בשבת.
28 ולהכי קתי "בראשון", וברוחא קמיל: אינפ
29 שלא למדוהו התנוקות אלא פעם אחת - שונין.
30 כשלאו למאן דאמר שבר פיסוק טעמים. שרי
31 למשקל. היינו דאין קורין בתחילה בשבת
32 דהואיל ועולם לא למדו רבו זה אלא בעשוי
33 - אינו מלמדו אלא שבר, ואחי למשקל שבר
34 בשבת. אבל שונין, דרביד ליה בלא שבר. אמאי שונין בראשון, אפילו שונין לא, דהא
35 איבא שבר שימור דשבת, ואחי למשקל שבר בשבת הבלקע חיא. דכרתני ומישרי שרי.
36 דהניא השובר את הפוקל, שנתון לו שברו של כל יום. לשמור את התנוק, שמתנאה.
37 לשמור את הווינים. לצורך העומר.

אם
1 והא קא פסען לן, מנתי, דאפי' במקום שנטולין שבר וכו', ולהכי לא ילמדנו מקרא,
2 דהואיל ושרי למשקל שבר, אם מלמדו בתום - מנתי ליה מן השבר שהיה לו ליתן. רב
3 אבי - מאי טעמא התיירו למשקל שבר מן שפאן נטולין שבר אלא על שבר
4 שימור שמשמרי התנוקה. שאין מקורן לזאת ולעוקב דברים בטלים. ולא שבר
5 לימדו המקרא. וקטנים דרביבין שימור למדון
6 מקרא, ולא גדולים. ולהכי לא ילמדנו מקרא
7 לקטנים בתום, דהואיל ושרי למשקל עליו
8 שבר - קמנתי השבר שהיה לו ליתן. אבל
9 מלמדו מדרש, וקטנים אין למורים מדרש, אלא
10 לגדולים. וגדולים לית להו שבר שימור, ולא
11 קמנתי להו כלל, ולהכי שרי. ורבי יוחנן אמיב
12 שבר פיסוק טעמים. שקיל מנייהו, שמלמדם
13 ניקוד וטעמים, והואו שבר מצי למשקל. ופיסוק
14 טעמים אינו אלא במקרא. ולהכי לא ילמדנו
15 מקרא: בקמן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לא
16 את השבר, ׀ הריץ מנתי דקמתי: לא ילמדנו
17 מקרא - בקטן, משום דקא מנתי ליה, שבנתי לו
18 את השבר שהיה לו ליתן. ורבי קתי לא ילמדנו
19 מקרא לקמן, בתום, משום דקא מנתי ליה שבר
20 השמור. אבל אם היה גדול - מלמדו לו ולבני
21 מקרא. גדול - משום דאיזוה לא עריך שימור,
22 ולא קמנתי ליה. ולבני נמי, הואיל ואביבין
23 עתום - כתיב שמטום, וליבא שבר שימור. לא
24 קורין בתחילה בשבת. אין מתחילין ללמדם
25 בתחילה בשבת דבר שלא למדו מעולם. אבל
26 שונין בראשון, כלומר, דבר ששמרדו כבר
27 פעם ראשונה למדים אותו פעם שניה בשבת.
28 ולהכי קתי "בראשון", וברוחא קמיל: אינפ
29 שלא למדוהו התנוקות אלא פעם אחת - שונין.
30 כשלאו למאן דאמר שבר פיסוק טעמים. שרי
31 למשקל. היינו דאין קורין בתחילה בשבת
32 דהואיל ועולם לא למדו רבו זה אלא בעשוי
33 - אינו מלמדו אלא שבר, ואחי למשקל שבר
34 בשבת. אבל שונין, דרביד ליה בלא שבר. אמאי שונין בראשון, אפילו שונין לא, דהא
35 איבא שבר שימור דשבת, ואחי למשקל שבר בשבת הבלקע חיא. דכרתני ומישרי שרי.
36 דהניא השובר את הפוקל, שנתון לו שברו של כל יום. לשמור את התנוק, שמתנאה.
37 לשמור את הווינים. לצורך העומר.

אם נאבדו בשבת. דכין ולא שקיל אגרא בשבתא – והוה ליה שומר תמו. אם היה שבת, שבעה אחר. שבת, שמונה אחר. נותן לו שר שבת. כיון שלא הוכיז בפירושו, אלא שהבליע בכלל שאר הימים. לסיכור, כיון דהוה שומר שבת, אם אבדו בשבת – דכין באחריות. ר"ל אבדון וינקא למעטא דשבתא. שאבות הדינקות פנין למצות שבת, ומשתעשעין עם התינוקות. ואם

הקראו לתינוקות לבחילה – חישה לבטולם. ויקרו עליהן עלמא. על התינוקות, שמתוך שאכלו יותר ממה שדרבין לאבול בלול אבריום כבדון עליון, ואין יוכלין ללמוד בתחילה, שערך עיון מרובה. גדול מי בעי שימור. בתמיה, בהי' היא התיבא במקנת משתאות. ואזוי שפיר, דהיק סתמא דמתני' דקתני: ולא ליתגזר מקרא – בגדול היא, מדקתני סיפא: אבל למדו את בניו. דמאי ומשעשעין רבלי חסורי מחסרא – שיעורא דהיק היא. אלא דהאי בגדול מתוקמא, וגדול מי בעי שימור! ואיכא סוד דרבי: תבית מי גבי שמוהו דהכי פרקי: דהאי כל היבא דהנא נבי עמודי תנאה מתכירי – בין איש בין אשה משמע. והכי פסקי תנאי: לא ליתגזר משפטין דני דמוקנת לה כקטן, תינח בנים קטנים דבעי שימור. אבל תנא – אפי' קטנות לא שכי שימור. שאין דרכן לצאת לתרוץ קסבר פיסוק טעמים דאורייתא הוא. ואסור לטול על למודם שבת, דכין מדאורייתא נתיבא דהוה לוח בתוספא משפטין. מפורש זה ררעם. ומפטר ליה לקרא. ושום שכל אלא הפסוקים. נקודות המפסיקות בין פסוק לפסוק וקרי ליה "שום שכל" – שעל דיהון אדם בתוך המקרא כפי תועת העשמים, כדאמר פרק קמא דהנהיגה (ף ה) נפק מניה לפסוקי טעמי. המסורות. הוא משמט במסדה. אמר רבי יצחק מקרא סופרים. הקריאה שמסרו לנו הראשונים ענקראו סופרים. לעמוד סופרים. תובת יחידות שנכתבו לפי הלשון. ונקראת עשור לפי שר משעין את הלשון. קריין ולא חתיבן. תיבות דנקראת ולא נכתבו. כתיבין ולא קריין. שנכתבו ואינן נקראות. הלכה למשה מסיני. כן קבל משה בסיוע. ומסר ליה ישראל. מקרא סופרים ארץ ארץ. ששטיש בו אתחנאו נקרא ארץ בקמץ. שמים מצרים. שאע"פ שאין בהם ארץ נקראים כאילו והתה בהם. אמר

אם אבדו. בשבת. אינו חייב באחריות. והאיל ואינו שכיב ביום שבת. אם היה שכיב שבת, שנתנו לו פ' פשיטת שכוה לשבעה, אע"פ שמגיע ליום שבת פשוט אחר. כיון דכלום שבת נבלע עם שכירות שאר השבע – זו היא הלכה. ששכר שבו כמבליע בתוך ימי השבעה, חייב באחריות. ר"ל אבדו. בשבת. חייב באחריות. דהא נתון לו שר השבת. אלא נבי שבת. דקתני: לא קריין

בתחילה אבל שנתן, לא מטיח שבו פיסוק ולא משום שבר שימור קאמר. דהא שרי בהבלעת דימיו אבהתהון דיקרא לפיטות דלחין, שאם היו עסקין להקרות בתחילה בדבר חדש – היו טורדין בתן, ולא היו פניין למצות שבת. להחענו ב. אבל שנתן, והאיל וכבר למדוהו – לא מטריד בהו. דימיו. בידי שיהו פניין. ויקרי לוח עלמא. שכבר עליהם ללמוד מפני המאכל, ולכתיב קורין בתחילה בשבת, ומעבלי ליה. גנות. שנלמדן אותן תורה. מי בעין שימור! אינו לא או אחריותו למפסא אבדאי, דכתיב וכל כבודו בת מלך פיטוח' (הלל טז). וליכא לאוקמא בה שבר שימור. שבר פיסוק טעמים דאורייתא הוא. ולא מצי למשקל עלמיו אגרא. אלא הפסוקים. עד דהבן מטיח כל פסוק ופסוק, ולחכי קרי ליה "שום שכל" – שכול להשכל בפסוק, בין כל פיסוק ופיסוק. מקרא סופרים איין חתיבן, כלומר, מה שקורין ארץ – דלא בתבין ההברת. דלא כתיבן יוד בין ארץ' לריש ובין ריש לעי' וכן נמי ארץ – דלא כתיבן ב' אלפין או היא סמוך לאלף' ויוד בין ריש לעי'. וכן טעמים – וכן כתיבן שאנשים. ארץ בין שרין למים ובין מים לירד. וכן מצי'ם. הלכה למשה מסיני. דנקראי הכי. עיבור סופרים אחר תקנתו. ולא חתיב תעבור ארץ – והיינו עיבור, שמעטין הדיבור, דכדי משמע יפה קדמו שרי' אחר נוגנים. ולא חתיב אחר נוגנים קדמו שרי'ם. צרקהת כתיבאי ארץ ולא חתיב כתיבאי אל צרקהת. דהכי מסתבר טפי. וברוקא משתע. איש דכאשר ישאל איש בדבר האלהים. באחרותפל כתיב. כאים דונבנתה. וקרי ולא חתיב. לה דפישתה. שיעון חובנתה ברמיהו. דהנה הונג אל'. דכולוהו דני קריין ולא חתיבן. וכתבין ולא קריין וא' דיסלה. דנעמן. וזאת

סופרים ארץ תעבורו ארץ תלכו ארץ תאקו קדמו שרי'ם ארץ נוגנים. כל הני "אחר" מיתרין קו, ואינן אלא להפארת הלשון. דהוה ליה למכתב "סעדו לכבס ותעבורו", וחסר שבעת מים תאקו, "קדמו שרי'ם נוגנים", אלא שנכתבו להפארת הלשון. צרקהת' כתיבאי ארץ נוגנים. כדכתיב משפטין תוים רבת. למור שיהיה רומים, כלומר האלהים, יזכרין לערקת השם. אלא שכתב "כתיב" אל' להפארת הלשון. וברבינו מורי ראיתי דעסור סופרים – היינו שכותבין טעם מפיסוק ב"אחר", כי הכיב ליתשעמט ארץ חלק, ואחר תעבורו, ואחר כן תאקו. קדמו שרי'ם – ואר"כ נוגנים, "צרקהת כתיב" נסק טעם "כתיב" מנלת "אל', למור שמלת "אל' תוכה. כאילו היתה תחלת הפסוק, ופירושו: אל', צרקהת נגלית כתיב, שיה גלויים. ולאמלא לה במשמע ארץ שתלכו, ארץ שתעבורו, ארץ שתאקו. קדמו שרי'ם ארץ נוגנים – שהנוגנים כתיבין על אל', קדמו שרי'ם – משום דליתא לה תחלתא טעם הקריאה. קריין ולא חתיבן פרת דמלכות. בשמואל איש להשיב יוד בגדר פרת', פרת' קרי ולא חתיב. איש' כתיבין שרי'ם שמואל נמי הוא גבי אחרותפל "כאשר ישאל איש בדבר האלהים", איש' קרי ולא חתיב. כאים' קרי ולא חתיב. לה דפישתה. בסף ידעיה נבונתא בבל' יחי לה לפיטוה, יחי קרי ולא חתיב. את' דהנה הונג. ברות זיעין בעו ויפאר לה הנג הונג (אתא) ולי כל) איש עשית את התורן. דהי' את' קרי ולא חתיב. מיהו, בספרים שלנו קרי וכתבין. ואף במסרה לא מרבו לה כתיב דקריין ולא חתיבין. אל'. דהגרון. ברות מיהו הוא "וזמארה אליה את כל אשר תאמרי אלי אעשה, והפסוק שאריו וזכרו הנהו ותשע כל אשר צוהה ותוהוה. וקרי ליה "אל' דהגרון" אע"ג דכתיבוהו קרא ליכא "תורן". כיון דסמוך ליה בפסוק ולאחריו. אל'. דהשעורים. ברות מיהו הוא "וזמארה שרי'ם השעורים האלה נתן לו כי אמר אלי' אל' קרי ולא חתיב. כתיבין ולא קריין ולא דיסלה. נמלכים. בהשתחויתו בית רמון יסלה את ה לעבדך' כתיב' נא' לא' את מקרא.

1 ואת המצוה כתוב בירמיה. ידריך ההודק. כתוב, וקראי לא גרס להו דירך, דכתבן ולא
 2 קריין. דכי נואל אתה. ברות חשב דפאת נגב. וטעמייהו לא מפרש ליה. ללבו איתבב.
 3 אלמא הקבה צוה ליתנה לישראל. כתרב לכב. אלמא שניתנה נמי לון לישראל. למען
 4 תהיה לו ליע. שילמדו כל התורה וילמדו אותה. אלמא לישראל נמי ניתנה. פלפולא
 5 בגלמא. לחיבן דבר מתוך דבר היא דניתן

6 למשה, ונראה בה טובות עין ותנה לישראל.
 7 פירש. כמכלל דבור הוא ונח דרול. ואימא
 8 דאריה היה הקפין. שלא היה נופח, ולא היה בעל
 9 כח, ועוביון שלש. ואפי' חביו שיתרו, ותפרסרו
 10 מעב. לו היא אתה, שאתה אתה היה הקבה?
 11 יתירה עלי. אי כלא אנרא. מאי רבוחיה?
 12 לאפוקי ממאן דשקיל כלא אנרא. לא מי שרוא
 13 רוצה תמורה של חביון כלא שבר, ומאי
 14 מעליותא היא דלא גזל? כיע נמי לא גזלון?
 15 ניתנה. דלמא. האי דלא שקיל אפי' באנרא לאו
 16 משום עשה. דלמא משום דעני הוה. ולא הוה
 17 ליה משואות, ורלוהי לא היה צריך. אימא תבא
 18 שמועני דעשר היה, שפסל לך. ביהו עשה. כלי
 19 תשמעו, וזה היה מרוב עשה. לא תמור אחד
 20 מהם נשאתי. כלא ברזא, אפי' בשבר, האי ברעון
 21 בעלים – זה שוכר, ואלו בני שמואל וכו' – לא
 22 עשקתו ולא רוצחתי – שלא היה שובר, לא
 23 באנוס ולא ברעון. מתני' וון את אשתו ואת
 24 בניו. של מדר. אפי' שהמור חייב במזונות,
 25 כיון כולו ללא לפטומי עבדן, ודי לון תבא שרוא
 26 מתרעס – לאו תבא מרוביה עבד ליה. ולא וון
 27 את בתיהו. כיון הוה ואלו ולפטומי עבדן – עבד
 28 ליה תבא מרוביה. נפש לא שפסין ונפח שלו.
 29 לאבילה משום דכי לא וון אותה לפטומי
 30 שרתוהו תבא מרוביה.

נפשה

23 ואשלבכם מעל שתי ידי ואשברם", ותניא: הלוזחות ארכן ששה ורחבן ששה ועביון שלשה.
 24 עשיר – "פסל דף", פסליתן ששך ותא. חכם – רב ושמואל דאמרו תרווייהו: המשום שערי בינה
 25 נבואו בעולם, וכיום נתנו למשה חסר אחת, שצאמר "ותחפרוהו מעט מאדלים" עניו – דכתוב "והאיש משה עניו מאד". אמר ר'
 26 ויהונו: כל הנביאים עשירים היו, כנצן – ממושה ונשמואל מעמם ומיונה. משה – דכתוב "לא תמור אחד מהם נשאתי", אי כלא
 27 אנרא – לאפוקי מן דשקל כלא אנרא? אימא דאפי' באנרא. דילמא משום דעני הוה. אלא מן "פסל דף" – פסליתן תא ששך.
 28 שמואל – דכתוב "הנני עני כי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי והמור מי לקחתי?", אי פתגם – לאפוקי מן דשקל פתגם?
 29 אלא דאפילו בשכר. דלמא דעני הוה. אלא מהבא "ותשבתו תרומה פי שם ביתו" ואמר רבא: כל מקום שהלך – ביהו עמו. אמר
 30 רבא: גדול כוה שצאמר בשמואל יותר משצאמר במשה, דאיזו במשה רבינו פתיב "לא תמור אחד מהם נשאתי" – דאפי' בשכר, אלא
 31 ואיזו גבי שמואל – אפי' רעיון לא ששך, דכתוב "ויאמרו לא עשקתנו ולא רצאתנו" וגו'. עמוס – דכתוב "ויען עמוס ויאמר אל
 32 אמציה לא נביא אנכי ולא נביא אנכי כי בורך אנכי וכולם שקמים" פדתרסם רב יוסף: ארי מרי גימי אנא, וישמיון כל בשפלקא
 33 וגו'. וזה – דכתוב "ותן שכרה ודך בה" וא"ר יוחנן: שנתן שכרה של ספינה מפרה. אמר ר' רומניס: שכרה של ספינה היא ד'
 34 אלפים דיגרי דהבא. וא"ר יוחנן: פתחה היה משה למד תורה ומשפחה. עד שניתנה לו בפתנה, שצאמו "ותן אל משה ככלתו
 35 דרבא אתו". מתני' וון את אשתו ואת בניו אפי' שהוא חייב במזונות, ולא וון את בתיהו, בין כמאה בין תמורה ר' אליעזר
 36 אומר: ון את התמאה, ואינו ון את המורח? אמרו לו: מן בין כמאה כמורח? אמר להו: שבתמור' נפשה קשימ' וגופה שלו, וכמאה

1 ואת הדמעה כסוד ואתה, כן מאתי כתוב, ולא נמצא בספרים שלנו. ידריך
 2 והדורך. בסוף ירמיה "ידריך הדורך את קשורו – ידריך" שני כתוב ולא קרי. המש' פאת
 3 נגב. כסוף ויוקאל (תבא) ואלוהי מודחה וגו' המש ומש מאת וארכבת אלפים – דמש'
 4 שני כתוב ולא קרי. אמ' דאבי רות יערה פי אמנם כי אם נואל אנכי – תאי אמ'
 5 כתיב ולא קרי. ובמסורה חשיב כל גתי, ושפי

6 עליוהו אחריני. מידו לא חשיב את' הדמעה
 7 אלא את' הדופש' הרביעי בירמיהו גבי קריה
 8 וזו היא אשר עשה לנו את תבש חזתי. מתב'
 9 רב חסדא ואתיה עה' בעת ההיא. אלמא דהשם
 10 צוהו ללמד את ישראל ומפיקין; ואני לכב.
 11 וקרא לך קרי. ואתיה צוה' ה' בעת ההיא, ואני נתתי
 12 את לבי ללמד חוקים ומשפטים. למען תהיה לי
 13 השירה הזאת לעד, ואני שירך לבדה קאמר – מאי
 14 סהרותא איכא? – פלפולא בעלמא. נתן לו
 15 למשה, ודוא נתן בו טובת עין לישראל. ובתריב'
 16 עשר אמות ארך הקישו. אלמא משה גבה עשר
 17 אמות היה, ויכון שיהיה גדול כל כך – משמטא
 18 גבוה היה. אריך וקסין, ארוך בקומה וקסין כסח.
 19 חוץ מאותו. ידעת השי' על אמיתוהו, בכתביב
 20 ו"תחפרוהו מעט מאדלים". לאפוקי מן
 21 דשקל כלא אנרא. וכי מכתובתו היה שלא נע
 22 כלא שבר? – אלא אפילו באנרא. שלא היה
 23 נתנה משל אחרים. אפילו – ברעון. דומינן
 24 מתרעו משום כסופא, ולא ניהו להו. מתני' וון
 25 את אשתו ואת בניו. אפי' כרבנא תריא. דבתורת
 26 משה עסקין ולא בתורת פרעון של בעל שחיב
 27 במזונותיהם. ואני' דהמודר מתרעו, שאינו צריך
 28 לתת להם מזונות – דהוא תבא ומקמל היא.
 29 ולא וון את בתיהו כן עמא בין סודרה.
 30 ותמורה ווא ממש, מפני שמעלה ברמיס. ר'
 31 אליעזר' אומר ון את הדמטאה. כדכרפס ואודיל
 32 שכיון שאין לה למודר תבא אבילה – אינו נתנה
 33 במזונותיה של מדר. וגופה' שלו. לאבילה
 34 הלכך

אי

גדרים. אין בין המודר – פרק רביעי דף לח עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

1 אי מפסג לו מחגי ליה. **והממא** נפשה וגופה לשמים. שאין לו בה היתר אבילה ונמצא
2 שאינו נהנה בפטומה. **שאם** ירצה דרי זה מוכרה לנכרי. שאוכלין אותה, וכשהיא מופשטת
3 לוקחין אותה בותר. או טמאילה כלבים נמצא נהנה בפטומה ורבי בשרה. וז"ל ד"א לא
4 שרי בטמאה אלא לזונה מוונת יתרים כדי לפטמה. משום דס"ל דכיון דאינה עומדת לאבילה
5 אלא למלאכה – אין נהני בעלים בפטומה.

6 **דאדרבה** מפקא טפי ולא עבדא שפיר. אבל
7 במוונת הצריכין לבדי חיה – לא שרי רבי אליעזר.
8 דכבי היא גונא דריא מהנהו. ומשום דתיק פליק
9 ותני ולא יזון את ברמותו בין טמאה בין טהורה.
10 דמשמע דבבבולדו גוניו מתסר טהורה מחסר
11 נמי בטמאה – מחדר ליה רבי אליעזר. כי לא,
12 אלא איכא גונא דון את הטמאה אפי"ש שאינו י
13 את הטהורה. ותני דגנא מחסר לשינה. מנ"ך ליה
14 אמאי דאמר לו דהקפדהו ליה ר"א. דמשאלא
15 וטריא וירדו מוכח ד"א לא שרי בטמאה אלא
16 במוונת יתרים כדי לפטמה, ולא כבדי חיה.
17 וראיתי לד"רשב"א שכתב בהפ"ך, ולא נתחורר
18 דב"י. **גמ'** הרי מוסר לן שפחה לשמשו. וקס"ד
19 דבבבול גרתי עסקין. **אלא** בשבכשי חתן אסורין
20 על אבי בלה. וקמ"ל; שאפי"ש שבכשי אסורין עליו
21 – מותר להשיא לו בתו. אפי"ש שיתחייב לזונה
22 אדרי כו, ונמצא מהנהו. **גדולה** מן אמרו לו את
23 אשתו ואת בניו וכו' ואת אמהו מותר להשיא לו
24 בתו. כלומר, אם הוא יוכל לזון את בתו בעודה
25 ברשותה. שהוא חייב במוונתו – כ"ש שיכול לזון
26 אותה אחר שנשאה. שנתחייב במוונת אשתו.
27 ומאי קמ"ל ר' הונא? **ובבבול** – בורת. דלא
28 איהו קמס ליה, אלא היא עצמה. ומרעית –
29 טעמא קא חדיב למילתיה. כלומר, משהי שרי –
30 דתא מרעיתא היא. דכיון שבגדה שוב אין לאביה
31 רשות בת. אי נמי, כי קאמר מרעית – למעט
32 דעתו דחוקן, שאם עטאו שליה לדבר ענה על
33 עסקי נשואין – אסור. דתא קא מחגי ליה. **המדייר**

1 נפשה וגופה לשמים. שאינה ארוכה לאבילה, לפיכך דן אותה, דאנו מותרו תנאה מוכרה.
2 מוכרה לטום. וניזא ליה בפטימא. **גמ'** על חותן. שדחוקין הוי מודר. הרי מוסר לו שפחה
3 לשמשו. ואמאי מותר. **אלא** בשבכשי חתן אסורין אצל אבי בלה. ואפי"ש שדחוקין מהנהו.
4 שון את בתו – אפי"ש הכי משיא לו את בתו. ומשיב התלמוד: משום דא לא צריך ליימטר
5 דמותר להשיא את בתו. ותינחלו מיו אביו.
6 בשבכשי אסורים על המודר אמרנו יזון את
7 אשתו. אפי"ש וכו' ואת אמהו וכו'. משיטא
8 דמותר, דהא לא מחגי כלל. לעילום בשבכשי אבי
9 בלה אסורין על חותן. ודקאמרת הרי מוסר לו
10 שפחה לשמשו – תריץ בבחו בורת עסקין,
11 שיכול להשיא. ומרעית עצמה. דהואיל ואינו
12 משיא אלא מרעית עצמה – לאו תנאה דקא
13 מחגי ליה איהו אלא תנאה מועטת. תניא נמי
14 הכי. דתנאה מועטת מותרת. המדייר את בנו.
15 מנכסיו אם לא ליימור תורה. מותר. האב
16 למלאות כו'. שתנאה מוכרה נדר הימנו ולא
17 תנאה מועטת, וזו תנאה מועטת היא. כוס של
18 בית המרחץ. תנאה מועטת היא. למנחירותא
19 עבדו, לצורך עבודה עשויין ולא להתפסס.
20 במאי

1 **גמ'** **והתדריק** לו את הר' ר' יצחק
2 **אמר:** **הַלְלֹתָ לֹא דַג קָטָן. אָמַר ר' יְהוֹשֻעַ אָמַר רַב יוֹחָנָן:** **הַמְּוֹדֵר הַנְּאִה מְחִירוֹ – מוֹתֵר**
3 **הַשְּׂקוּתָא בֹּסַשׁ שְׁלוֹם. מֵאָּ יַהוּדֵי הַקָּא תְּרַנְמוּ:** **בֹּסַשׁ שְׁלֵ בֵית הָאֲבָלָה. בְּמַעְרַבָּא אָמְרִי:**
4 **בֹּסַשׁ שְׁלֵ בֵית הַמְּרָחִין.** **"וְלֹא יִזְוֹן אֶת בְּהֵמָתוֹ בֵּין" כו'. תַּנְיָא, יְהוֹשֻעַ אִישׁ עֲזָאָא אָמְרִי: יִזְוֹן**
5 **עֲבָדוֹ וְשִׁפְחוֹתָיו הַכְּנֻעִים, וְלֹא יִזְוֹן אֶת בְּהֵמָתוֹ, בֵּין מַמְאָה בֵּין מְתוּרָה. מֵאָּ מַעְמָאָּ עֲבָדוֹ**
6 **וְשִׁפְחוֹתָיו הַכְּנֻעִים – לְמַנְחִירוֹתָא עֲבָדוֹ, בְּחֻמָּה – לְפַטְמוּמָּא עֲבָדוֹ. מֵתָנִי, הַמְּוֹדֵר הַנְּאִה**
7 **מְחִירוֹ יִנְכְּסֵי לְבָקְרוֹ – עוֹמֵד אֲבָל לֹא יוֹשֵׁב, וּמְרַפָּא רְפוּאָת נֶפֶשׁ אֲבָל לֹא רְפוּאָת מַמּוֹן. גַּמ'**
8 במאי

1 **מותר** – חבן למלאות לאביו חבית של מים להדליק לו את
2 דבר. ומסתמא מגמלי וטריי בו, וליכא בתו בטלו מודר – לא ארדיה. והכי מוכח האי פירושא בתוספתא דבבבולות (פ'). דתניא: מעשה באחד שחרצה בנו לתת והדירו מלעשות
3 מלאכה, והדירו לו יוסר ברבי למלאות לו חבית של מים להדליק לו את הר'. ומיירא, דהכי מוכח בברייתא דבבבולות (פ'). דתניא: מעשה באחד שחרצה בנו לתת והדירו מלעשות
4 רבי יעקב בר אבדי בשם רבי יוחנן: אף ליקח לו חפצים מן השוק, מה פליגין – כאן באיש, כאן באשה. אם היה ארום מסיים – עשו אותו באשה. כלומר, דאשה וארום מסיים אין דרכין ליקח
5 חפצים מן השוק, ואנן חסדי ארבעתא דהכי לא ארדיה. אבל איש שאינו מסיים, כיון שדרכו ליקח בשוק – אפי"ש בניו ארדיה. **מותר** – להשקות לו כוס של שלום. כלומר, מותר לשמש
6 בכוס של בית אבלי, אי נמי של בית המרחץ. מפני דרכי שלום. שהיה דרכן בכך, ומיזוה, דוקא האי כוס של מודר, דלמשע בכגון זה בלבד תחירו, דמיא ראיךו דהמדייר את בנו לתת שהחירו
7 לכן למלאות לאביו מים של אב. **את** עבדיו ואת שפחותיו הכנענים. ג"ל דבמוונת יתרים קאמר, ואד"א קאי. ה"ק: הווא שריותא דשרי ר"א בבמהה מטאה, דהיינו מוונת יתרים, כמו
8 שפירשיה במשנתו – ליתיה, דאפי"ש בדמה טמאה לפטומא עבדא ולמוכרה לנכרי. אבל בעבדיו ושפחותיו הכנענים מיא איהו. דאינוו למנכרחתא עבדו, כלומר, לנקר הבית ולהשמש
9 בלבו, ואיכא דרסי למנכרותא. כלומר שאין שומעין לאבילה אלא לחיריה בעלמא. שבשעתן מתיין מניזין אותן ארום אבלי, **מתני'** נכנס לבקר עומד אבל את יושב. פורש בגמרא. **גמ'**
10 א

במאי עסקינן, נבנס לבקר. אפילו יושב נמי. ידא מותר, שרדי נבסי חולה אין אסורין על המבקר ומותר ליהנות משלו. אי בשבכסי בו, ולחכי אינו יושב בישיבה – שלא יתנה משלו. אפי' עומר לא, ודנאה היא לו שנתנה, ובמקום שנשלין שבר על הישיבה, שבר שהולך לבקר את החולה וישוב עמו לצוותא, ומשכרין אותו, ואין נוטלין על העמידה.

ולחכי אינו יושב, שאם היה יושב שם המבקר בתוכו, מותר היה לו שבר, והנחה אם לא יטול שבר. אבל עומד, הואיל ואין נוטלין שבר על העמידה – מותר, שאי פסקא, דעל לו נוטלין שבר ולא על זה. על העמידה לא בני למשקלי, דרעאי הוא, דרך רובא בכל מקום, ולחכי עומד אבל לא יושב, דכין ודליבא שבר על העמידה לא תעלה לה כלל, ואיכתיא אימא, לעולם בשבכסי מבקר אסורין על החולה, ואפילו במקום שאין נוטלין שבר על הישיבה, והעומדת אפי' וישוב נמי – בדקאמרי רבי שמעון בן אליקים לבקן (דף מב) לענין שבעי, נזירה שמת ישיא בעמידה האת נמי שמת ישיא בישיבה, והשיחא דרשיבה דאי תנאה היא לחולה, ולחכי לא רלמט עמו, ואי קשיא: אפילו עומד נמי לא, נזירה שמת ישיא בעמידה – הא לא קשיא, הרהמ. כיון דאכל מותר דרשה, איכא למימר רלמט אבן אדבול שדיחא תמן אפי' דקאי, והאב דלא אבל, משום הכי אפי' (לא מצאתי יותר מזה הלשון דף דף אמת ליה): למתוהבא, לעבודתה, והואיל וקפיל יכול לומר למבד לעבד "עשה עמי ואני וכו'", אינה הנאה למורד אם זה מפרנס עבדו, לפיכך אפי' קפידא, וטורחה לשחיטה וטמאה לעבד כובדים, המורד תנא מחביד נבנס לבקר עופר אבל לא יושב, כדמפרש לבקן, אפילו יושב נמי, לזוי, דהא מבקר מותר נבנסי חולה, אפילו עופר. דהא אסור בדרביס דרגל, לעולם בשבכסי מבקר אסורין על החולה.

ומשום הכי עומד אבל לא יושב, כדמפרש בגמרא, במקום שנשלין שבר על הישיבה, דרושש לפני החולה משתבר פורתא משום דקעבדי ליה כוונתא בעלמא, והלכך בישיבה אסור, משום דקא מתיי' לא הווא אגרא נתינתא לאניש אחרנאי דיתבי קמיה, אבל בקמיה דרתי, משום דלא קמנתי ליה לא מירי, דהא לא עביד לתיבת אגרא אעמידה מאי פסקא דהא קמיל איג' דאיכא דוכתא בעמדין שטרך – על הישיבה נוטלין, אבל לא על העמידה, והיינו טעמא דבעמדין מותר אבל לא בישיבה, כדאמר ריש בן אליקים שיהילי פריקין בני שביעתי, (חסר כאן) שריו עופר ואכל, נזירה שמת ישיא בישיבה מרובה, יהי רגעת חולה, ואינו נזיר בעמדין כי חיבי דבורינן תמן בעמדיה – הא לא קשה, דאילו חתם גורי' בעמידה, אבל האב דלא מטיא ליה תנא בעמידה – ליכא למימר עמא ריבה בעמידה, אבל לא בישיבה, שגח לו לז' לישב – נזירה שמת ישיא בישיבה, לעולם בשבכסי חולה אסורין על המבקר, ובשכאן נוטלין שבר על העמידה, ולחכי מותר בעמידה – דהא לאו מן חיותה נזר, כדאמר לבקן: כל המבקר את החולה גורם לו שחיטה, והאבי מותר, דהא אפשר בקמיה, מבקר בעמידה, דמנא לא ארדיה אבל בישיבה ארדיה, הלא הוא המדיר, מותר לבקר, הלא נמי, מורד שזאלו בשוק על עסקי בני, חיינו רשני בין חזו לבנו, דאילו בשחלה הוא מותר ליבנס לישב, דהא לא ארדיה מן חיותה, אבל בשחלה הוא אינו נבנס לבקר, דהא ליכא חיותא מרורי, אלא לשמואל דאמר בו"י מאי שנת אנו דמורר, ומש בני דאסור? דהא בעמידה ליכא תנאה כלל, אלא דאי נבנסי חולה אסורין על המבקר מירי, וכדנעלא, וקשיא לשמואל, אפי' לך שמואל בו'י וברייתא, מוריגא דחבי כדמוקדי חולה, בשבכסי חולה אסורין על המבקר, מידו ברהא פליגנא עליה, דאדחו מוקי לה בעמד אבל לא בשבכסי, דהא אפשר בעמידה, ונאן אמנא דברייתא אפי' יושב שפיר דמי, דאמר דלא ארדיה מן חיותה ל'ש עומד ול'ש יושב, דריקא נמי דמקתינא תמנא: הלא הוא נבנס לבקר אפילו יושב, מאי פסקא, דתמני בשבכסי מבקר אסורין על החולה?

א' בשבכסי מבקר אסורין על החולה אפילו יושב נמי, ועומד נמי משמא שרית ליה – משום דמבקר מועד דנפשיה עביד, ונה דחולה מתחני – ממלא שרי, וכין שכן, אפילו יושב נמי את לך למישרי מתיא טעמא, וא' בשבכסי חולה אסורין על המבקר אפילו עומד לא, שרדי נזנה בדרביס דרגל, ומשום מצוה לית ליה לחותיני מאיסורא, דאפי' במקום שנשלין שבר על הישיבה וכו', דיל דלפ' דראבא דרתי שהחזירו על עצמן שלא לטול שבר אפי' מישיבה אפי' שיהו מותר, משום דמרת בקור דיל בעמידה, ואפי' בדי, שלא יטול אפילו עומד על העמידה, החזירו על עצמן שלא לטול שבר אף על הישיבה, והאוקן מקומות בין עומד בין יושב שרי, דרשיבה נמי לדרוהו מצוה, אלא אפי' במקום שאין מחזירין על עצמן – אפיה – אפיה נטל שרי לזו למשקלי, ומשה פסיק תנא ותני זבננס לבקר עומד' כבולדו דרתי, דמנא קעביר וידיך ממלא מתחני, אבל לא יושב כבולדו דרתי, דמוקס שאין מחזירין על עצמן בישיבה אבל מצוה, ומנא חולה חייב כבולדו, וכשאנו נוטל מננו כולדו נבנא דמורו, וא' בעת אימא דבאמר ר' שמעון בן אליקים, לבקן דהיק דנא דמתניתין כבולדו שפירקין, ואפילו במקום שאין נוטלין שבר לא על העמידה ולא על הישיבה, ונה דבהוא דותא מוריגא בין עומד בין יושב שרי – אפי' הכי חזינן שמת ישיא בישיבה יותר מכדי הטרך, ובכי האי גונא כבולדו דרתי ליה לזו למעבד הכי בלא אגרא, אבל בעמידה לא חזינן שמת ישיא, דכין שאתה מצריכי לעמוד – את לא הכי, משיא' כדחייא דרש' בן אליקים, כמו שנפרש תלה דהדיא בסד' עולא, אמר לעולם שבכסי חולה אסורין על המבקר, וכו', איכא אפי' עומד ליתר ששום דלא ארדיה מן חיותה כלומר, דהסתמא חולה כי ארדיה למבקר – לא ארדיה בעלמא דעריכא ליה כי האב, שהחולה נזנה מננו בביקורו, ואיכא נסוד גרסי: וכגון דלא ארדיה מן חיותה, ולכן נסוח נמי לא דבעי דאמר הכי בפרוש, אבל חתמא דמילתא דכי איתא, הכי מוכחא דכי מתייבי דמיתני בסמוך, מיתניב' חלה הוא נבנס לבקר בו, היינו דשאני בין הוא לבנו, דחלה הוא נבנס לבקר – משום דהסתמא מן חיותה לא ארדיה, חלה נמי שזאלו בשוק אבל אינו מותר ליבנס ליתו, דאפשר דאפילו מן חיותה דרביה ארדיה, הא מוכחא דכי אמרינן מן חיותה לא ארדיה – מסתמא הוא דאמר הכי, אף על גב דלא פירש, דאי בעינן דפירש, אמרי קשיא לעולא, מיש הוא ומש בנו אי פירש – בתרויהו שרי, ואי לא פירש – בתרויהו אסור אלא ודאי כסתמא עסקינן, והא חתם וכפיש לזבי רידיה אבל לא לגבי בריה, אלא לשמואל דאמר בשבכסי מבקר אסורין על החולה מיש הוא ומיש בנו, כלומר, דארבתי, שבר נמי טפי שאינו מורד ממנו ואי מורד נמי מננו מיש הוא ומיש בנו בתרויהו את לן למימר נבנס לבקר עומד' אמר' לך, שמואל: אפי' דאי וברייתא מוקמא בשבכסי חולה אסורין על החולה, דמוריגא בעמדין אפילו דירך שמואלא מחיותה לא ארדיה, ואמנא נמי טפי מניך, דאפילו מישיבה לא ארדיה, ומשום דכי לא מצינא לאוקמי מתניתין כדמוקדי לה, והיינו נבנסי חולה אסורין על המבקר, דאי' אפי' יושב נמי שרי, דרשיבה נמי דמבקר – חיותה דחולה הוא, ולא ארדיה, ול'ענין הלכת קיימא לן כשמואל, דכין דרבא מפרש מילתא דאמר דתמני דיקא ליה הכי – הלכתא תוחתיה, הלכך, בשבכסי חולה אסורין

מתניתין

על

מתניתין

1 על המבקר נבנס לבקר אפי יושב, ודישיבה נמי חותיה דחולה הוא ולא אדריה, ודבחי נחא
 2 ליה, אבל חלה נגו - לא יכנס לביתו כלל, אלא שאלו בשוק, ומיהו, דוקא הובא דאדריה
 3 עומד למבקר, ואימור דעתא הוא דמן חותיה לא אדריה, אבל הובא שהמבקר אסר על
 4 עצמו נכסי על חולה - לא יכנס לביתו כלל, דכבי האי גונא ליכא אומדנא, דהין הוא דינא
 5 דנכסי חולה אסורין על המבקר, והובא דנכסי
 6 מבקר אסורין על החולה - נבנס לבקר עמוד.
 7 משק מרחיב לעשות בתום, ומזה דליה קעבדי, ו
 8 ואידך מביא קא מתנינן, אבל לא וישב, ואפילו
 9 במקומות שהמבקר על עצמו שלא לטול שטר
 10 אפי' על הדיישיה משום גוריה שגאן ישא
 11 בישיבה, וכי אמרין נבנסי מבקר אסורין על
 12 החולה דנכנס לבקר עומד משום דמעה דנפשיה
 13 קעבדי, ואידך ממילא מתנינן - הני מילי בבי האי
 14 גונא דהנאה ממילא היא, אבל הובא דהויב ליה
 15 מדי, כיון שהוא מרחיבו ממש מדי ליה, ולא גרמא
 16 היא - אסור, דהיינו נתנו לקמן בפרק (ף ג:).
 17 המודר הנאה מחבריו ואין לו מה יאכל הולך אצל
 18 חותנו הרגיל אצלו, ואימר לו וכו', וכן הו
 19 מלכיס דוקא ואין לו מה יאכל נתון על בני
 20 השלם - הרב בדבנא שטר, אבל מידו ליהו - על
 21 ואף על גב דמעה קעבדי, טעמיה דמילתא
 22 דכאמרינן, ודוקא הנאה דוממלל שריא במשק
 23 מעיה, אבל הנאה דבידים - לא, ובני ארס
 24 מבקרין אותן, והיינו דכתיב 'ופקודת יה' ארס
 25 יפקר עליהם', **שבנעה** דברים נבראו קודם
 26 שנברא השלם, כלומר, שעלו במחשבה
 27 לחברותא קודם שנברא השלם, שא"ל לעולם
 28 בלא הם, וכדאמרינן שמתחבון על ישראל קדמה
 29 לכל, ועל כרחוק לא נברא העולם בלא גיהנם
 30 לערוך הרשעים, **א'** לא מקרב פומא לחבא
 31 ליקר, וקריבה בעלמא ליתא בכלל 'אין כל
 32 חוש', **והא** ברקיע קביעי, דכתיב 'ותן אותם
 33 אלהים ברקיע השמים', וחביל למעלה מן הרקיע
 34 הוא, כדאיתא פה 'אין ורושין' (תנינא יב:), **אם**
 35 אתה עשה דין לבן עזרים, מנמחלקתו על קרד
 36 משמעט ליה דהאי קרא במחלקתו על קרד
 37 מדישיה, משום דביציאת מצרים ובקריעת ים סוף
 38 משמעט בספר בחקוק, וכתיב כה 'מתצת ראש
 39 מבית רשעי' משמעט ליה דהיינו קרד, ותכתיב
 40 תבריה 'שמט ירח עמד וזולדה',
 41 **בעישוריותא** דרבי, שכל אתת נטלת
 42 עישורה מנכנסה שנטורא אתר שנטלה אותה
 43 שלפניה עיטור שלה, וכן נמי, כל אתת מן
 44 המבקרין נטל אתת משמים מן החולי שנשאר
 45 לחולה אתת שבקרו אתו שלפניה גולה.
 46 שנולד המבקר בממול על חולה, **והזכרות**
 47 כולם וחלקות מהות, שכיח שבבת אתת אבא
 48 לטול - אית ברין שיתא חלקין על ראשנות ויתר
 49 מן האדורות.

באיש

1 מתניתין קשיתיה, מרדקאי קא משמעט עליה, מאי איריא דתני עומד אבל לא יושב, דהרי
 2 אין מקרא אסור בנכסי חולה אלא שמע מינה וכו', ואית: מאי טעמא דשמואל דמתרין
 3 לה הכי לוקמא כדעילא, הוא לא קשיא, דשמואל לא מוקי לה מרדקאי, דקמבר האי
 4 שיעורא דחוקאי היא, ופקודת כל ארס, שבני אדם מבקרין אותן, לא 'ח' שלחתי ליה, לפי
 5 שהיו עדת קרד מלעיגין עליה, ואומרים שהיה
 6 משה אומר לרם מרתיה, בלא ציור של מקום,
 7 ואם לאו, שאין גיהנם נברא מעידן, אינן מי
 8 מספקא ליה לאתמול כבי' ב' ערוך אתמול דתפתח
 9 איהו יום שיש לו אתמול ולא שלשים, כלומר
 10 שהיה לו לפניו ולא לפני מנין - הוי אומר הו יום
 11 שני, שבו נברא גיהנם, אלא ח'ק, אי' הבא - אין
 12 לו פומא, ואי' לא מקרב הבא - יקריבוה דמקום,
 13 והא ברקיע קביעי, למטה ממול, כדאמרינן
 14 נבנסת תגינה (דף יב:), אם אתה עשה דין לבן
 15 עמי, מקרד ועדנה, וככל יום יום, מתאווה יום
 16 ואילך אינן יוצאין, מפני שמשנתחבון לרם עבדי
 17 כוכבים, עד שמורים כון דיעים ותתחנני, ואפי'
 18 נחל אצל שלם, קלא אימור: לא אבקר אלא גדול
 19 מבניו, אין לו שיעור, דמעה כקטן כמו גדול.
 20 ליעילי שיתון ולקפחיה, וכסמו ששים בני אדם
 21 כאחת לבקר, וישול כל אתת ואחר משישים
 22 בעיניה, ומדי מתרפא, בעישוריותא דכי רבי, דאמר
 23 מי שיש לו עשר בתות וכן אתת, הראשונה נטלת
 24 עישורה נכסים, והשנייה במה ששיירה, וכן כלבול,
 25 ומרפא בחלמוד ירושלמי נמצאו בתות שנטולת
 26 במנה תרי תתלי פחות ציבור היא תלתא
 27 ומסוף ציבור, וגבי חולה נמי, מבקר האמין
 28 נטל אתת משמים בחליה, והשני' א' משישים
 29 במה ששיירה, ובכן נילוי, בתור מתוות, או וכן
 30 חלקן, וחובות בתין וחלקות בתין, מלחא
 31 אחריו, דהובא דינאוי לישא כאחת - כל אתת
 32 נטלת עישורה במה ששיירה חביתה, ואו
 33 חלקות כולה, אבל ככסאוי לעשא זו אתת זו -
 34 לא.

באיש

1 **ואמרו לפנינו:** רבננו של עזרם! אם אתה עושה דין לבן עזרים - ואם לאו -
 2 אין אנו מאירין, באותה שעה ירה בן חזים ונתנתו, אמר להם: בכל יום ויום משתחייבין
 3 לבן עזרם ואתם מאירים, בכבודי לא מוחיכם - בכבודי בשר ודם מוחיכם! וככל יום ויום יחייבין
 4 בן חזין חזין ונתנתו ומאירים, שגא' לצדור הצידך יתלבב' וגו'. תנינא: ביקור חולים אין לה
 5 שיעור, מאי אין לה שיעור? כבר רב יוסף צמימר: אין שיעור למתן שגרה, אמר ר' יהי
 6 אביי: וכל מצות מי יש שיעור למתן שגרה? והא תני: הוי יהוה במצוה קלה בבחמורה,
 7 שאין אתה יודע מתן שגרה של מצותו! אלא אמר אביי: אפי' גדול אצל קטן, רבא אמר:
 8 אפי' מאה פעמים ביום, אמר רבי אחא בר תינא: כל המבקר חולה נטל אתת משמים
 9 בעצרו, אמר ר' יהי: אם כן ליעצונו שיתון ולקמחיה! אמר ר' יהי: בעישוריותא דבי רבי, ובבן
 10 גילוי, דתנינא, רבי אומר: בת הנאינית מנכסי אבין - נוסלת עישור נכסים, אמרו לו ר' רבי:
 11 בברקיה, מי שיש לו עשר גנות וכן, אין לו עשר גנות פלגים! אמר ר' יהי: ומה שנתנה
 12 נוסלת עישור נכסים, שניה במה ששיירה, וחולקות פלות, רב חלבא אמר ר' רבא:
 13 רבא

37

גמרא רבי חייה בשם רבי יוחנן: מה טעם אמרו: אדם לובש תפילין וקורא את שמע ומתפלל? כדי שיקבל עליו מלכות שמים תחילה משלם. רב אמר: קורא את שמע ולובש את תפיליו ומתפלל. מתניתא רב פליגא עליו, הרי שהיה עסוק עם הפת בפקד והגיע עונת קריאת שמע – הרי זה פורש למקום טהרה ולובש תפילין וקורא את שמע ומתפלל.

מתניתא מסייעא לרב! לא שאדם יקבל עליו מלכות שמים תחילה ואחר כך יקבל עליו עול מצות! אמר רבי ינאי: תפילין – צריכין גוף נקי. מפני מה לא התחיקו בהן? מפני הרמאים. עובדא הוה בחד בר נש דאפקיד גבי חבריה ופפר ביה. אמר ליה: לא לך הימנית אלא

[דף י"ד ע"א]

לאילין דברישה הימנית.

רבי ינאי היה לובשן אחר חוליו ג' ימים, לומר, שתחילי ממרק. מה טעם? **הסלח לכל עונכי הרפא לכל תחלוואיכי** (תהלים קג).

רבן יוחנן בן זבאי, לא הוון תפילוי זעין מיניה לא בקייטא ולא בסיתא. וכך נהג רבי אליעזר תלמידו אחריו.

רבי יוחנן, בסיתא דהוה חזיק רישיה – הוה לביש תרויהון. ברם בקייטא דלא הוה חזיק רישיה – לא הוה לביש אלא דאדרעייה. ואינו אסור משום ערוה? אמר רבי חייה בר אבא: אפיקרסין הוה לובש מבפנים. בד הוה אויל מסחי, פיון שהיה מוגיע אצל האולגיריון, הוה חולצין. אמר רבי יצחק: עד יעקב תרמוסרה הוה לובשן, וכד הוה נפיק מסחי, הוה יתבין לה.

וכד הוה מיינתן ליה, הוה אמר דא מילתא: שני ארונות היו מהלכין עם ישראל במדבר, ארונו של חי העולמים, וארונו של יוסף. והיו אומות העולם אומרים: מה טיבן של שני ארונות הללו? והיו ישראל אומרים להן, זה ארונו של יוסף, עם ארונו של חי העולמים. והיו אומות העולם מניין את ישראל ואומרים, וכי אפשר לארון הפת להיות מהלך עם ארונו של חי העולמים? והיו ישראל אומרים, על ידי ששימר זה מה שכתב בזה.

ולמה הוא אמר דא מילתא? אמר רבי חנינא: בגין מימר מילא דאורייתא. אמר ליה רבי מנא: והכין לא הוי ליה מילא דאורייתא חורי למימר אלא דא? אלא קינתורין הוון לומר, יוסף לא זכה למלכות אלא על ידי ששימר מצותיו של הקדוש ברוך הוא ואנו לא זכינו לכל הכבוד הוה אלא על ידי ששמרנו מצותיו של הקדוש ברוך הוא, ואתון בעיי מבפלה מצוותא מינן?

באי זה צד הוא מברך עליהן? רבי זריקן בשם רבי יעקב בר אידי: בשהוא נותן על יד מהו אמר? ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות תפילין.

בשהוא נותן על הראש מהו אמר? ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות הנחת תפילין.

בשהוא חולצין מהו אמר? ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמור חוקיו.

[דף י"ד ע"ב]

ואתיא כמאן דמר: בחוקת תפילין הכתוב מדבר. ברם כמאן דמר: בחוקת הפסח הכתוב מדבר – לא ברא.

רבי אבהו בשם רבי אלעזר: הנותן תפילין בליה – עובר בעשה. ומה מעם? (שמות יא) **ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה**. ימים ולא לילות. **ימימה** – פרט לשבתות וימים טובים. והא רבי אבהו יתיב מתני ברמשא ותפילוי עילו? מצדדין הנה וכמין פיקודן היו בידו.

אית דבגעי מימר: לא אמר אלא הנותן. אבל אם היו עליו מבעוד יום – מותר. אית דבגעי מימר: נשמעיניה מן הדא: (עו) **והיה לך לאות** – את שהוא לך לאות, פרט לימים טובים ושבתות שכולן אות. ולא כן כתב **מימים ימימה**? לית לך אלא כפי דמר רבי יוחנן: כל מיילא דלא מתוורא – מסמכין לה מן אתרין סגין.

תמן תנינן: נשים ועבדים – פטורים מקריאת שמע ומן התפילין. נשים מניין? (דברים יא) **ולמדתם אתם את בניכם** – ולא את בנותיכם. את שהוא חייב בתלמוד תורה – חייב בתפילין. נשים שאינן חייבות בתלמוד תורה – אינן חייבין בתפילין.

התיבון: הרי מיכל בת פושי היתה לובשת תפילין! ואשתו של יונה היתה עולה לרגלים! ולא מיהו בדיקה חכמים! רבי חזקיה בשם רבי אבהו: אשתו של יונה – הושבה. מיכל בת פושי – מיהו בדיקה חכמים!

תני: נכנס למרחץ, מקום שבגני אדם עומדין לבושין – יש שם מקרא ותפילין, ואין צריך לומר שאילת שלום. נותן תפילין, ואינו צריך לומר שלא יחלוץ.

מקום שרוב בגי אדם רגילין להיות עומדין ערומין – אין שם שאילת שלום, ואין צריך לומר מקרא ותפילה. וחולץ תפילין, ואין צריך לומר שלא יתן.

מקצתן ערומין ומקצתן לבושין – יש שם שאילת שלום, ואין שם לא מקרא ולא תפילה, ואינו חולץ תפילין, ואינו נותן. אבל אינו לובשן עד שיצא מאותה רשות של כל אותה מרחץ.

[דף ט"ו ע"א]

ודא מסייעא, כפי דמר רבי יצחק, בגין רבי יוחנן עד יעקב תורמוסרה היה לובשן.

רבי ירמיה בעא קומוי רבי זעירא: היתה מרחץ מרחצת בימות החמה ואינה מרחצת בימות הגשמים? אמר ליה: מרחץ, ואף על פי שאינה מרחצת. ובית הפסא, אף על פי שאין בו צואה.

מר עוקבא אמר: אהן חזירא – בית כפא מטולטל תהו.

רבי יונה בעי: אהן צררה דעל גיף ימא מהו? אמר רבי אמי אסיא: הורי רבי ירמיה מעבר ליה בפיליום ולא סמכין עילו. רבי זעירא בשם אבא בר ירמיה: אוכל בהן אכילת עראי, ואינו אוכל בהן אכילת קבע. ישן בהן שינת עראי, ואינו ישן בהן שינת קבע.

אית תנני תני: מברך פעם אחת. אית תנני תני: פעמין. מאן דמר: פעמין – ניהא. מאן דמר: מברך פעם אחת – הא אכל ואינון עילווי אמר רבי זעירא: קיימא אבא בר ירמיה באוכל בהן אכילת עראי.

רבי זעירא בשם רבי אבא: לא יכנס אדם לבית הפנים וספריו ותפיליו בידיו.

רבי יוחנן פד הנה ספרא בידה – הנה יתיב ליה לחורן. פד תניין תפילוי עילווי – הנה קאים בון.

מתניתא פליגא על אבא בר ירמיה: נכנס אדם לבית הפנים וספריו ותפיליו בידו! אמר רבי זעירא: קיימא אבא בר ירמיה: פאן – ביכול לזבשן, פאן – בשאינו יכול לזבשן. דלכו, מצוה לא עביד בון, למה הוא מבזי לון?

בראשונה היו נותנין אותן להביריהו, והיו נוטלין אותן ובורהין. התקינו שיהו מניחין בחורין, וכשאירע אותן

[דף ט"ו ע"ב]

מעשה – התקינו שיהא אדם נכנס והן בידו.

רבי יעקב בר אבא בשם רבי זעירא אמר: והוא שיהא ביום פדי לזבשן, אכל אם אין ביום פדי לזבשן – אסור, דלכו, מצוה לא עביד בון, למה הוא מבזי לון?

מיישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי אמר: מאן דעבד טבאות – עושה להן בים של טפה ונותנין על לבו. מה טעם? (תהלים טו) **שויתי ה' לנגדי תמיד.**

תמן אמרין: כל שאינו פאלישע בעל בנפים – לא ילבש תפילין.

רבי זעירא בשם רבי אבא בר ירמיה: לא יכנס אדם לבית הנקרות ויעשה צרכיו שם, ואם עשה כן – עליו הכתוב אומר (משלי יז) **לעג לרש חרף עשהו.**

דלמא, רבי חייא רובא ורבי יונתן היו מהלכין קומי ערסיה דרבי שמעון בר יוסי בר לקוניא, והנהו רבי יונתן מפסע על קיבריה. אמר ליה רבי חייא רובא: בדון אינון מימר, למחר אינון גבן, ואינון מעיקון לן.

אמר ליה: ותכמין אינון? פלום לא כן פתב (קהלת ט) **והמתים אינם יודעים מאומה!** אמר ליה: לקרות את יודע, לדרוש אין את יודע? **בי חתיים יודעים שימותו** – אילו הצדיקים שאפילו במיתתן קרויין חיים. **והמתים אינם יודעים מאומה** – אילו הרשעים שאפילו בתייהן קרויין מתים.

מניין שהרשעים אפילו בתייהן קרויין מתים, ומניין שהצדיקים אפילו במיתתן קרויין חיים? דכתיב (יחזקאל יח): **כי לא אחפין במות המת.** וכי הכות מת? אלא, אילו הרשעים שאפילו בתייהן קרויין מתים.

ומניין שהצדיקים אפילו במיתתן קרויין חיים? דכתיב (דברים לד) **ויאמר אליו זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליעקב לאמר**. מה תלמוד לומר **לאמר**? אמר לו לך ואמור לאבות, כל מה שהתניתי לכם – עשיתי לבניכם אתריכם.

עירב את האותיות, אית תניי תניי כשר, ואית תניי תניי פסול. רבי אידי בשם רבי שמעון בשם רבי יוחנן: מן דמר כשר, מלמטון מן דמר פסול – מלמעלן. כגון ארצינו תפארתינו. ארצך – צריכה. תפארתך – צריכה.

רבי אידי ברבי שמעון בשם רבי יוסה: לא יעמוד אדם במקום גבוה ויתפלל. מה טעם? אמר רבי אבא בריה דרב פפי: (תהלים קל) **ממעמקים קראתיה ה'.**

אמר רבי אידי ברבי שמעון בשם רבי יוחנן: לא יעמוד אדם ויתפלל וצריך לנקביו. מה טעם? (עמוס ה) **הבון לקראת אלהיה ישראל.**

אמר רבי אלכסנדר (קהלת ד) **שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים**. שמור עצמך מן הטיפים היוצאות מביין רגליך. הדיא דתימר בדיקים, אבל בגנסים, אם יכול לסבול – יסבול.

רבי יעקב בר אבוי בשם רבי אחא: **שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים**. שמור עצמך בשתהא נקרא אל בית האלהים, שתהא טהור ונקי.

אמר רבי אבא: (משלי ה) **הי מקורך ברוד, והי מקראך לקבר – ברוד.**

אמר רבי ברכיה: (קהלת ג) **עת ללדת ועת למות**. אשרי אדם ששעת מיתתו פשעת לידתו. מה שעת לידתו נקי, כך בשעת מיתתו יהא נקי.

הלכה ד'

מתני' הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו – יצא. רבי יוסי אומר: לא יצא. קרא ולא דקדק באותיותיה, רבי יוסי אומר: יצא. רבי יהודה אומר: לא יצא.

הקורא למפרע –

[דף ט"ז ע"א]

לא יצא. קרא ומעיה – יחזור למקום שפטעה.

גמרא רב אומר: הלכה בדברי שניהון להקל. דלכו, מה בן אמרין? סתמוה ורבי יוסי – הלכה בסתמא! רבי יוסי ורבי יודה – הלכה ברבי יוסי ומה צריכה למימר רב: הלכה בדברי שניהון להקל? אלא כגון שמע דתני לה רבי חייא בשם רבי מאיר, לפום בן צריד למימרא: הלכה בדברי שניהון להקל.

תני: נתפלל ולא השמיע לאזנו – יצא. למי נצרכה? לרבי יוסי. היידין רבי יוסי? הדיא דתנינו: הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו – יצא. ורבי יוסי אומר: לא יצא. אמר רב מתנה: דרבי יוסי היא. אמר רבי יוסי: הוינו סברין מימר: מה פליגיין רבנן ורבי יוסי בשמע דכתיב בה **שמע**, הא שאר כל המוצות – לא. מן דמר

[דף ט"ז ע"ב]

רב מתנה: דרבי יוסי היא, הוי: היא שאר כל המצות. מאי טעמא דרבי יוסי? (שמות טו) והאזנת למצותיו - ושמעו אזניך מה שפיד מדבר.

אמר רב חסדא: לית בן חרש, השגרת לשון היא מתניתא לרבי יודה.

אמר רבי יוסי: מסתברא דיודי רב חסדא בתרומות, דהיא דרבי יוסי. אמר רבי חנינא בשם רב חסדא: דרבי יוסי היא.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: על ברהיף איתמר דהיא דרבי יוסי. דתנינן: המשיחא קדמייתא ולא תנייתא עמהן. אם משיחא שאין תרומתן תרומה. והא תנינן המשיחא אהרנייתא ולא תנייתא עמהן! הוי: סופד מימר דרבי יוסי היא.

אלו צריך דיקדוק: על - לבבד. על - לבבכם. עשב - בשדד. ואבדתם - מהרה. הכנף - פתיל. אתכם - מארץ. רבי חנינא בשם רבי אחא: אשר נשבע ה'.

רבי שמואל בר חנינא בשם רבי הושעיא: יוצר אור ובורא חושך, דלא יימר יוצר אור ובורא נוגה. רבי חניי בשם רבי אבא בר זבדא: "שם שרו לך", דלא יימר: "שם הללו לך".

רבי לוי, רבי אבדימא דחיפה בשם רבי לוי בר סוסי: צריך להתיו למען תזכרו. רבי יונה בשם רב חסדא: צריך להתיו בי לעולם חסדו.

תני: אין מעבירין לפני התיבה לא חיפניה, ולא בישניה, ולא מיבעוניו, מפני שהן עושין תהיו - תהיו, ועייניו - אאין. אם היה לשונו ערוך - מותר.

פיסקא. תקורא למפרע - לא יצא. רבי יונה אמר: תנא רב נחמן בר אדא, רבי יוסי אמר, תנא נחמן סבא: והוי, כדרך הוייתו יהו.

תני: אף בחלל ובקריאת המגילה - גז. ניהא בקריאת המגילה

[דף י"ז ע"א]

דכתיב ביה (אסתר ט) בכתבם, ברם בהלילא? בגין דכתיב (תהלים קיג) ממזרח שמש עד מבוא מהלל שם ה'. מה את שמע מינה? אמר רבי אבון: עוד, היא אמורה על סדר, (תהלים קיד) בצאת ישראל ממצרים - לשעבר. (שם קטו) לא לנו ה' לא לנו - לדורות הללו. (שם קטז) אהבתי בי ישמע ה' את קולי - לימות המשיח. (שם קיח) אסרו חג בעבתים - לימות גז ומגוג. אלי אתה ואודך - לעתיד לבוא.

רבי אחא בשם רבי יהושע בן לוי: אף מו שהתקין את התפילה הזאת, על הסדר התקינה. שלש ברכות ראשונות, ושלש ברכות האחרונות - שבהו של מקום. והאמצעיות - צרכן של בריות.

חננו דיעה. חננתנו דעה - רצה תשובתינו. רצית תשובתינו - סלח לנו. סלחת לנו - גאלינו. גאלתנו - רפא חליינו. ריפית חליינו - ברח שנותינו. ברכת שנותינו - קבצינו. קיבצתנו -

שׁוֹפְטֵינוּ בְּצַדִּיק. שׁוֹפְטֵתֵנוּ בְּצַדִּיק – הַכְּנַעַת קָמִינוּ. הַכְּנַעַת קָמִינוּ – צַדִּיקֵינוּ בַּמִּשְׁפָּט. צִדִּיקְתֵּנוּ – בְּנֵה בֵיתָךְ וְשִׁמְעַ עֲתִירְתֵּינוּ וְרִצִּינוּ בְּתוֹכוֹ.

לֵית צוֹרְכָה דְבַנְהָה בֵּיתָךְ וְשִׁמְעַ עֲתִירְתֵּינוּ וְרִצִּינוּ בְּתוֹכוֹ, אֵלֶּא כְּמָה דְאִישְׁתַּעֲי קָרִיִּיא בְּזֵן אִשְׁתַּעֲיִיא מִתְּנִיתָא. (ישעיה נז) וְהִבְיֵאוֹתִים אֶל הָר קִדְשִׁי, וְשִׁמְחָתִים בְּבֵית תְּפִלְתִּי.

אָמַר רַבִּי יְרֵמְיָה: מֵאָה וְעֶשְׂרִים זְקָנִים, וּמֵהֶם שְׁמוֹנִים וּכְמָה נְבִיאִים הִתְקִינוּ אֶת הַתְּפִילָּה הַזֹּאת.

וּמָה רָאוּ לְסַמּוֹד הָאֵל הַקְּדוֹשׁ לְחַנּוּן תְּדַעְתָּ? עַל שֵׁם (שם טז): וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. מָה כְּתִיב בְּתַרְיֵיהּ? וְיִדְעוּ תַעֲי רוּחַ בֵּינָה. דִּיעָה לְתַשׁוּבָה, (שם טז) הַשְּׁמַן לֵב הָעַם הַזֶּה וְאוֹנֵיו הַכְּבֹד וְעֵינֵיו הַשֶּׁעַ וְגו' עַד וּלְכַבּוּ יְבִין וְשָׁב.

תְּשׁוּבָה לְסִלְיָתָהּ, (שם נז) וְיִשָּׁב אֶל ה' וִירַחֲמֵהוּ וְאֵל אֱלֹהֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסַלּוֹחַ.

סִלְיָתָהּ לְגֵאֻלָּהָ, (תהלים קג) הַסַּלַּח לְכָל עֲוֹנֵי הָרַפָּא לְכָל תַּחֲלוּאֵיכִי הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיִּיכִי.

וַיֹּאמֶר רֹפֵא חוֹלִים קְדַמִּי! אָמַר רַבִּי אֲחָא: מִפְּנֵי מָה הִתְקִינוּ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל בְּרַכָּה שְׁבִיעִית? לְלַמֵּד שְׂאִין יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִין אֵלֶּא בְּשִׁבְעִית.

רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי אֲחָא: (תהלים קכו) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן – שִׁירָה שְׁבִיעִית הִיא, לְהוֹדִיעַד שְׂאִין יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִין אֵלֶּא בְּשִׁבְעִית.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא בַר אֲבָא: מִפְּנֵי מָה הִתְקִינוּ רֹפֵא חוֹלִים בְּרַכָּה שְׁמִינִית? כְּנֻגַד הַמִּילָה שֶׁהִיא לְשִׁמְנָה, עַל שֵׁם (מלאכי ב): בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ חַיִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִי: מִפְּנֵי מָה הִתְקִינוּ מְכַרְדַּ הַשָּׁנִים בְּרַכָּה תְּשִׁיעִית? כְּנֻגַד (תהלים טט) קוֹל ה' שֹׁבֵר אֲרָזִים, שֶׁהוּא עֲתִיד לְשַׁבֵּר כָּל בַּעֲלֵי שְׁעָרִים.

רַבִּי לׁוֹי בְּשֵׁם רַבִּי אֲחָא בַר חֲנִינָא: מָה רָאוּ לְסַמּוֹד מְכַרְדַּ הַשָּׁנִים לְמַקְבִּץ נְדָהִי יִשְׂרָאֵל? עַל שֵׁם (יחזקאל לו): וְאַתֶּם הָרִי יִשְׂרָאֵל עֲנַפְכֶם תִּתְּנוּ וּפְרִיכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל. לְמָה? כִּי קָרְבוּ לְבוֹא.

נִתְקַבְּצוּ הַגְּלִיּוֹת וְהָדִין נַעֲשֶׂה, הַזִּידִים נִכְנָעִין וְהַצְּדִיקִים שְׂמֵחִים. וְתַנִּי עֲלֶיהָ: כּוֹלֵל שֶׁל מִינִים וְשֶׁל רְשָׁעִים – בְּמַכְנֵעַ זִידִים. וְשֶׁל גְּרָיִם וְשֶׁל זְקָנִים – בְּמַכְבֵּחַ צְדִיקִים. וְשֶׁל דוֹד – כְּבוֹנָה יְרוּשָׁלַיִם. (דוּשַׁע א) אַחַר יִשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְקִשׁוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דּוֹד מַלְכֶם.

רַבְּנָן אָמְרִי: אַחַן מַלְכָּא מְשִׁיחָא? אִין מִי חֵיִיא הוּא – דוֹד שְׂמִיָה. אִין מִי דְמְכִיִּיא הוּא – דוֹד שְׂמִיָה. אָמַר רַבִּי תַנְחוּמָא: אֵנָּה אָמְרִית מַעֲמָא: (תהלים טז) וְעִשָּׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ לְדוֹד. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּן לׁוֹי אָמַר: צְמַח שְׂמוֹ. רַבִּי יוֹדֵן בְּרִיָּה דְרַבִּי אֵיבֹב אָמַר: מִנְחָם שְׂמוֹ. אָמַר חֲנִינָה בְּרִיָּה דְרַבִּי אֲבָהוּ: וְלֹא פְלִיגִי, הוֹשִׁבְנִיה דְהַדִּין כְּהוֹשִׁבְנִיה דְהַדִּין, הוּא צְמַח הוּא מִנְחָם! וְדָא מְסִיעִיא לָהּ, דְמַר רַבִּי יוֹדֵן בְּרִיָּה דְרַבִּי אֵיבֹב: עֵיבָדָא תוֹה בְּחַד יְהוּדָאֵי דְתוֹה

קאים רדי. געת תורתיה קומוי, עבר חד ערבי ושמע קלה, אמר ליה: פר יודאי פר יודאי! שרי תורף ושרי קנקנה, דהא חריב בית מוקדשא. געת זמן תנגינות, אמר ליה: פר יודאי פר יודאי! קמור תורף וקמור קנקנה דהא יליד מלכא משיחא.

אמר ליה: מה שמייה? "מנחם". אמר ליה: ומה שמייה דאבוי? אמר ליה: "הוקיה". אמר ליה: מן הן הוא? אמר ליה: מן בירת מלכא דבית לחם יהודה.

אזל, זבין תורוי וזבין קנקנוי, ואיתעביד זבין לכדין למיינוקא. ותהו עייל קרייה ונפקא קריה, עד דעל לההוא קרתא ותויין כל נשייא זבנו, ואיפה דמנחם לא זכנה.

שמע קלן דנשייא אמרין, איפיה דמנחם איפיה דמנחם, איתיי זוכנין לברך! אמרה: בעיית אנא מיתנקניה סנאיהון דישראל, דביומא דאיתיליד – איתרוב בית מוקדשא. אמר לה: רחיציא אנן, דברגליה חריב וברגליה מתבניי. אמרה ליה: לית לי פריטין. אמר לה: והוא מה איכפת ליה, איתיי זוכנין ליה, אין לית קומה יומא דין, בתר יומין אנא אתי ונסיב.

בתר יומין עאל לההיא קרתא, אמר לה: מהו מיינוקא עביד? אמרה ליה: מן שעטא דחמיתני, אתון רוחין ועלעוליה ותמפיניה מן ידיי.

אמר רבי בון: מה לנו לתלמוד מן הערבי הזה? ולא מקרא מלא הוא? (ישעיה י) **והלכנון באדיר פול**. מה בתיב בתרייה? (שם יא) **ויצא חטר מגזע ישי**!

אמר רבי תנחומא: מפני מה התקינו שומע תפילה ברכה חמש עשרה? בנגד ה' **למבול ישב** (תהלים כט) שהוא כולל את הפורענות מלבוא לעולם.

עבודה להודייה (תהלים ג) **זבח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישיע אלהים**.

והותם בשלום, שכל הברכות – הותמיהן שלום.

אמר רבי שמעון בן חלפתא, אין לה כלי שמהויק ברכה יותר מן השלום. ומה טעם? (שם כט) **ה' עז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום**.

קרא וטעה – יחזור למקום שטעה. טעה בין בתיבת הראשונה לשנייה – חוזר לתיבת הראשונה. טעה ואינו יודע היכן טעה – יחזור בכתחילה למקום הפרור לו.

דלמא, רבי הייא, רבי יסא, רבי אמי, סלקון מיעבד גנוניה דרבי אלעזר. שמעון קליה דרבי יוחנן, אי כהדית מילה אמרין, מן נחית שמע לה מיניה? אמרין: וייהות רבי אלעזר דהוא זריו סגין. נחית וסליק, אמר לון: בן אמר רבי יוחנן: קרא ומצא עצמו בלמען – חזקה ביון.

רבי לא, רבי יסא בשם רבי אחא רבא: נתפלל ומצא עצמו בשומע תפילה – חזקה ביון.

רבי ירמיה בשם רבי אלעזר: נתפלל ולא פוין לבו, אם יודע שהוא חוזר ומכוין את לבו – יתפלל, ואם לאו – אל יתפלל.

אמר רבי חייא רובא: אָנָּא מן יומי לא פּוֹנִית, אֵלָּא חד זמן בעי מְכוּנָה, וְתַרְהִירִית בְּלַבִּי וְאִמְרִית: מאן עָלִיל קומי מְלָכָא קְדָמִי, אַרְבַּכְסָה, אי רִישׁ גְּלוּתָא?

שְׁמוּאֵל אָמַר: אָנָּא מְנִית אֶפְרוֹחִיא. רבי בון בר חייא אָמַר: אָנָּא מְנִית דִּימוּסִיא.

אמר רבי מתניה: אָנָּא מְחֻזַּק טִיבֵּי לְרֵאשִׁי, דְּכַד הָוּה מְטִי מוֹדִים – הוּא כָּרַע מִגְרַמִּיהָ.

[דף י"ח ע"א]

הלכה ה'

מתני' האומנים קורין בראש האילן או בראש הנדבך, מה שאין רשאים לעשות בן בתפילה.

גמרא ביני מתניתיה: הפועלים קורין בראש האילן, והאומנים בראש הנדבך. ותני בן: מתפללים בראש היות ובראש התאנה. הא בשאר כל האילנות – יורד ומתפלל למטן. ובעל הבית – לעולם יורד ומתפלל למטן.

ולמה בראש היות ובראש התאנה? רבי אבא ורבי סימון, תרוויהון אמרין: מפני שטרהותן מרובה. תני: הכתף אף על פי שמשאו על כתיפו – הרי זה קורא את שמע, אכל לא יתחיל לא בשעה שהוא פורק, ולא בשעה שהוא מוען, מפני שאין לבו מיושב. בין כך ובין כך – אל יתפלל עד שעה שיפורק. ואם היה עליו משאוי של ארבעת קבין – מותר.

אמר רבי יונתן: והוא ששיקל. מהו ששיקל? תרין חלקין להורוי וחד לקומוי.

תני: לא יהא מרפז בעיניו וקורא.

תני: הפועלין שהיו עושין מלאכה אצל בעל הבית – הרי אילו מכרכין ברכה ראשונה, וכולליו של ירושלים ושל ארץ, והותמין בשל ארץ. אכל אם היו עושין עמו בסעודו, או שהיה בעל הבית אוכל עמו – הרי אילו מכרכין ד' ברכות.

אמר רבי מנא: זאת אומרת, שאסור לעשות מלאכה בשעה שיכרך, דלכו, מה אגן אמרין יעשה מלאכה ויכרך.

רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב הונא: לא יעמוד אדם ויתפלל ומין מטבע בידו. לפניו – אסור, לאחוריו – מותר.

רבי יסא היה צוררן ותופשן בידו.

ולמדת הדין אמר רבי יצחק: **וצרת הכסף בידו**, ובלבד בידו. רבי יוסי בר אבון הורי לרבי הלל התניה בן.

רבי חזקיה ורבי יעקב בר אחא הוו יתבין בחד אתר, והוה גבי רבי יעקב בר אחא פריטיו, אתת ענתה דצלותא

[דף י"ח ע"ב]

ושרתו ויחבון ויזקיה קטר פורתיה לפורתיה ושרתו וערק. אמר ליה: ומה בידך?

אמר רבי חנינא: אף מי שהיו מימיו על כתיפו – הרי זה קורא את שמע ומתפלל.

רב חננא אמר: קרית שמע ותפילה – אינן צריכות פוננה.

אמר רבי מנא: קשייתה קומי רבי פינחס, ואפילו תימר קרית שמע צריכה פוננה, תפילה אינה צריכה פוננה!

אמר רבי יוסי: קשייתה, פני דמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן: הגיעוד, סוף מלאכת הפנים, שאינם מהווין דבר תורה.

הלכה ו'

מתני' התן פטור מקרית שמע לילה הראשון עד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה.

מעשה ברבן גמליאל שנשא וקרא בלילה הראשון. אמרו לו תלמידיו: ליפדתנו רבינו שהתן פטור! אמר להם: איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפלו שעיה אחת.

גמרא רבי אלעזר בן אנמינגוס בשם רבי אליעזר בי רבי ינאי: זאת אומרת, שמוותר לבעול בעילה בתהילה בשבת.

אמר רבי חגי קומי רבי יוסה: תיפתר באלמנה שאינה עושה חבורה. אמר ליה: והא תנינן ארבעה לילות, אית לה למימר ארבעה לילות באלמנה?

אמר רבי יעקב בר יבדי: קשייתה קומי

[דף י"ט ע"א]

רבי יוסי: מה בינה לבין שובר את החכית לאכול ממנה גרונרות? אמר ליה: ומור דבתרה, ובלבד שלא יתכוון לעשותה בלי. וכאן שמתכוון לעשותה בעולה, כמי שמתכוון לעשותה בלי!

רב יצחק בר רב משרשיא: או מקשי, מה בינה למיפים מורסא בשבת? אמר ליה: ומור דבתרה, ובלבד שלא יתכוון לעשותה פה, וכאן מתכוון, שהוא מתכוון לעשותה בעולה, כמי שהוא מתכוון לעשותה בלי.

תני: לא יבעול אדם בעילה לכתחילה בשבת מפני שהוא עושה חבורה. ואחרים מתירין. אמר רבי יוסי בי רבי אבון: טעמון דאחרים, למלאכתו הוא מתכוון, מאיליה נעשה חבורה. אפי אמר: אסור. בנימון גנזקיה נפק ומור משמיה דרב: מותר. שמע שמואל ואיפד עילו ומית. ונקרין עילו וקרין: ברוך שנגפו. ועל רב קרא: (משלי יב) **לא יאנה לצדיק כל און.**

שמואל אמר: כל תהיא הילקתא דרישיה דפירקא אחרייא דנידה – להלכה אכל לא למעשה.

רבי יציי ערק אפילו מתינזקת שלא הגיע ומנה לראות ונישאת.

בעון קומיו רבי יוחנן: מהו לבעול בעילה שגויה? אמרין: לתלות בדם המפכה לא הורג, ולבעול בעילה שגויה הוא מורייא? מה צריכה לה? בשבאו לה ימי הפסק ימי טהרה בנתיים.

אמר רבי אבהו: שושביניה דרבי שמעון בר אבא הוינא, שאילית לרבי אלעזר, מהו לבעול בעילה שגויה? ושרא ליה. דהוא סבר בהדא דשמואל, דשמואל אמר: פירצה דחוקה – נכנסין בה בשבת, אפילו משרת צרות.

אמר רבי חגי: שושביניה דרבי שמואל קפודקיא הוינא, שאילית לרבי יאשיה, ושרע מיניה.

שאלית לרבי שמואל בר יצחק, אמר ליה: מעתה, אי זה דם נידה ואי דם בתולים?

תני: פלה – אסורה לביתהא כל שבועה, ואסור ליטול ממנה פום של ברכה; דברי רבי אלעזר.

מאי טעמא דרבי אלעזר? אי איפשר שלא יצא דם נידה עם דם בתולים.

הלכה ז'

מתני' רחין לילה הראשון שמתה אשתו. אמרו לו תלמידיו: ליפדתנו רבנו, שאבל אסור לרחוין! אמר להן: איני בשאר כל אדם, איסטנים אני.

גמרא מאן תנא אבא אסור ברחיצה כל שבועה? רבי נתן!

רבי אמי הוה ליה עובדא, ושאל לרבי חייה בר בא, והורי ליה: כל שבועה, פרי נתן.

רבי יוסי הוה ליה עובדא, ושאל לרבי בא בר כהן לגבי רבי אחא, אמר ליה: לא כן אלפד? רבי אמי הוה ליה

[דף י"ט ע"ב]

עובדא, ושאל לריש לקיש והורי ליה פרי נתן כל שבועה! אמר ליה: דילמא תרין עובדין אינון, אגז אמרין ליה על דרבי חייה בר בא, ואתון אמרין ליה על דריש לקיש.

ועוד מן הדא, רבי חמא אבוי דרבי אושעיא הוה ליה עובדא, שאל לרבנן ואסרו!

רבי יוסי בעי: איילן רבנן, רבנן דהקא או רבנן דרומיא? אין תימר רבנן דהקא, ניהא. אין תימר רבנן דרומיא, רב רבייא קומיו והוא שאל לזעיריא? אין תימר רבנן דרומיא אינון שריין ואינון אסרו? דתני: מקום שנהגו להרחיץ אחר המיטה – מרחיצין. ובדרום מרחיצין! אמר רבי יוסי בי רבי אבון: מי שהוא מתיר את הרחיצה הזאת, עושה אותה באכילה ושתייה.

הדא דתימר: ברחיצה של תענוג, אבל ברחיצה שאינה של תענוג – מותר. בהדא דשמואל בר אבא, עלו בו חטטין אתון שיליון לרבי יסא, מהו דיסחיה? אמר לו: דלא יסחי מיות הוא – אין בעי אפילו בתשעה באב, אין בעי אפילו ביום הכפורים!

רבי יוסי פרי הנינא, ראו אותו טובל. אם לקרוי, לא ידעין. אם להקר גופו, שאין רחיצת צונין רחיצה, לא ידעין. הורי רבי בא בהין תנאי.

הוֹרִי רַבִּי אֶחָא: בְּבֹא מִן הַדְּרָךְ וְהָיוּ רַגְלָיו קַיְהוֹת עָלָיו – שְׁמוּתָר לְהַרְחִיצָן בְּמַיִם.

תְּנִי: אָבֵל וּמְנוּדָה שֶׁהָיוּ מְהַלְכִין בְּדֶרֶךְ – מוֹתְרִין בְּנִעְלֵת הַסַּנְדֵּל. לְכַשֵּׁיבּוֹאוֹ אֶל הָעִיר – יִחְלוּצוּ. וְכֵן בְּתַשְׁעָה בָּבֶא. וְכֵן בְּתַעֲנִית צִיבּוֹר.

תְּנִי: בְּמָקוֹם שֶׁנִּהְגּוּ לְשֹׂאֵל אֲבִילִים בְּשֶׁבֶת – שׁוֹאֲלִין. וּבְדֶרוֹם – שׁוֹאֲלִין.

רַבִּי הוֹשְׁעִיָא רוֹבָא אָזֵל לְחַד אֶתְרָא, וְהָוָא אֲבִילִיא בְּשׁוּבְתָא, וְשָׂאֵל בּוֹן. אָמַר לוֹן: אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ מִנְהַג מְקוֹמְכֶם, אֵלָּא שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם כְּמִנְהַג מְקוֹמֵינוּ!

רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי הִלְפֵתָא מְשַׁבַּח בְּדַרְכֵי מֵאִיר קוּמִי צִיפּוֹרָאִי, אָדָם גְּדוֹל, אָדָם קְדוֹשׁ, אָדָם צְנוּעִי!

חַד וְזָמַן חָמָא אֲבִילִיא בְּשׁוּבְתָא, וְשָׂאֵל בּוֹן. אָמְרוּ לֵיהּ: אַחֲזַן דְּאֵת מִתְנִי שְׁבַחִיהָ? אָמַר לוֹן: מַה עֵיסְקִיחָא? אָמַר לֵיהּ, חָמָא אֲבִילִיא בְּשׁוּבְתָא וְשָׂאֵל בּוֹן! אָמַר לוֹן: בְּעֵי אַתּוֹן מִידַע מַהוּ הִילִיחָא! בָּא לְהוֹדִיעְכֶם: שָׂאִין אָבֵל בְּשֶׁבֶת!

הֵדָא דְכִתִּיב (מְשַׁלִּי י'): **בְּרַבֵּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר** – זוּ בְּרַבֵּת שְׁבַת. **וְלֹא יוֹסֵף עֲצֵב עִמָּה** – זוּ אֲבִילוֹת. כְּמַה דְּתִימָא (שְׁמוּאֵל ב', יט): **נִעְצֵב הַמֶּלֶךְ עַל בְּנוֹ.**

הַלְבָּה ח'

מתני' וְכַשְׁמַת טְבִי עֲבָדוּ – קִבֵּל עָלָיו תְּנַחֲמוּן. אָמְרוּ לוֹ: לֹא לִימְדַתְנוּ רַבְנֵנוּ שָׂאִין מְקַבְּלִין תְּנַחֲמוּן עַל הָעֲבָדִים! אָמַר לְהֶם: אֵין טְבִי עֲבָדִי בְּשָׂאֵר הָעֲבָדִים, כְּשֶׁר הָיָה.

[דף כ' ע"א]

גמרא הָא בְּנֵי הוֹרִים אַחֲרִים – מְקַבְּלִין תְּנַחֲמוּן עֲלֵיהוֹן! פִּינֵי מִתְנַיִתָּה אֵין מְקַבְּלִין תְּנַחֲמוּן עַל הָעֲבָדִים.

תְּנִי: מַעֲשֵׂה שְׁמֹתָה שְׁפַתְהוֹן שֶׁל רַבִּי אֲלִיעֶזֶר וְנִכְנְסוּ תִלְמִידָיו לְנַחְמוֹ, וְלֹא קִיבֵל. נִכְנַס מִפְּנֵיהֶם לְחֹצֵר, וְנִכְנְסוּ אַחֲרָיו. לְפִינֵי, וְנִכְנְסוּ אַחֲרָיו. אָמַר לְהוֹן: כְּמַדּוּמָה חֵייתִי שְׂאֵתֶם נְכוּיִן בְּפוּשְׁרִין, וְאִי אַתֶּם נְכוּיִן אֲפִילוּ בְּרוֹתְחִין! וְהִלֵּא אָמְרוּ: אֵין מְקַבְּלִין תְּנַחֲמוּן עַל הָעֲבָדִים, מִפְּנֵי שֶׁהָעֲבָדִים כְּבָהֶמָה! אִם עַל בְּנֵי הוֹרִין אַחֲרִים – אֵין מְקַבְּלִין תְּנַחֲמוּן, כֹּל שֶׁפֶן עַל הָעֲבָדִים!

מִי שְׁמַת עֲבָדוֹ אוֹ בְּהִמְתּוֹ, אוֹמֵר לוֹ: הַמָּקוֹם יִמְלֵא חֶסְרוֹךְ.

כַּד דְּמוֹךְ רַבִּי חֵייא בַר אֶבְיָא בַר אֶחָתִיָה דְבַר קַפְרָא, קַבִּיל רִישׁ לְקִישׁ עֵילוּי דְהַנּוּה רַבִּיָה. גִּימַר תִּלְמִידָיָה דְבַר נְשָׂא חֲבִיב עֲלֵיהּ כְּבָרִיָה.

עֲאֵל וְאִיפְטַר עֵילוּי (שִׁיר הַשִּׁירִים ח') **דוּדֵי יַרְדִּ לְגַנּוּ לְעֲרֻגוֹת הַבְּשֵׁם לְרַעוֹת בְּגַנִּים**. לֹא צוֹרְכָה אֵלָּא **דוּדֵי יַרְדִּ לְגַנּוּ לְרַעוֹת בְּגַנִּים! דוּדֵי** – זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. **יַרְדִּ לְגַנּוּ** – זֶה הָעוֹלָם. **לְעֲרֻגוֹת הַבְּשֵׁם** – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל. **לְרַעוֹת בְּגַנִּים** – אֵלּוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם. **וְלִלְקוֹט שׁוֹשְׁנִים** – אֵלּוּ הַצְּדִיקִים שְׂמֻסְלָקָן מִבִּינֵיהוֹן.

מְשַׁלּוּ מִשָּׁל לְמָה הִדְבַּר דּוּמָה? לְמַלְךְ שֶׁהָיָה לוֹ בֶּן וְהָיָה חָבִיב עֲלָיו יוֹתֵר מִדָּאִי. מַה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ?
נִמְעַ לוֹ פְּרָדֶם. בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה הַבֶּן עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ שֶׁל אָבִיו – הָיָה מַחְזֵר בְּכָל הָעוֹלָם פּוֹלוֹ, וְרוֹאֶה אִי זֶה
נִמְיָעָה יָפָה בְּעוֹלָם, וְנִמְטָעָה בְּתוֹךְ פְּרָדֶם. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה מְכַעֵסוֹ – הָיָה מְקַצֵּץ כָּל נִמְיָעוֹתָיו.

כֶּף בְּשָׁעָה שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – מַחְזֵר בְּכָל הָעוֹלָם פּוֹלוֹ, וְרוֹאֶה אִי זֶה צָדִיק
בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם וּמְכַיֵּאוֹ וּמְדַבְּקוֹ לְיִשְׂרָאֵל. כַּגֹּזֵן יִתְרוֹ, וְרַחֵב. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיוּ מְכַעֲסִין אוֹתוֹ – הָיָה מִסְלֵק
הַצְּדִיקִים שְׂבִינִיהָ.

דְּלָמָּא, רַבִּי חֵיִיא בַר אַבָּא וְחִבּוּרְתֵיהּ, וְאִית דְּמַרְיוֹ: רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי חֲלַפְתָּא וְחִבּוּרְתֵיהּ. וְאִית דְּמַרְיוֹ:
רַבִּי עֲקִיבָה וְחִבּוּרְתֵיהּ. הוּוּ יִתְבִּין לְעֵיִי בְּאוֹרֵיתָא תַּחֲוֹת הַדָּא תְּאִינָה, וְהָיָה מְרָא דְתְּאִינָתָא קְרִיין
וְלָקִיט לָהּ בְּכָל יוֹם. אָמְרִין: שְׁמָא הוּא חוֹשְׁדִּינָא! נְחִלוֹף אֶת מְקוֹמֵינוּ.

לְמַחֵר אֲתֵיָא מְרָה דְתְּאִינָתָא גְבוּז, אָמַר לוֹ: מְרִי, אַף הַדָּא מְצוּנָה דְחִיּוּתִין נְהִיגִין וְעַבְדִּין עִמָּי,
מִנְעֵתוּנְהָ מִיָּנִי! אָמְרוּ: לֵיה: אָמְרוּ, דְּלָמָּא דְאַחֲשָׁד לָן. בְּצַפְרָא אֲתֵי מוֹדְעָא יִתְהוֹן וְרַחֵה עֲלָיו הַחֲפָה
וְהַתְּלִיעוּ תְּאִינוֹתֶיהּ!

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמְרוּ: "כַּעַל הַתְּאִנָּה יוֹדֵעַ אִימְתֵי עוֹנְתָהּ שֶׁל תְּאִנָּה לְלָקְטָהּ, וְהָיָה לֹקְטָהּ!" כֶּף הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא יוֹדֵעַ אִימְתֵי עוֹנְתָן שֶׁל צְדִיקִים לְסַלֵּק מִן הָעוֹלָם, וְהוּא מִסְלֵקוֹ.

כַּד דְּמַךְ רַבִּי בּוֹן בַּר רַבִּי חֵיִיא, עַל רַבִּי זְעִירָא וְאַפְטָר עִילוּי (קַהֲלַת ה) מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעֶבֶד. יֵשֵׁן אִין
כְּתִיב בָּאוּ, אֵלָּא אִם מְעַט אִם הִרְבָּה יֹאכֵל!

לְמָה הָיָה רַבִּי בּוֹן בַּר רַבִּי חֵיִיא דּוּמָה? לְמַלְךְ שֶׁשָּׁכַר פּוֹעֲלִים הִרְבָּה, וְהָיָה שָׁם פּוֹעֵל אֶחָד וְהָיָה מִשְׁתַּכֵּר
בְּמִלְאכְתּוֹ יוֹתֵר מִדָּאִי. מַה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ? נִמְלוֹ וְהָיָה מְטִייל עִמּוֹ אַרְבֻּבוֹת וּקְצָרוֹת. לְעִיתוֹתַי עֵרַב בָּאוּ
אוֹתָם פּוֹעֲלִים לִיפּוֹל שְׁכָרָן וְנָתַן לוֹ שְׁכָרוֹ עִמָּהֶן מִשְׁלָם. וְהָיוּ הַפּוֹעֲלִים מוֹתַרְעֵמִין וְאוֹמְרִים: אָנּוּ יִנְעֵנוּ
כָּל הַיּוֹם, וְזֶה לֹא יִנְעֵ אֵלָּא שְׁתֵּי שָׁעוֹת, וְנָתַן לוֹ שְׁכָרוֹ עִמָּנוּ מִשְׁלָם!

אָמַר לָהֶן הַמֶּלֶךְ: יִנְעֵ זֶה לְשֵׁתֵי שָׁעוֹת יוֹתֵר מִפּוֹה שְׁלֵא יִנְעֵתֶם אִתְּם כָּל הַיּוֹם פּוֹלוֹ! כֶּף יִנְעֵ רַבִּי בּוֹן
בְּתוֹרָה לְעֵשְׂרִים וּשְׂמוֹנֶה שָׁנָה, מַה שְּׂאִין תְּלִמִיד וּוְתִיק יָכוֹל לְלַמּוֹד לְמֵאָה שָׁנָה.

כַּד דְּמַךְ רַבִּי סִימוֹן בַּר זְבִיד, עָאֵל רַבִּי לִיָּא וְאַפְטָר עִילוּי: אַרְבַּעַה דְּכָרִים תְּשַׁמְיִשוּ שֶׁל עוֹלָם, וּכְוִין
אִם אֶבְדוּ – יֵשׁ לָהֶן חֲלִיפִין, (אִיּוֹב כח) כִּי יֵשׁ לְכֶסֶף מוֹצָא, וּמְקוֹם לְזָהָב יִזְקוּ, בְּרִזָּל מַעְפָּר יִקַּח,
וְאָבִן יִצְוֶן נְחוֹשֶׁה. אִילוּ אִם אֶבְדוּ – יֵשׁ לָהֶן חֲלִיפִין. אֲכָל תְּלִמִיד חָכֵם שְׂמֹת, מִי מְכַיֵּא לָנוּ חֲלִיפְתָּא!
מִי מְכַיֵּא לָנוּ תְּמוּרְתָּא! (סו) וְהַחֲכֵמָה מֵאִין תְּמַצָּא וְאִי זֶה מְקוֹם בִּינָה, וְנַעֲלָמָה מַעֲיָנִי כָּל חַי.

אָמַר רַבִּי לִוִּי: מַה אִתִּי יוֹסֵף עַל שְׂמָצָאוֹ מְצִיָּאתָ – יִצָּא לָבָם, דְּכְתִיב (בְּרַאשִׁית טב): וַיִּצָּא לָבָם, אָנּוּ
שְׂאֵפְדָנוּ אֶת רַבִּי סִימוֹן בַּר זְבִיד –

[דף כ' ע"ב]

עַל אַחַת בְּפֹה וּבְפֹה.

כד דמך רבי לוי בר סיסי, על אבוי דשמואל ואפטר עילווי: (קהלת יב) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא.

למה היה לוי בן סיסי דומה? למלך שהיה לו פרום והיה בו מאה גפנים, והיו עושות כל שנה ושנה מאה חביות של יין. עמד על המשים. עמד על ארבעים. עמד על שלשים. עמד על עשרים. עמד על עשר. עמד על אחד. והיה עושה מאה חביות של יין. והיה אותו הגפן חביב עליו ככל הפרס בולו.

כך היה רבי לוי בר סיסי חביב לפני הקדוש ברוך הוא ככל אדם. הדיא הוא דכתיב (סו:): **כי זה כל האדם.**

כהנא הוה עולם סגין כד סליק להכא. חמתיה חד בר פחין. אמר ליה: מה קלא בשמיא? אמר ליה, גזר דיניה דההוא גברא מיהתם, וכן הוות ליה. ומתפגע ביה חמתיה חד חרן, אמר ליה: מה קלא בשמיא? אמר ליה, גזר דיניה דההוא גברא מיהתם, וכן הוות ליה. אמר: מה, סליקית מזכי ואנא איחטי? מה? סליקית למיקמלה בני ארעא דישראל? ניוול וניחות לי מן הן דסליקית.

אתא לגבי רבי יוחנן, אמר ליה: בר נש דאימיה מבקרא ליה, ואיתתיה דאבהוי מוקרא ליה, להן ניוול ליה? אמר ליה: ניוול להן דמוקרין ליה. נחת ליה כהנא מן הן דסלק.

אתון אמרין ליה לרבי יוחנן, הא נחית כהנא לבבל? אמר, מה הוה מיוול ליה דלא מיסב רשותא? אמרין ליה: תהוא מילתא דאמר לה – הוא הוה נטילת רשות דידיה.

רבי זעירא כד סלק להכא, אול אקין דם. אול בעי מוזבון הדיא ליטרא דקופד מן טבחה. אמר ליה: בכמה תדין ליטרתא? אמר ליה: בכמשין מניי וחד קורסם. אמר ליה: סב לה שיתין, ולא קביל עילווי. סב לה שבועין, ולא קביל עילווי. סב לה שמונים, סב לה תשעים, עד דמטא מאה, ולא קביל עילווי. אמר ליה: עביד כמנהגה.

ברומשא נחית לבית וועדא. אמר לון: רבנן! מה ביש מנהגא דהכא דלא אכיל בר נש ליטרא דקופד עד דמחו ליה חד קורסם? אמרין ליה: ומה הוא דין? אמר לון: פלן טבחה שלחון בעיי מויתתיה, ואשבהון ארזניה נפקא. אמר ליה: רבי, כל הכינז? אמר ליה: וייתי עליי דלא כעסית עילווי, מי סברת דמנהגא כן.

רבי יסא, כד סליק להכא, אול ספר, בעי מסחי באהן דימוסן דמיכרין, פגע ביה חד ליצן ויחב ליה פורקדל חד. אמר ליה: עד גדון עונקתיה דההוא גברא רפוא. והוה ארכונא קאים דאין אחד ליסטים ואול, קם ליה גהוד כל קבליה.

אמר ליה ארכונא: מאן הוה עמך? תלה עינוי וקמא דהוא גחיד, אמר ליה: אהן דגחיד הוא עמיו! נמביה ודניה ואודי ליה על חד קטיל.

מִי נִפְקִיז תְּרוּוֹהוּזוּ, טְעִינִיז תְּרַמִּי שְׂרִיז מִן דְּעֵבֵר רַבִּי יִסָּא מִסְחָא, אָמַר לִיה: הַהוּא עֵינְקֵתָא דְהוֹת רַפְיָא, כְּבַר שְׁנַצַּת. אָמַר לִיה: בִּיש גִּדָּא דְהַהוּא גְבָרָא, וְלֹא כְּתִיב (ישעיה כח) וְעַתָּה אֵל תִּתְּלוּצְצוּ פֶּן יִחֲזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם!

רַבִּי פִּינְחָס, רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: קָשָׁה הִיא הַלִּיצְנָתָא, שְׁתְּהִילְתָּה וַיִּסְוִיז וְסוֹפֵן כְּלִיָּה.

תְּהִילְתָּה וַיִּסְוִיז דְּכְתִיב: וְעַתָּה אֵל תִּתְּלוּצְצוּ פֶּן יִחֲזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם.

וְסוֹפֵן כְּלִיָּה דְכְתִיב: כִּי כָּלָה וְנַחֲרָצָה שְׁמַעְתִּי מֵאֵת ה' צְבָאוֹת עַל כָּל הָאָרֶץ.

[דף כ"א ע"א]

הַלְכָה ט' מֵתַנִּי' הָתָן אִם רָצָה לְקָרוֹת קְרִיאת שְׁמַע לִילָה הָרֵאשׁוֹן – קוֹרָא. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: לֹא כָּל הַרוֹצֵה לִיטוֹל לֹא אֵת הַשֵּׁם יִטוֹל.

גְּמָרָא תַנִּי: כָּל דְּבַר שֶׁהוּא שֶׁל צַעַר, כָּל הַרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת עֲצֻמוֹ יְחִיד – עוֹשֶׂה. תְּלִמִיד חֵכֶם – עוֹשֶׂה וְתַבּוּא לֹא בְּרַכְתָּ. וְכָל דְּבַר שֶׁהוּא שֶׁל שְׂבָחָה, לֹא כָּל הַרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת עֲצֻמוֹ יְחִיד – עוֹשֶׂה. תְּלִמִיד חֵכֶם – עוֹשֶׂה, אֵלָּא אִם בֶּן מִינֵה אוֹתוֹ פְּרָנָם עַל הַצִּיבּוֹר.

תַנִּי: מִסְתַּלְקִין לְצַדִּיז מִפְּנֵי יְתִידוֹת דְרַכִּים. וּבְשַׁעָה שֶׁהוּא מִשְׁתַּקַּע אֶפְּסִילוֹ בְּשַׁדָּה שֶׁהִיא מְלִיאָה כּוֹרְכְמִיז!

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיוּ בְּדֶרֶךְ, וְהָיוּ מִסְתַּלְקִין לְצַדִּיז מִפְּנֵי יְתִידוֹת דְרַכִּים. וְרָאוּ אֵת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פֶּפּוּס שֶׁהָיָה מִשְׁתַּקַּע וְכֹא כְּנִגְדָּדוּ, אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִי הוּא זֶה שֶׁמִּרְאָה עֲצֻמוֹ כְּאַצְבָּע? אָמַר לוֹ: יְהוּדָה בֶּן פֶּפּוּס הוּא, שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו לְשׁוֹם שְׁמִים!

אָמַר לִיה: וְלֹא בֶּן תַנִּי: כָּל דְּבַר שֶׁהוּא שֶׁל שְׂבָחָה, לֹא כָּל הַרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת עֲצֻמוֹ יְחִיד – עוֹשֶׂה. תְּלִמִיד חֵכֶם – עוֹשֶׂה, אֵלָּא אִם בֶּן מִינֵה אוֹתוֹ פְּרָנָם עַל הַצִּבּוֹר! אָמַר לִיה: וְהַתַנִּי: כָּל דְּבַר שֶׁל צַעַר, כָּל הַרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת עֲצֻמוֹ יְחִיד – עוֹשֶׂה. תְּלִמִיד חֵכֶם – עוֹשֶׂה, וְתַבּוּא עָלָיו בְּרַכְתָּ. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: וּבְלָחוּד דְלָא יִבְנֶה הוֹרְנִיז.

דְלָמָא, רַבִּי יִסָּא וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק הָיוּ יְתִיבִין אַכְלִין בְּחֵדָא מִן אִילִין כְּנִישְׁתָּא עֲלִיָתָה. אֵתָת עוֹנֵתָה דְצִלוֹתָא וְקָם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק מְצִלוֹיָא. אָמַר לִיה רַבִּי מִיִּישָׂא: לֹא בֶּן אֶלְפִן רַבִּי, אִם הַתְּהִילוֹ – אִיז מִפְּסִיקִין. וְתַנִּי הוֹקֵדָה: כָּל מִי שֶׁהוּא פְטוֹר מִדְּבַר וְעוֹשֶׂה – נִקְרָא הַדְּיוּט.

אָמַר לִיה: וְהָא תַנִּינֵן: הָתָן פְטוֹר, הָתָן אִם רוֹצֵה! אָמַר לִיה: וְלֹא דְרַבֵּן גַּמְלִיאֵל הִיא! אָמַר לִיה: יָכִיל אֲנָא פְתַר בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל, דְרַבֵּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אִינִי שׁוֹמַע לְכֶם לְכַסֵּל מִפְּנֵי מַלְכוּת שְׁמִים.

הַדְרָן עֲלֶיהָ הִיָּה קוֹרָא

מִסְכַּת מַגְלָה פְּרָק שְׁלִישִׁי

ג, א ראש חדש אדר שחל להיות בשבת קורין פֶּרֶשֶׁת שְׁקָלִים, ומִפְטִירִין (מלכים-ב יב) פֶּרֶשֶׁת שְׁקָלִים שְׁבִיהוּדָע הַכֶּהֵן. איזו היא שַׁבַּת ראשונה? כל שְׂרָאשׁ חֲדָשׁ אָדָר חָל לֵהוּיֹת בְּתוֹכָהּ, אֶפְלוּ בְּעָרֵב שַׁבַּת. בַּשְּׁנִיָּה "זְכוּר". ומִפְטִירִין (שְׁמוּאֵל-א טו): "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת פְּקֻדְתִּי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּלֶךְ לְיִשְׂרָאֵל". איזו היא שַׁבַּת שְׁנִיָּה? כָּל שַׁחַל פּוּרִים לֵהוּיֹת בְּתוֹכָהּ, וְאֶפְלוּ בְּעָרֵב שַׁבַּת. בַּשְּׁלִישִׁית - פְּרָה אֲדָמָה, ומִפְטִירִין (יִחְזַקְאֵל לו): "וְזִרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוּרִים וּטְהַרְתֶּם". איזו היא שַׁבַּת שְׁלִישִׁית? כָּל שְׁסֻמוּכָה לַפּוּרִים מֵאֲחֵרָיו. רִבִּיעִית - "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים", ומִפְטִירִין (יִחְזַקְאֵל מה): "כֹּה אָמַר ה' בְּרָאשׁוֹן בְּאַחַד לְחֲדָשׁ", איזו היא שַׁבַּת רִבִּיעִית? כָּל שַׁחַל רֵאשׁ חֲדָשׁ נִסָּן חָל לֵהוּיֹת בְּתוֹכָהּ, וְאֶפְלוּ בְּעָרֵב שַׁבַּת.

ב. הֵיִתָּה פֶּרֶשֶׁת שְׁקָלִים סְמוּכָה לְאָדָר הַרֵאשׁוֹן, בֵּין מִלְפָּנֶיהָ בֵּין מֵאֲחֵרֶיהָ - קוֹרִין אוֹתָהּ וְחוֹזְרִין וְכוּפְלִין אוֹתָהּ. וְכֵן בַּשְּׁנִיָּה, וְכֵן בַּשְּׁלִישִׁית, וְכֵן בְּרִבִּיעִית, וְכֵן בַּפּוּרִים, שׁוֹאֲלִים הַלְכוֹת פֶּסַח בְּפֶסַח, וְהַלְכוֹת עֲצֵרֶת בְּעֲצֵרֶת. הַלְכוֹת חַג בְּחַג. בְּבֵית הַיְעוּד שׁוֹאֲלִים בְּהַלְכוֹת הַפֶּסַח קוֹדֵם לְפֶסַח שְׁלִשִׁים יוֹם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת.

ג. יום-טוב ראשון של פֶּסַח, קוֹרִין בְּפֶרֶשֶׁת הַמוֹעֲדוֹת, ומִפְטִירִין בְּפֶסַח גִּלְגָּל. וּשְׂאָר כָּל יְמוֹת הַפֶּסַח - מִלְקֵט וְקוֹרָא מַעֲנִינוּ שֶׁל פֶּסַח, יום-טוב אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח - קוֹרִין "וַיְהִי בְּשַׁלַּח", ומִפְטִירִין "וַיִּדְבֹר דְּדוֹר". בְּעֲצֵרֶת קוֹרִין (דְּבָרִים טו): "שִׁבְעָה שְׁבוּעוֹת", ומִפְטִירִין בְּחִבְקוּק. אַחֲרֵים אוֹמְרִים: "בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי". בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה (וַיִּקְרָא כג): "דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לְחֲדָשׁ" וְגו'. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים (בְּרֵאשִׁית כא): "וַה' פָּקַד אֶת שָׁרָה". בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים קוֹרִין "אַחֲרֵי מוֹת", ומִפְטִירִין

(בַּמִּדְבָּר כט): "בְּעֵשׂוֹר", שְׁבַחֲמֵשׁ הַפְּקוּדִים, יום-טוב הַרֵאשׁוֹן שֶׁל חַג קוֹרִין בְּפֶרֶשֶׁת מוֹעֲדוֹת שַׁבָּתוֹרֶת כְּהָנִים. וּשְׂאָר כָּל יְמוֹת הַחַג בְּקַרְבָּנוֹת הַחַג, בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר יוֹם לְחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסְּכוֹת וְגו', בַּשְּׁנִי (בַּמִּדְבָּר כט): "בְּיוֹם הַשְּׁנִי בַּשְּׁלִישִׁי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי" וְכו', יום-טוב הַאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג, קוֹרִין כָּל הַבְּכוֹר מִצֹּת וְחֻקִּים וְכוּכּוֹר.

ד. בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ שֶׁל חֲנֻכָּה קוֹרִין (בַּמִּדְבָּר כח): "וַיִּבְרָאשִׁי חֲדָשִׁיכֶם", מְקוֹם שְׁמַפְסִיקִין בַּשַּׁבַּת שַׁחֲרִית - שֵׁם קוֹרִין בְּמַנְחָה, בְּמַנְחָה - שֵׁם קוֹרִין בְּשִׁנִּי. בְּשִׁנִּי - שֵׁם קוֹרִין בְּחַמְיָשִׁי. בְּחַמְיָשִׁי - שֵׁם קוֹרִין לְשַׁבַּת הַבָּאָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְקוֹם שְׁמַפְסִיקִין בַּשַּׁבַּת שַׁחֲרִית - שֵׁם קוֹרִין בְּמַנְחָה. וּבַשְּׁנִי וּבְחַמְיָשִׁי וּלְשַׁבַּת הַבָּאָה.

ה, בְּיוֹם-טוֹב - חַמְשָׁה, בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים - שֵׁשָׁה, בַּשַּׁבַּת - שִׁבְעָה; אֵין פּוֹחֲתִין מֵהֵן וְאֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן; דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: בְּיוֹם-טוֹב - חַמְשָׁה. בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים - שִׁבְעָה. וּבַשַּׁבַּת - שֵׁשָׁה. אֵין פּוֹחֲתִין מֵהֵן אֲבָל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן. הַכֹּל עוֹלִין לְמַנְיָן שִׁבְעָה, אֶפְלוּ קֶטֶן, וְאֶפְלוּ אִשָּׁה. אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: אִשָּׁה לֹא תִקְרָא בְּתוֹרָה מִפְּנֵי כְבוֹד הַצְּבוּר.

ו. בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׂאֵין לָהֶם מִי שִׁיקְרָא, אֵלָא אַחַד עוֹמֵד וְקוֹרָא וַיּוֹשֵׁב, אֶפְלוּ שִׁבְעָה פְּעָמִים. בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל לְעוֹזוֹת, אִם יֵשׁ לָהֶם מִי שִׁיקְרָא עֲבָרִית, פּוֹתְחִין עֲבָרִית, וְחוֹתְמִין. אִם יֵשׁ לָהֶם אַחֵר - מִי שִׁיקְרָא הוּא קוֹרָא.

ז. אֵין עוֹשִׂין מַעֲמֵד וּמוֹשֵׁב פְּחוֹת מִשְׁבַּעַה פְּעָמִים, וְאֵין אוֹמְרִים בְּרַכַּת אֲבָלִים פְּחוֹת מַעֲשָׂרָה. וְאֵין מַעֲמֵד פְּחוֹת מַעֲשָׂרָה, וְאֵין אֲבָלִים מִן הַמַּנְיָן. אֵין אוֹמְרִים בְּרַכַּת חֲתָנִים פְּחוֹת מַעֲשָׂרָה, וְחֲתָנִים מִן הַמַּנְיָן. אוֹמְרִים בְּרַכַּת חֲתָנִים, בֵּין בְּסַעוּדַת אַרוּסִין, בֵּין בְּסַעוּדַת נְשׂוּאִין, בֵּין בְּחוּל בֵּין בַּשַּׁבַּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם בָּאוּ פָּנִים חֲדָשׁוֹת -

אומרים ברכת חתנים. ואם לאו - אין אומרים ברכת חתנים.

ח. אימתי מסייעין על החדש? - לאור עבורו. כיצד? חל להיות ערב שבת ושבת - מסייעין עליו למוצאי שבת. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: כך היו חבורות שבירושלים נוהגין, אלו לבית המשתה ואלו לבית האבל, אלו לסעודת ארוסין ואלו לסעודת נשואין, אלו לשבוע הבן ואלו ללקוט עצמות. שבוע הבן ולקוט עצמות - שבוע הבן קודם ללקוט עצמות. בית המשתה ובית האבל - בית המשתה קדם לבית האבל. רבי ישמעאל היה מקדים בית האבל לכלם, שנאמר (קהלת ז, ב): "טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית המשתה". רבי מאיר אומר משום רבי עקיבה: מה תלמוד לומר (שם): "ויהי יתן אל לבו?" - עבד דיעבדון לך, ליה דילונן לך, ספד דיספדונך קבר דיקברונך!

ט. אין קורין בתורה פחות משלשה פסוקין בכרך אחד, אם היתה פרשה של ארבע ושל חמשה - הרי זה קורא את כלה. היתה פרשה של חמשה וקרא שלשה, והניח את השנים העומד אחריו לקרא - קורא אותן. שנים ועוד שלשה בפרשה אחרת, אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה - הרי זה קורא את כלה. אין מפטירין בנביא פחות משלשה פסוקים בכרך אחד. אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה פסוקין - הרי זה קורא את כלה. המקצר - הרי זה משבח. ואם היו שלשתן שלש פרשיות, כגון (ישעיה נב, ג-ה): "כי כה אמר ה' חנם נמכרתם... כי כה אמר אדני אלהים מצרים ירד עמי בראשנה... ועתה מה לי פה נאם ה'" - קורא אחד אחד.

י. אין משירין בסוף הספר, אלא כדי שיקראו שבעה, שיר כדי שיקראו ששה - קורא אותן ששה, ועוד שבעה בחמש אחר. אין משירין בסוף התורה, אלא כדי שיקראו שבעה. שיר כדי שיקראו ששה וקראו אותן ששה - חוזר הענין הראשון וקורא אותן שבעה.

יא. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה. אין מדלגין מנביא לנביא, ובנביא של שנים עשר - מדלג, ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחלתו.

יב. גוללין ספר תורה במטפחות חמשין, וחמשין במטפחות נביאים וכתובים. אבל לא נביאים וכתובים במטפחות חמשין, ולא חמשין במטפחות ספר תורה. מניחין תורה על גבי תורה, ותורה על גבי חמשין. תורה וחמשין על גבי נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובים על גבי חמשין, ולא חמשין על גבי תורה.

יג. אחד קורא בתורה ואחד מתרגם, לא יהא אחד קורא ושנים מתרגמין, ולא שנים קורין ואחד מתרגם, ולא שנים קורין ושנים מתרגמין. אחד קורא בנביא ואחד מתרגם. אחד קורא ושנים מתרגמין, אבל לא שנים קורין ואחד מתרגם, ולא שנים קורין ושנים מתרגמין. אחד קורא מגלה ואחד מתרגם. אחד קורא ושנים מתרגמין. שנים קורין ואחד מתרגם. שנים קורין ושנים מתרגמין. קטן מתרגם על ידי גדול, אבל אין כבוד שיתרגם גדול על ידי קטן, שנאמר (שמות ז, א): "ואהרן אחיך יהיה נביאך", חזן הכנסת לא יקרא עד שיאמרו לו אחרים. וכן ראש בית הכנסת - לא יקרא עד שיאמרו לו אחרים, שאין אדם מבזבז לעצמו, חזן הכנסת העומד לקרות - אחד עומד ומחזן לו עד שעה שיקרא.

1 עשה שיגעשו לך, לזה שילוו אותך, ספוד שייספדו אותך.

מימיו - לא יפרס על שמע. אמרו לו: הרבה דרשו במרכבה ולא ראו אותה מעולם. כהן שיש בו מום בפניו בידיו וברגליו - הרי זה לא ישא את כפיו, מפני שהעם מסתכלין בו. ואם היה חבר עיר - הרי זה מתר. הרי שהיה מצטף במעפרת ובלפידים, אין כבוד שיקרא ויתרגם ויעבר לפני התבה וישא את כפיו.

יח. התולה מזויותו בתוך פתחו - סננה ואין בה מצוה, נתנה במקל ותלאה אחר הדלת - סננה ואין בה מצוה. של בית מונבז המלך היו עושין כן בפונדקאות.

יט. יש נקראין ומתרגמין, נקראין ולא מתרגמין, לא נקראין ולא מתרגמין. מעשה בראשית - נקרא ומתרגם, מעשה לוט ושתי בנותיו - נקרא ומתרגם. מעשה יהודה ותמר - נקרא ומתרגם, מעשה עגל ראשון - נקרא ומתרגם. הקללות שבתורה - נקראין ומתרגמין, לא יהא אחד מתחיל ואחד גומר, אלא המתחיל - הוא גומר את כלן. אזהרות ועונשין שבתורה - נקראין ומתרגמין. מעשה אמנון ותמר - נקרא ומתרגם. מעשה אבשלום בפלגשי אביו - נקרא ומתרגם. מעשה פלגש בגבעה, נקרא ומתרגם (יחזקאל טז, ב): "הודע את ירושלים" - נקרא ומתרגם. ומעשה באחד שהיה קורא לפני רבי אליעזר "הודע את ירושלים", ומתרגם. אמר לו: 'צא והודיע תועבותיה של אמך! והמרכבה - קורין אותה לרבים. מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם, ומעשה ברבי חנינא בן גמליאל שהיה בכבול, והיה קורא החזן (בראשית לה, כב): "וילך ראובן וישכב את בלהה" וגו' ויהיו בני יעקב שנים עשר" ואמר למתרגם: 'אל תתרגם אלא אחרוני! וישבחוהו חכמים. מעשה עגל השני נקרא ולא מתרגם, אלו הן מעשה עגל השני: מן "ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה" (שמות לב, כא) עד "וירא משה את העם כי פרוע הוא" וגו' (שם שם, כה). ועוד כתוב אחר (שם שם, לה): "ויגף ה' את העם" וגו'; מכאן אמר רבי שמעון בן

יד. כיצד היו זקנים יושבין? פניהם כלפי העם ואחוריהן כלפי קדש, כשמניחין את התבה - פניהם כלפי העם, ואחוריהם כלפי קדש, כשהכהנים נושאים כפיהם - פניהם כלפי העם ואחוריהן כלפי קדש, חזן הכנסת פניו כלפי קדש, וכל העם פניהם כלפי קדש, שנאמר (ויקרא ח, ד): "ותקהל העדה אל פתח אהל מועד". אין פותחין פתחי בתי כנסיות אלא למזרח, שכן מצינו בהיכל שהיה פתוח למזרח, שנאמר (במדבר ג, לח): "ויהחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה"; אין בונין אותו אלא בגובהה של עיר, שנאמר (משלי א, כא): "בראש המיות תקרא".

טו. איזו היא קימה שאמרה תורה (ויקרא יט, לב): "מפני שיבה תקום"? עומד מפניו בתוך ארבע אמות שלו. איזה הוא הדור שאמרה תורה (שם): "והדרת פני זקן"? לא עומד במקומו, ולא מדבר במקומו, ולא סותר את דבריו, נוהג בו מורא ויראה במשא ומתן, ובכניסה וביציאה, והן קודמין לכל אדם, שנאמר (דברים א, טו): "ואתן אותם ראשים עליכם". היוצא למלחמת הרשות - חופר ויושב חופר ומכסה, שנאמר (דברים כג, יד): "וחפרתה בה ושבת" וגו'. המסיד את רגליו - פניו כלפי העם. המטיל את המים - אחוריו כלפי קדש. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? מן הצופין ולפנים, אבל מן הצופין ולחזן אין צריך.

טז. הפורס על שמע, והמברך על המצות, ועל הפרות - הרי זה לא יענה אחר עצמו 'אמן'. אם ענה - הרי זה דרך בורות, אין עונין אמן, לא יתומה ולא קטופה. בן עזאי אומר: העונה אמן יתומה - יהיו בניו יתומים. קטופה - יתקטפו ימיו. ארבה - יאריך ימים ושנים.

יז. פוחח, פורס על שמע ומתרגם. רבן שמעון בן גמליאל אומר: יהא זהיר בעצמו שלא יתגלה. סומא, פורס על שמע ומתרגם. רבי יהודה אומר: כל שלא ראה מאורות

אלעזר: אין אדם רשאי להשיב על הקלקלה, שמתשוכה שהשיב אהרן למשה פקרו האפיקורסים. ברפת כהנים - נקראין ולא מתרגמין. מעשה דוד ואמנון - נקרא ולא מתרגם, והסופר מלמד כדרכו.

כ. כל המקראות הפתובות לגנאי - קורין אותן לשבח, כגון (דברים כח, ל): "אשה תארש ואיש אחר ישגלנה"; כל מקום שכתוב 'ישגלנה' קורין אותו 'ישכבנה', כגון (דברים כח, כז): "בשחין מצרים ובעפלים" כל מקום שכתוב 'בעפלים' קורין אותו 'בטחרים', וכגון (מלכים ב ו, כה): "ורבע הקב דביונים בחמשה כסף"; (ישעיה ל, יב): "לאכל את צואתם ולשתות את מימי רגליהם"; (מלכים ב י, כז): "וישמהו למחראות - למוצאות". רבי יהושע בן קרחה אומר: "וישמהו למחראות" קורין אותו ככתבו, מפני שהוא גנאי.

כא. כתב הנכתב ליחיד - אין מכנין אותה לרבים, לרבים - אין מכנין אותה ליחיד. רבי יהודה אומר: המתרגם פסוק כצורתו - הרי זה בדאי, והמוסיף - הרי זה מגדף. תרגמן העומד לפני חכם - אינו רשאי לא לפחות ולא להוסיף ולא לשנות, אלא אם כן יהיה אביו או רבו.

מִסְכַּת מוֹעֵד קֵטָן פֶּרֶק ראשון

א. מעין היוצא בתחלה, משקין ממנו אפלו שדה בית הבעל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אין משקין ממנו אלא שדה בית השלחין שחרבה. רבי אלעזר בן עזריה אומר: לא כף ולא כף, יתר על כן אמר רבי יהודה: לא יפנה אדם אמת המים, וישקה לגנתו ולחרבתו בחולו של מועד. אין ממלאין ומשקין בקילון, ואפלו מן הברכה שנתמלאת בקילון, אבל ברכה שנוטפת משדה בית השלחין זו - מתר להשקות

ממנה שדה בית השלחין אחרת. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שתי צרוגות זו למעלה מזו - לא ידלה מן התחתונה וישקה לעליונה, אבל משקה הוא מן העליונה לתחתונה, יתר על כן אמר רבי אלעזר בן רבי שמעון: אפלו צרוגה אחת, חציה נמוך וחציה גבוהה - לא ידלה ממקום נמוך שבה ומשקה, למקום גבוה שבה. אבל מזולף הוא מן הגבוה שבה על הנמוך שבה ומשקה, מרביצין שדה בית השלחין במועד.

ב. אלו הן עגיות: בדידן? שבועקרי הזיתים, ושבועקרי אילנות - מתרין. וממשמשין בכנים. דבר האבד עושין אותו במועד, דבר שאינו אבד - אין עושין אותו במועד, מוכר אדם עגתו של מים לנכרי, ומחליף עמו משבת למוצאי שבת ואינו חושש.

ג. אין חופרין בורות שיחין ומערות במועד, אבל מחנכין ומתקנין אותן. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה במועד, ודברי חכמים בשביעית. כיצד כדרכו? חופר בגומא ותולה בה מצודה. כיצד שלא כדרכו? תוחב בשפוד ומכה בקרדם ומרדד אדמה תחתיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כשאמרו משדה לכן שלא כדרכו, לא אמרו אלא בשדה לכן הסמוכה לעיר, אבל בשדה לכן הסמוכה לשדה אילן, אפלו כדרכו - שמא יצאו משדה לכן, ויחריבו את האילנות. צדין את האישות, ואת העכברים משדה לכן, ומשדה האילן כדרכו, ומחריבין חורי הנמלים. כיצד מחריבין? רבי שמעון בר יוחאי אומר: מביא עפר מחורו של זה ונותן לחורו של זה, והן חונקין זה את זה. מרביצין מים על גבי פשתן מפני עקרב. ונחיל של דבורים שברח - מחזירין אותן למקומו.

ד. מי שהיה כתלו גוחה לרשות הרבים - סותרו ובונה אותו, מפני סכנת נפשות. חומת העיר שנפרצה - גודרין אותה. גדרוה

² גומות עגולות סביב האילן ומים בתוכן.

מִסְכַּת מוֹעֵד קָטָן פָּרָק שְׁנַי

א. כָּל אֱלוֹ שְׁאֲמָרוּ: 'מְגַלְחִין בְּמוֹעֵד' - מֵתָר לְסַפֵּר בְּמוֹעֵד. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁל אֲבֵל, אֵף עַל פִּי שֶׁהִתִּירוּ לוֹ לְסַפֵּר - לֹא הִתִּירוּ לְסַפֵּר בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, אֲבָל מְסַפֵּר הוּא בְּצִנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ.

ב. כָּל אֱלוֹ שְׁאֲמָרוּ 'מְכַבְּסִין בְּמוֹעֵד' - מֵתָר לְכַבֵּס. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁל אֲבֵל, אֵף עַל פִּי שֶׁהִתִּירוּ לוֹ לְכַבֵּס - לֹא יוֹלִיף כְּלָיו לְכּוֹבֵס, אֲבָל מְכַבֵּס הוּא בְּצִנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּשֶׁם שְׁאֲסוּר לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס - כִּף אֲסוּר לְטוֹל צְפָנָיִם; דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. וְרַבֵּי יוֹסִי מִתִּיר. וְכֵן הָיָה רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַבָּאִין מִחוּץ הַיָּם וּמִמְדִּינַת הַיָּם - אֲסוּרִין לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס. וְחֻכְמִים מִתִּירִין. אָמַר רַבֵּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה, בְּזִמְנָן שְׁלֵא נָטַל רִשּׁוֹת, וְדְבָרֵי חֻכְמִים, בְּזִמְנָן שֶׁנָּטַל רִשּׁוֹת.

ג. אֵין כּוֹתְבִין שְׁטְרֵי אָרִיסוֹת וְקַבְלָנוֹת בְּמוֹעֵד. רַבֵּי יְהוּדָה מִתִּיר, שְׁמָא קִדְמָנוּ אַחַר. כּוֹתֵב אָדָם חֲשׁוֹנוֹתָיו בְּמוֹעֵד, וּמִחֻשָׁב אָדָם יִצְאוֹתָיו בְּמוֹעֵד, וּמְקַבְּלִין קַבּוּלָת בְּמוֹעֵד לְמוֹצָאֵי מוֹעֵד, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִשְׁקַל וְשְׁלֵא יִמְנָה, וְשְׁלֵא יִמְדוּד כְּדַרְךָ שְׁעוֹשָׂה בְּחוּל.

ד. הַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ שְׁנַי יָמִים קִדְם הַרְגֵל - מוֹנֵה חֲמִשָּׁה יָמִים אַחַר הַרְגֵל. וְרַבִּים מִתְּעַסְקִין בּוֹ, וּמְלַאכְתּוֹ נְעִשִׂית עַל יָדֵי אַחֵרִים. וְעִבְדֵי וְשִׁפְחוֹתָיו עוֹשִׂין בְּצִנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאֵין רַבִּים מִתְּעַסְקִין עִמּוֹ, שֶׁכֶּבֶר נִתְּעַסְקוּ בּוֹ בְּרִגְלָא. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: כָּל שֶׁהוּא מְשׁוּם אֲבָל - רִגְלָא מְפַסְיָקוּ, וְכָל שֶׁהוּא מְשׁוּם עַסְקֵי רַבִּים - אֵין רִגְלָא מְפַסְיָקוּ. קָבְרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּסוֹף הַרְגֵל - מוֹנֵה שְׁבָעָה אַחַר הַרְגֵל. אַרְבָּעָה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים - רַבִּים מִתְּעַסְקִין בּוֹ. שְׁלֹשָׁה יָמִים הָאַחֲרוֹנִים - אֵין רַבִּים

וּנִפְרָצָה - אֵין גּוֹדְרִין אוֹתָהּ. אִם הִיתָה כְּמוֹכָה לְסַפֵּר - סוֹתְרָה וּבוֹנָה כְּדַרְכּוֹ.

ה. רַבֵּי מֵאִיר אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַנִּגְעִים לְהִקָּל וְלֹא לְהַחְמִיר; דְּבָרֵי רַבֵּי מֵאִיר. רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר: לֹא לְהִקָּל וְלֹא לְהַחְמִיר, שְׂאֵם אֶתָּה אוֹמֵר נִזְקָק לוֹ לְהִקָּל - נִזְקָק לוֹ אֵף לְהַחְמִיר. אָמַר רַבֵּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבֵּי מֵאִיר בְּמִסְגָּר, וְדְבָרֵי רַבֵּי יוֹסִי בְּמַחְלָט. אֵיזָה הוּא חֲנוּךְ הַקְּבָרוֹת? מֵאַרְיָךְ בַּהּ וּמִרְחִיב בַּהּ. אֵיזוֹ הִיא נִבְרַכְתָּ? זוֹ הִיא בְּקִיעֵצ, מוֹדָה רַבֵּי יְהוּדָה: בְּסִיד שִׁכּוֹל לְגוֹמְרָה, שְׁמַדִּין אוֹתָהּ בְּמוֹעֵד.

ו. אֵין מְקַדְּשִׁין נְשִׁים בְּמוֹעֵד. רַבֵּי יְהוּדָה מִתִּיר, שְׁמָא יְקַדְמָנוּ אַחַר בְּרַחֲמִים. מִמְּאַנִּין, וּמִגְרָשִׁין, וְחוֹלְצִין, וּמִיִּבְמִין בְּמוֹעֵד.

ז. מְלַקֵּט אָדָם עֲצִים וְעִשְׂבִּים, בֵּין מֵתוֹךְ שְׁלוֹ בֵּין מֵתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וּבִלְבָד שְׁלֵא יַעֲשֶׂה אוֹמֵן. וְטוֹחֲנִין בְּמוֹעֵד לְצַרְף הַמוֹעֵד. דָּבָר הָאֶבֶד - עוֹשִׂין אוֹתוֹ בְּמוֹעֵד. דָּבָר שְׂאִין אֶבֶד - אֵין עוֹשִׂין אוֹתָהּ בְּמוֹעֵד. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּתִלוּשׁ, אֲבָל בְּמַחְבֵּר - אֵף דָּבָר הָאֶבֶד - אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ בְּמוֹעֵד. אִם אֵין לוֹ מָה יֵאָכֵל - קוֹצֵר וּמַעְמֵר, וְזוֹרָה וּבוֹרֵר, וְטוֹחֵן, וּבִלְבָד שְׁלֵא יְדוּשׁ בְּפִרוֹת.

ח. לּוֹקָחִים מִן הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים שְׂדוֹת בְּתָיִם וּכְרָמִים, בְּהֵמָה וְעִבְדִּים וְשִׁפְחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּדָם, וְכוֹתֵב וּמַעֲלָה בְּעַרְכָּאִין בְּשִׁבְתָּ, וְאִם הָיָה כֹהֵן - מְטַמֵּא לָהֶם וְיוֹצֵא לְדוֹן עֲלֵיהֶם בְּחוֹצָה לְאַרְצָא, וְכִשֶׁם שְׁמֵטְמָא בְּחוֹצָה לְאַרְצָא - כִּף מְטַמֵּא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וּמְטַמֵּא לְלִמַּד תּוֹרָה וְלִשְׂאָ אִשָּׁה. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ שָׂם מִמִּי לְלַמֵּד - הָרִי זֶה לֹא יִטְמָא. וְאִם לֹא - הָרִי זֶה מְטַמֵּא. רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם יֵשׁ שָׂם מִמִּי לְלַמֵּד - הָרִי זֶה מְטַמֵּא, שְׂאִין מְכַל אָדָם זֹכֵה לְלַמֵּד אֱלָא מִמִּי שְׂזוֹכָה לוֹ.

³ בְּרַכָּה גְדוּלָה עֲשׂוּיָה בְּחֻצֵר שִׁיבְנָסוּ הַמִּים לְתוֹכוֹ.

מתעסקין בו, שְׂכַבְר נְתַעֲסָקוּ בּוּ בְּרַגְל, וְרַגְל עוֹלָה לוּ.

ה. שְׂבַעָה יָמִים קָדָם הֶרְגַל מְסַפֵּר בְּעָרְב הֶרְגַל. אִם לֹא סִפֵּר בְּעָרְב הֶרְגַל - אָסוּר לְסַפֵּר עַד שִׁיעֵבְרוּ עָלָיו שְׁלֹשִׁים יוֹם, אָף עַל פִּי שְׂאִין הֶרְגַל עוֹלָה לְסַפִּירַת שְׂבַעָה - עוֹלָה לְסַפִּירַת שְׁלֹשִׁים יוֹם. סִיַם כִּפְתֵי הַמְטָה שְׁלֹשָׁה יָמִים קָדָם הֶרְגַל - אִין צְרִיף לְכַפּוֹתָהּ אַחַר הֶרְגַל; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד, וְאֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן: הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵית שְׁמַאי, הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵית הַלֵּל, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁלֹשָׁה יָמִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יוֹם אֶחָד בְּעָרְב שַׁבַּת זֹקֵף אֶת מִטְתּוֹ. וּבִמְוָצְאֵי שַׁבַּת כּוֹפֵה, אֶפְלוּ לֹא נִשְׁתַּמֵּר לוֹ אֶלֹא יוֹם אֶחָד בְּלַבָּד. אִין אָבַל רִשְׁאֵי לְהִתְאַבֵּל בְּתוֹף הַמוֹעֵד, אָבַל נוֹהֵג בְּצַנְעָה בְּתוֹף בֵּיתוֹ.

ו. שוֹתֵינ מִי זְבָלִים, וּמִי דְקָלִים, וְכוּס עֶקְרִין בְּמוֹעֵד, שְׂבַרְאִשׁוּנָה הִיוּ אוֹמְרִים: אִין שוֹתֵינ מִי זְבָלִין, וּמִי דְקָלִין, וְכוּס שֶׁל עֶקְרִין בְּמוֹעֵד, עַד שְׂבָא רַבִּי עֶקִיבָא וְלַמַּד, שִׁשׁוֹתֵינ מִי זְבָלִין וּמִי דְקָלִין וְכוּס עֶקְרִין בְּמוֹעֵד. מְקִיזִין דָּם לְבַהֲמָה, לַחֲיָה, וְלַעוֹפּוֹת, וְאִין מוֹנְעִין רְפוּאָה מִן הַבַּהֲמָה בְּמוֹעֵד. בַּהֲמָה שְׂתַבְעָה זָכַר - אִין מְרַבִּיעִין אוֹתָהּ, אָבַל מוֹרִידִין אוֹתָהּ לְבַקְרוֹתָּהּ. חֲמוּרָה שְׂתַבְעָה - מְרַבִּיעִין אוֹתָהּ בְּשִׁבְלֵי שְׁלֹא תִצְטַנֵּן. וְשִׁאָר כָּל הַבַּהֲמוֹת - מוֹרִידִין אוֹתָן לְבַקְרוֹת. בְּכוֹר וּפְסוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁין - אִין מְרַבִּיעִין אוֹתוֹ, לֹא בְּמוֹעֵד וְלֹא בַחֹל.

ז. דִּינִין דִּינֵי מְמוֹנוֹת, וְדִינֵי נַפְשׁוֹת, וְדִינֵי קְנָסוֹת. וְשׁוֹרְפִין אֶת הַפָּרָה, וְעוֹרְפִין אֶת הַעֲגָלָה, וְרוֹצְעִין עַבְד עֲבָרִי, וּפּוֹדִין אֶת הַעֲרֻכִין, וְאֶת הַחֲרָמִים, וְאֶת הַהִקְדָּשׁוֹת, וְאֶת

מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וּמִפְרָקִין מִנְעַל מִן הָאָמוּסִים, וּבְלַבָּד שְׁלֹא יַחֲזִיר. מְכַבֵּשׁ שֶׁל כּוֹבָשִׁים שְׁהִתִּירוּ קָדָם לְמוֹעֵד - אִין מַחֲזִירִים לוֹ, וְאִין צְרִיף לומר שְׂאִין נוֹטֵל הַיָּמָנוּ, וְשֶׁל בַּעַל הַבַּיִת - נוֹטֵל הַיָּמָנוּ, וְאִין צְרִיף לומר שְׂמַחֲזִירוֹ. חֲנִיּוֹת פְּתוּחוֹת לְסִטּוֹ - פּוֹתַח וְנוֹעֵל כְּדָרְכוֹ. לְרִשׁוֹת הַרְבֵּים - פּוֹתַח אַחַת וְנוֹעֵל אַחַת.

ח. עָרַב יוֹם-טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג - יוֹצֵא וּמַעֲטֵר אֶת הַשּׁוֹק בְּשִׁבְלֵי יוֹם-טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג. יוֹשְׁבֵינ עַל סִפְסָל שֶׁל כּוֹתֵים בְּשַׁבַּת, וּבְעַכּוֹ. וּמַעֲשֵׂה בְרַבָּן גְּמְלִיאֵל, שְׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל סִפְסָל שֶׁל כּוֹתֵים בְּשַׁבַּת בְּעַכּוֹ. אָמְרוּ לוֹ: מִיִּמְנוּ לֹא הֵיִינוּ נוֹהֲגִין כֵּךְ! וְלֹא רָצָה לומר לָהֶם: "מִתְרִין אַתֶּם", אֶלֹא עָמַד וְהִלָּךְ לוֹ. רוֹחֲצִין שְׁנֵי אַחִים כְּאֶחָד, וְאִין רוֹחֲצִין שְׁנֵי אַחִים בְּכַבּוּל⁶. מַעֲשֵׂה בִיהוּדָה וְהַלֵּל בְּנֵי שֶׁל רַבָּן גְּמְלִיאֵל, שֶׁנִּכְנסוּ לְרַחֵץ בְּכַבּוּל, אָמְרוּ לָהֶם: לֹא הֵיִינוּ נוֹהֲגִין לְהִיּוֹת רוֹחֲצִין שְׁנֵי אַחִין כְּאֶחָד בְּכַבּוּל! וְלֹא רָצוּ לומר לָהֶם: "מִתְרִין אַתֶּם", אֶלֹא נִכְנסוּ וְרַחְצוּ זֶה אַחַר זֶה. יוֹצֵאִין בְּקוֹרְדָקִיסִין⁷ בְּשַׁבַּת, וְאִין יוֹצֵאִין בְּקוֹרְדָקִיסִין בְּשַׁבַּת בְּבִירִי⁸. וּמַעֲשֵׂה בִיהוּדָה וְהַלֵּל, בְּנֵי שֶׁל רַבָּן גְּמְלִיאֵל, שְׁהִיוּ יוֹצֵאִין בְּקוֹרְדָקִיסִין בְּשַׁבַּת, וְלֹא שֶׁל זֶהָב בְּשַׁבַּת בְּבִירִי, אָמְרוּ לָהֶם: לֹא הִיוּ נוֹהֲגִין כֵּן לְהִיּוֹת יוֹצֵאִין בְּקוֹרְדָקִיסִין שֶׁל זֶהָב בְּשַׁבַּת! לֹא רָצוּ לומר לָהֶם: 'מִתְרִין אַתֶּם'! אֶלֹא שְׁלַחוּם בְּיַד עַבְדֵיהֶם.

ט. חֲכָם שְׂמַת - הַכֵּל קְרוּבִי, הַכֵּל קוֹרְעִין, הַכֵּל חוֹלְצִין, וְהַכֵּל סוֹפְדִין עָלָיו, וְהַכֵּל מְבָרִין עָלָיו - אֶפְלוּ בְּרַחוּבָה שֶׁל עִיר. אִין מוֹלִיכִין חֲלִילִין לְבֵית הָאָבֶל, וְלֹא לְבֵית הַמְּשֻׁתָּה, וְלְבֵית הַשְּׂמֻחָה, אֶלֹא בְּמִקּוֹם שְׁנַהֲגוּ. אִיזְהוּ הַסֵּפֵד? זֶה שְׁעַל הַלֵּב, שְׁנֶאֱמַר

⁶ שֵׁם מְקוֹם.

⁷ מִינֵי מוֹנְעַל רְחֵבִים.

⁸ שֵׁם מְקוֹם.

⁴ מְקוֹם שֵׁישׁ בַּהֲמָה וְהִיא נִרְבַּעַת מַעֲצָמָה.

⁵ עֵץ עֲשׂוּי כְּמֹדֵת הַמִּנְעַל לְבֵית מוֹשֶׁב, וּבִשְׁעַת

גָּמַר מְלֻאכָה מוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ עָלָיו.

תוֹסֵפֶת

הַשְּׁלֵם

(יְשׁוּעִיָּה לִב, יב): "עַל שְׂדִים סְפָדִים"; טְפוּחַ - בְּיָדִים. קִילּוּס - זֶה פְּשׁוּט זְרוּעוֹת.

מִסְכַּת חֲגִיגָה פָּרָק רִאשׁוֹן

א. הַטָּמֵא, פְּטוּר מִן הַרְאִיָּה שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יב, ה-ו): "וּכְבַּאתְ שִׁמָּה וְהִבַּאתֶם שִׁמָּה" - בְּרֵאשׁוֹי לְכַנֵּס לַעֲזָרָה, יֵצֵא טָמֵא שְׂאִין רֵאשׁוֹי לְכַנֵּס לַעֲזָרָה.

ב. יוֹחֲנָן בֶּן דֹּהֲבַאי אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יְהוּדָה: אִף הַסּוּמָא אַחַת מְעֵינֵי - פְּטוּר בְּרֵאשׁוֹי, שֶׁנֶּאֱמַר: "יֵרָאֵה". הַשֵּׁיב רַבִּי תַחַת בֵּית הַלֵּל, לְדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי (שְׁמוּאֵל-א, כב): "וְחִנְיָה לֹא עֲלָתָה כִּי אִמְרָה לְאִישָׁה עַד יִגְמַל הַנַּעַר" וְגו'.

ג. קָטָן שְׂאִין צָרִיף לְאִמּוֹ - חֵיב בַּסֶּכֶה. קָטָן שְׂצָרִיף לְאִמּוֹ - יוֹצֵא בְּעֵרוֹב אִמּוֹ, וְשְׂאִינוֹ צָרִיף לְאִמּוֹ - מְעַרְבִין עָלָיו מְזוּן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת בְּעֵרוֹבֵי תַחֲוּמֵינָן. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לִנְעֻעַ - חֵיב בְּלוּלָב. יוֹדֵעַ לְהִתְעַטֵּף - חֵיב בְּצִיצִית. יוֹדֵעַ לְדַבֵּר - אָבִיו מִלְּמַדּוֹ שְׁמַע, וְתוֹרָה וְלִשׁוֹן קָדָשׁ, וְאִם לֹא - רֵאשׁוֹי לוֹ שְׁלֵא בְּאֵ לְעוֹלָם. יוֹדֵעַ לְשַׁמּוֹר תְּפִלְיוֹ - אָבִיו לּוֹקַח לוֹ תְּפִלִּין. כִּיצַד בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ? מִטְּבִילִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ חֲלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה. יוֹדֵעַ לְשַׁמּוֹר גּוֹפּוֹ - אוֹכְלִין עַל גּוֹפּוֹ טְהוּרוֹת. יוֹדֵעַ לְפָרֵשׁ כַּפּוֹ - חוֹלְקִין לוֹ עַל הַגֶּרֶן. כִּיצַד בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ? מִטְּבִילִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ חֲלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה. יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשֹׂאֵל, סִפְקוֹ בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד - טָמֵא. בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים - טְהוּר. יוֹדֵעַ לְשַׁחֵט - שְׁחִיטָתוֹ כְּשֶׁרָה. יָכוֹל לְאָכַל כְּזֵית דָּגָן - פּוֹרְשֵׁין מִצּוֹאָתוֹ וּמִמִּי רִגְלָיו אֲרַבַּע אֲמוֹת. כְּזֵית צֵלִי - שׁוֹחֲטִין עָלָיו אֵת הַפֶּסַח, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב, ד): "אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם אֵין שׁוֹחֲטִין עָלָיו הַפֶּסַח, עַד שִׁדְעַת הַפָּרִשׁ אָכִילָה. אָמַר לוֹ: אִיזוֹ הַפָּרִשׁ אָכִילָה? כָּל שְׁנוֹתְנִין לוֹ בִּיצָה - וְנוֹטְלָה, אָבֵן - וְזוֹרְקָה.

ד. תֵּינוּקָת שֶׁהִבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת - חֵיבַת כָּכָל מִצְוֹת הָאֲמִוּרוֹת בְּתוֹרָה, אוֹ חוֹלְצָת אוֹ מִתְבַּמֶּת. וְכֵן תֵּינוּקָה שֶׁהִבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת -

חֵיב כָּכָל הַמִּצְוֹת הָאֲמִוּרוֹת בְּתוֹרָה, רֵאשׁוֹי לְהֵיזוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה. נִתְמַלֵּא זָקְנוֹ - רֵאשׁוֹי לְעִשׂוֹת שְׁלִיחַ צְבוּר לְעִבֵּר לְפָנָי הַתְּבַחָה, וְלִשְׂאֵא אֵת כַּפּוֹי, אָבָל אֵין חוֹלֵק בְּקַדְשֵׁי מִקְדָּשׁ עַד שִׁיבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אָנִי, עַד שִׁיבִיא בֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (עֲזָרָא ג, ח): "וַיַּעֲמִידוּ אֵת הַלְוִיִּם מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְנַצַּח עַל מְלֹאכֶת בֵּית ה'".

ה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְרַבָּה מִדַּת רֵאשׁוֹי מִמִּדַּת חֲגִיגָה, רֵאשׁוֹי - כָּלָה לְגָבוּהָ, מִה שְׂאִין בֶּן בְּחֻגִיגָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְרַבָּה מִדַּת חֲגִיגָה מִמִּדַּת רֵאשׁוֹי, חֲגִיגָה נוֹהֶגֶת לְפָנֵי הַדְּבִוּר וְלֵאחֶר הַדְּבִוּר, מִה שְׂאִין בֶּן בְּרֵאשׁוֹי. שְׁלֵשׁ מִצְוֹת נוֹהֶגֶת בְּרִגְלָה, אֵלוֹ הֵן: רֵאשׁוֹי, חֲגִיגָה וּשְׁמִחָה, יֵשׁ בְּרֵאשׁוֹי מִה שְׂאִין בְּשִׁתְּיָהֶן, יֵשׁ בְּחֻגִיגָה מִה שְׂאִין בְּשִׁתְּיָהֶן, וּבְשִׁמְחָה מִה שְׂאִין בְּשִׁתְּיָהֶן. רֵאשׁוֹי - לְגָבוּהָ, מִה שְׂאִין כֶּן בְּשִׁתְּיָהֶן. חֲגִיגָה - נוֹהֶגֶת לְפָנֵי הַדְּבִוּר וְלֵאחֶר הַדְּבִוּר, מִה שְׂאִין כֶּן בְּשִׁתְּיָהֶן. שְׁמִחָה נוֹהֶגֶת בְּאֲנָשִׁים וְנָשִׁים, וְנוֹהֶגֶת כָּל שְׁבַעָה, מִה שְׂאִין כֶּן בְּשִׁתְּיָהֶן.

ו. אִיזוֹ הִיא רֵאשׁוֹי? אֵלוֹ עוֹלוֹת הַבָּאוֹת לְרֵאשׁוֹי. אִיזוֹ הִיא חֲגִיגָה? אֵלוֹ שְׁלָמִים הַבָּאִין לְחֻגִיגָה. אִם יֵשׁ לוֹ לְהִבִּיאַת מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ - יָבִיא. וְאִם לֹא - מִשְׁתַּתָּף הוּא עִם אֲחֵרִים, וּבְלִבָּד שְׁלֵא יַפְחוֹת מִכְשַׁעוֹר, זֶה וְזֶה קְרוּיִין חֲגִיגָה.

ז. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: לֹא נִחְלַקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל עוֹלָה וּשְׁלָמִים שֶׁל יוֹם-טוֹב, שְׁלֵא יָבִיא אֶלָּא מִן הַחֲלִין, וְעַל שְׁלָמִים הַבָּאִין בְּשַׁאֵר יָמוֹת הַשָּׁנָה, שְׁאִם רוֹצֵה לְסַמְךָ מִן הַמַּעֲשֵׂר - סוּמְךָ, עַל מִה נִחְלַקוּ? עַל עוֹלַת שֶׁל יוֹם-טוֹב עֲצֻמוֹ, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: יָבִיא הַכֹּל מִן הַחֲלִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יָבִיא חוֹבְתוֹ מִן הַחֲלִין, וְאִם רָצָה לְסַמְךָ מִן הַמַּעֲשֵׂר - סוּמְךָ, וְשַׁאֵר כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה יָבִיא חוֹבְתוֹ מִן הַחֲלִין.

ח. יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִין יְדֵי חוֹבְתָן בַּנְּדָרִים וּבַנְּדָבוֹת, וּבְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. כֶּהֱנִים בַּחֲטָאֹת,

וְאִשֶּׁם בְּכֹכּוֹר בְּחִזָּה וּבִשְׂוֹק. אָכַל לֹא בְּעוֹפּוֹת וְלֹא בְּמִנְחוֹת. נִזְיֹר יוֹצֵא בְּאֵלוֹ, בֵּין בְּשָׁלוֹ בֵּין בְּשָׁל אַחֲרֵים, וּבִלְבָד שִׂיאֵכֵל מִן הַזֹּבַח. כָּל שְׂבֻעָה נִזְיֹר יוֹצֵא בְּאֵלוֹ, בֵּין בְּשָׁלוֹ בֵּין בְּשָׁל אַחֲרֵים.

ט. אֵין מְבִיאִים תּוֹדָה בְּחַג הַמִּצְוֹת מִפְּנֵי הַחֲמִץ שֶׁבָּהּ, וְלֹא בַּעֲצֻרַת מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹם-טוֹב, אָכֵל מְבִיא תּוֹדָתוֹ בְּחַג הַסְּכוּת, וְיוֹצֵא בָּהּ יָדֵי חוֹבָתוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵין מְבִיאִין תּוֹדָה בְּחַג הַסְּכוּת, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים טז, טז): "בְּחַג הַמִּצְוֹת וּבְחַג הַשְּׂבֻעוֹת וּבְחַג הַסְּכוּת", כָּל שֶׁבָּא בְּחַג הַמִּצְוֹת - בָּא בְּחַג הַשְּׂבֻעוֹת, וּבְחַג הַסְּכוּת, תּוֹדָה שְׂאִינָה בָּאָה בְּחַג הַמִּצְוֹת - אֵינָה בָּאָה, לֹא בְּחַג הַשְּׂבֻעוֹת וְלֹא בְּחַג הַסְּכוּת. רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מְבִיא אֵדָם תּוֹדָתוֹ בְּחַג הַסְּכוּת וְיוֹצֵא בָּהּ יָדֵי חוֹבָתוֹ מִשּׁוּם שְׂמֻחָה, וְאֵין יוֹצֵא בָּהּ יָדֵי חוֹבָה מִשּׁוּם חֲגִיגָה.

י. עֶבֶר הֶרְגֵל וְלֹא חָג - אֵינוֹ חֵיב בְּאַחֲרֵירוֹתוֹ, עַל זֶה נֵאמַר (קֹהֶלֶת א, טו): "מַעֲוֹת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן וְחֶסְרוֹן לֹא יוֹכֵל לְהַמְנוֹת". רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיָּא אוֹמֵר: אֵיזוֹ הִיא "מַעֲוֹת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן"? זֶה הֵבֵא עַל הָעֲרוּה וְהוֹלִיד מִמֶּנָּה מְמֹזָר. גִּבַּב אָדָם - יְכוּל שִׂיחֲזִיר גִּבְבוֹ. גֹּזֵל - יְכוּל שִׂיחֲזִיר גֹּזֵלוֹ. בָּא עַל אֵשֶׁת אִישׁ - פְּסָלָה מִיָּדֵי בַעֲלָהּ, נִטְרָד מִן הָעוֹלָם וְהוֹלֵךְ, וְעַל זֶה נֵאמַר: "מַעֲוֹת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן". רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמֵר: אֵין אוֹמְרִים - 'בְּקָרוֹ גָּמַל זֶה, שְׂמָא יֵשׁ בּוֹ מוֹם, בְּקָרוֹ חֲזִיר זֶה שְׂמָא יֵשׁ בּוֹ מוֹם', אֵין מְבַקְרִין אֵלָא טְלָה! וְאֵיזָה? זֶה תַלְמִיד חֶכֶם הַפּוֹרֵשׁ מִן הַתּוֹרָה, וְעַל זֶה נֵאמַר: "מַעֲוֹת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן". רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמֵר: עֲלִיו הוּא אוֹמֵר (מִשְׁלֵי כז, ח): "כִּצְפוֹר נוֹדַדַת מִן קִנְיָה" וְגו', וְאוֹמֵר (יִרְמִיָּה ב, ה): "מָה מְצָאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עוֹל כִּי רָחֲקוּ מֵעָלְי" וְגו'.

יא. הַתּוֹרָה נִדְרִים פּוֹרְחִין בְּאוֹרֵי, וְאֵין לָהֶם עַל מָה שִׂיִּסְמְכוּ, אָכֵל חֶכֶם מְתִיר לְפִי חֲכָמָתוֹ, הַלְכוֹת שֶׁבַת חֲגִיגוֹת וּמַעֲוִלוֹת כְּהַרְרִין הַתְּלוּיִין בְּשַׁעֲרָהּ, מִקְרָא מוֹעֵט וְהַלְכוֹת

מְרַבּוֹת, אֵין לָהֶם עַל מָה שִׂיִּסְמְכוּ, מִכָּאֵן הִיָּה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: צָבְתָא בְּצַבְתָּא מִתְעַבְדָּא, צָבְתָא קְדַמִּיתָא בְּמֵאֵי אִתְעַבְדַת, הָא לֹאוּ בְּרִיָּה הוּת. הַדִּינִין הָעֵבֻדוֹת, הַטְּהוּרוֹת וְהַטְּמְאוֹת וְהָעֲרִיּוֹת, מוֹסֵף עֲלֵיהֶן הָעֲרִכִין וְהַחֲרָמִים וְהַהֲקֵדְשׁוֹת, מִקְרָא מְרַבָּה, מְדַרְשׁ וְהַלְכוֹת מְרַבּוֹת - יֵשׁ לָהֶן עַל מָה שִׂיִּסְמְכוּ, אָבָא יוֹסִי בֶן חֲנַן אוֹמֵר: אֵלוֹ שְׂמוֹנָה מִקְצְעֵי תּוֹרָה, גּוֹפֵי הַלְכוֹת הֵן.

מִסְכַּת חֲגִיגָה פְּרָק שְׁנִי

ב. אֵין דוֹרְשִׁין בְּעֲרִיּוֹת בְּשִׁלְשָׁה, אָכֵל דוֹרְשִׁין בְּשְׁנַיִם, אָכֵל לֹא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּשְׁנַיִם. אָכֵל דוֹרְשִׁין בְּיַחֲדִיד וְלֹא בְּמִרְכָּבָה בְּיַחֲדִיד, אֵלָא אִם כֵּן הִיָּה חֶכֶם מִבֵּין מְדַעְתּוֹ. מַעֲשֵׂה בְּרָבִן יוֹחֲנָן בֶּן זְכַאִי שֶׁהִיָּה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר, וְהִיָּה רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן עֲרָף מִחֲמַר אַחֲרָיו, אָמַר לוֹ: רַבִּי שְׁנָה לִי פְּרָק אֶחָד בְּמַעֲשֵׂה מְרַכָּבָה, אָמַר לוֹ: לֹא כֶּף שְׁנִיתִי לָכֶם וְלֹא בְּמִרְכָּבָה בְּיַחֲדִיד, אֵלָא אִם כֵּן הִיָּה חֶכֶם מִבֵּין מְדַעְתּוֹ? אָמַר לוֹ: מַעֲתָה אֲרָצָה לְפָנָי? אָמַר לוֹ: אָמֹר! פִּתַח רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן עֲרָף, וְדַרְשׁ בְּמַעֲשֵׂה מְרַכָּבָה, יָרַד רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן זְכַאִי מִן הַחֲמוֹר, וְנִתְעַשֵּׂף בְּטִלְיָתוֹ, וַיִּשְׁבּוּ שְׁנֵיהֶם עַל גְּבִי אֶבֶן אַחַת, תַּחַת הַזֵּית, וְהִרְצָה לְפָנָיו, עָמַד וּנְשָׁקוּ, וְאָמַר: בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן בֶּן לְאַבְרָהָם אֲבִינוֹ שִׂידוּעַ לְהִבִּין וְלְדַרְשׁ בְּכַבּוֹד אֲבִיו שְׁבַשְׂמַיִם, יֵשׁ נָאָה דוֹרֵשׁ וְאֵין נָאָה מְקַיִם, נָאָה מְקַיִם וְאֵין נָאָה דוֹרֵשׁ, אַתָּה נָאָה דוֹרֵשׁ וְנָאָה מְקַיִם, אֲשֶׁרִיָּה אֲבִינוֹ אֲבִירָהּ! שְׂאֲלֵעָזָר בֶּן עֲרָף יֵצֵא מִחֲלָצִיָּה, שִׂידוּעַ לְהִבִּין וְלְדַרְשׁ בְּכַבּוֹד אֲבִיו שְׁבַשְׂמַיִם. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה הֲרָצָאוֹת הֵן - רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֲרָצָה לְפָנָי רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן זְכַאִי. רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן זְכַאִי הֲרָצָה לְפָנָי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. חֲנַנְיָא בֶּן חֲכִינָאִי הֲרָצָה לְפָנָי רַבִּי עֲקִיבָה.

ב. אֲרַבְעָה נִכְנְסוּ לְפָרְדֵס, בֶּן עֲזַאִי וּבֶן זוֹמָא, אַחַר וְרַבִּי עֲקִיבָה. אֶחָד הֲצִיץ וּמַת, אֶחָד הֲצִיץ וּנְפָגַע, אֶחָד הֲצִיץ וְקִצֵץ בְּנִטְעוֹת, וְאֶחָד עָלָה בְּשָׁלוֹם וַיִּרַד בְּשָׁלוֹם. בֶּן עֲזַאִי

הציץ ומת, עליו הכתוב אומר (תהלים קטז, טו): "יקר בעיני ה' המותה לחסידיו". בן זומא הציץ ונפגע, עליו הכתוב אומר (משלי כה, טז): "דבש מצאת אכול דיך וגו', אלישע הציץ וקצץ בנטיעות, עליו הכתוב אומר (קהלת ה, ה): "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וגו'. רבי עקיבה עלה בשלום וירד בשלום, עליו הכתוב אומר (שיר השירים א, ד): "משכני אחריך נרוצה" וגו'. משלו משל, למה הדבר דומה? לפרדס של מלך ועליה בנויה על גביה, מה עליו להאדם להציץ, ובלבד שלא יזוז את עיניו ממנו. ועוד משלו משל, למה הדבר דומה? לאסטריא העוברת בין שני דרכים, אחד של אור ואחד של שלג, הטה לכאן - נכוה באש, הטה לכאן - נכוה משלג, מה עליו על אדם? להלך באמצע, ובלבד שלא יהא נוטה לא לכאן ולא לכאן. מעשה ברבי יהושע בן חנניא, שהיה עומד על גבי מעלה בהר הבית, וראהו בן זומא ולא עמד מפניו, הגיע אצלו ולא נתן לו שלום, אמר לו: מאן ולאין בן זומא? אמר לו: צופה הייתי במעשה בראשית, ואין בין מים העליונים למים התחתונים אפלו טפח, שנאמר (בראשית א, ב): "ורוח אלהים מרחפת על פני המים", ואומר (דברים לב, יא): "כנשר יעיר קנו" וגו', מה נשר זה טס על גבי קנו, נוגע ואינו נוגע, כך אין בין מים העליונים למים התחתונים, אפלו טפח. אמר להם רבי יהושע לתלמידיו: כבר בן זומא מבחוץ! לא היו ימים מועטים עד שנסתלק בן זומא.

ג. כל המסתכל בארבעה דברים - ראוי לו שלא בא לעולם, מה למעלה מה למטה, מה לפנים ומה לאחור. "פי שאל נא לימים ראשונים" (דברים ד, לב) - יחיד, ואין שנים שואלין. יכול ישאל אדם על קדם למעשה בראשית? תלמוד לומר (שם): "למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ", יכול לא

ישאל אדם מששת ימי בראשית? תלמוד לומר: - "לימים ראשונים אשר היו לפניך", יכול ישאל אדם מה למעלה, מה למטה, מה לפנים מה לאחור? תלמוד לומר: "ולמקצה השמים עד קצה השמים", מקצה השמים ועד קצה אתה שואל, ואי אתה שואל מה למעלה מה למטה, מה היה ומה עתיד להיות.

ד. מימהין לא נחלקו אלא על הסמיכה, חמשה זוגות הן: שלשה מזוגות הראשונים שאמרו שלא לסמך, ושנים מזוגות האחרונים שאמרו שלא לסמך, שלשה היו נשיאים, ושנים להן אבות בית דין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: יהודה בן טבאי - אב בית דין, שמעון בן שטח - נשיא. אמר רבי יוסי: בתחלה לא היתה מחלקת בישראל, אלא בית דין של שבעים ואחד יושבין בשלש פתחים, ושני דינים של עשרים ושלשה. עשרין ושלשה יושבין על פתח הר הבית, ואחד בחיל, ושאר בית דין של עשרים ושלשה - יושבין בשאר עירות ישראל, נצרך אחד מהם - הולך אצל בית דין שבעירו. אין בית דין הולך אצל בית דין הסמוך לעירו, אם שמעו - אמרו להם. אם לאו, הוא ומפלא שבהן באין לבית דין שבהר הבית, אם שמעו - אמרו להם, ואם לאו - הוא ומפלא שבהם באין לבית דין שבחיל. אם שמעו - אמרו להם. אם לאו - אלו ואלו באין לבית דין שבלשכת הגזית, ובית דין שבלשכת הגזית, אף על פי שהוא של שבעים ואחד - אין פחות מעשרים ושלשה, נצרך אחד מהם לצאת, רואה, אם יש שם עשרים ושלשה - יוצא, ואם לאו - אין יוצא, עד שיהו שם עשרים ושלשה. היו יושבין מתמיד של שחר עד תמיד של בין הערבים, ובשבתות ובמים טובים - נכנסין לבית המדרש שבהר הבית. נשאלה השאלה בפניהם, אם שמעו - אמרו להם, ואם לאו - עומדין במנין. אם רבו המטמאין

⁹ בגמרא הגירסא: יושבין בחיל.

ייום-טוב האחרון של חג. אבא שאול הייז
אומר: בלשון אחרת, משום בית הלל, ומה
אם בשעה¹⁰ שכירתך שתומה - פירת רבך
פתוחה, בשעה שכירתך פתוחה, אינו דין
שפירת רבך פתוחה? דבר אחר: שלא יהא
שלחנך מלא ושלחן רבך ריקן.

ו. מעשה בהלל הזקן שסמך על העולה
בעזרה, וחברו עליו תלמידי בית שמאי.
אמר להם בית הלל: בואו וראו שהיא נקבה,
וצריכין אנו לעשותה זבחי שלמים. הפליגן
בדברים, והלכו להם, מיד גברה ידן של בית
שמאי, ובקשו לקבע הלכה כמותן, והיה
שם כבא בן בוטא, שהוא מתלמידי בית
שמאי. וידע שהלכה כבית הלל בכל מקום.
ושלח והביא את כל צאן קדר שבירושלים,
והעמידן בעזרה. ואמר: כל מי שצריך
להביא עולות ושלמים - יבוא ויטל,
ויסמוך. באו ונטלו והעלו עולות ושלמים,
וסמכו עליהן. בו ביום נקבעה הלכה כדברי
בית הלל, ולא היה שם אדם שערער בזה.
ושוב מעשה באחד מתלמידי בית הלל,
שסמך על העולה בעזרה, מצאו תלמיד
אחד מתלמידי בית שמאי. אמר לו: מה זה
סמכה? אמר לו: מה זה שתיקה?! שתקו
בנזיפה.

ז. עצרת שחל להיות בשני, או בחמישי, או
בששי, או באחד מכל ימות השבת. בית
שמאי אומרים: יום טבח לאחרים. בית הלל
אומרים: אין יום טבח. ומעשה שמת
אלכסא בלוד, ובאו אנשי צירות להספידו.
אמר להם רבי טרפון: צאו, אין מספידין
ביום-טוב, מפני שיום-טוב של עצרת היתה.

מסכת חגיגה פרק שלישי

א. איזו חזקה? כל שעקר את רגליו ממים.
עודהו רגלו אחת במים - החזק לדבר קל -
מחזיק עצמו לדבר חמור שבהן. עלה - שוב
אינו מחזיק. הטובל על מנת לעלות מטמאה
לטהרה - הרי זה טהור בכלם. הטובל, אם

- טמאו. אם רבו המטהרין - טהרו. משם
הלכה יוצא רוחת בישראל. משרבו תלמידי
שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן - רבו
מחלקת בישראל, ונעשה התורה כשתי
תורות, משם פותבין ושולחין בכל מקומות,
כל מי שהוא חכם, ועניו, ושפוי, וירא חטא,
ופרקו טוב, ודעת הבריות נוטה הימנו - יהא
דין בעירו, משנעשה דין בעירו - מעלין
ומושיבין אותו בהר הבית. ומשם מעלין
ומושיבין אותו בחיל, ומשם מעלין
ומושיבין אותו בלשכת הגזית, ושם יושבין
ובודקין יחסי כהונה ויחסי לוויה. כהן
שנמצא בו פסול - לובש שחורין ומתעטף
שחורין, יוצא והולך לו, ושלא נמצא בו
פסול - לובש לבנים ומתעטף לבנים, נכנס
ומשמש עם אחיו הכהנים. ויום-טוב היו
עושין שלא נמצא פסול בזרעו של אהרן.
ומביא עשירית האיפה משלו, ועובדה בידו,
אף על פי שאין המשמר שלו. אחד כהן
גדול ואחד כהן הדיוט שעבדו עד שלא
הביאו עשירית האיפה שלהן - עבודתן
כשרה.

ה. איזו היא סמכה שנחלקו עליה בית
שמאי ובית הלל? בית שמאי אומרים: אין
סומכין ביום-טוב. ושלמים, החוגג בהן -
סומך עליהן מערב יום-טוב, ושוחטן ביום-
טוב. ובית הלל אומרים: סומכין ביום-טוב,
ושוחטן ביום-טוב. אמרו בית הלל לבית
שמאי: ומה אם בשעה שאי אתה מתר
לעשות להדיוט - אתה מתר לעשות לגבוה,
שעה שאתה מתר לעשות להדיוט, אין דין
שיהא מתר לעשות לגבוה? אמרו להם בית
שמאי: נדרים ונדבות יוכיחו, שמתר
להדיוט ואסור לגבוה, אמרו להם בית הלל:
לא! אם אמרתם בנדרים ונדבות שאין זמנן
קבוע, תאמרו בחגיגה שזמנה קבוע?!
אמרו להם בית שמאי: אף חגיגה, פעמים
שזמנה אינה קבוע, שמי שלא חג ביום-טוב
הראשון של חג - חוגג את כל הרגל כלו,

נתפון - טהור. אם לאו - טמא. אבל המטבל את ידיו - בין כך ובין כך ידיו טהורות. רבן גמליאל היה אוכל על טהרת חלין כל ימיו, והיתה מטפחתו מדרס לקדש. אונקלוס הגר היה אוכל על טהרת הקדש כל ימיו, והיתה מטפחתו מדרס לחטאת.

ב. חמר בקדש מבתרומה שמטבילים בתוך כלים, כוסות בתוך כוסות, תמחויין בתוך תמחויין, בתרומה אבל לא בקדש. נתן לתוך הסל או לתוך גורגותני¹¹, הטבילה לתרומה, בין לקדש בין לתרומה - טהורים. אבא שאול אומר: לתרומה אבל לא לקדש, אחרים ותוך ובית הצביעה בתרומה, אבל לא בקדש. אמר רבי יוסי: זה לשון כפול! כל שיש לו אחרים ותוך - יש לו בית הצביעה. כל שאין לו אחרים ותוך - אין לו בית הצביעה.

ג. הנושא את המדרס - נושא את התרומה אבל לא את הקדש. כיצד? היו סנדליו טמאין ונושא חבית של תרומה על כתפו, ואין עושין כן בקדש. בגדי אוכלי תרומה - מדרס לקדש. ולא כמדת הקדש מדת התרומה. מרבה מדות הקדש ממדות התרומה, שבקדש - מטביל ומנגב ואחר כך קושר. ובתרומה - קושר ואחר כך מטביל. אחד קדשי מקדש ואחד קדשי הגבול בכך.

ד. כלים הנגמרים בטרה אפלו בעזרה - צריכין טבילה לקדש, אבל לא לתרומה. כיצד? סלת שנתערבה, ונגע טבול יום במקצתה - פסל את כלה. בתרומה - לא פסל אלא מקום מגעה. הקרקע, אינו מצרף לא את הקדש ולא את התרומה. הכלי, מצרף מה שבתוכו לקדש אבל לא לתרומה. הרביעי - בקדש פסול. והשלישי - בתרומה. ובתרומה, אם נטמאת אחת מידיו - חכרתה טהרה. ובקדש - מטביל את שתיהן כאחת.

אין מטביל את הטהרה בפני עצמה ואת הטמאה בפני עצמה, אלא מטביל שתיהן כאחת.

ה. הטובל את אחת מהן ועשה טהרות, כל הטהרות שעשה בטהרות עד שלא טבל שניהם - טמאות הטהרות, שהיד מטמא את חכרתה לטמא בקדש; דברי רבי. רבי יוסי בין רבי יהודה אומר: לפסל בקדש, אוכלים אוכלין נגובין בידים מסואבות, בתרומה אבל לא בקדש. אמר רבי חנינא בין אנטיגנוס: וכי יש נגובין בקדש? אלא תוחב את החרה בכוש או בקיסם ואוכל עמה זית, או בצל בתרומה אבל לא בקדש.

ו. חמר בקדש מבתרומה ומבחסאת: שהכל נאמנין על החטאת, ואין הכל נאמנין, לא על הקדש ולא על התרומה. חמר בחטאת: שהטהור לתרומה ולקדש - טמא לחטאת. יש מינין לקדש ולתרומה, ואין מינין לחטאת. אוגן - אסור במעשר, ומתר בתרומה ובפרה. טבול יום - אסור בתרומה ומתר במעשר ובפרה. מחסר פפרה - אסור בפרה, ומתר במעשר ובתרומה.

ז. אמר רבי יוסי: מנין לרביעי בקדש שהוא פסול? ודין הוא, ומה מחסר כפורים שאין פסול בתרומה - פוסל, רביעי שהוא פסול בתרומה, אינו דין שיפסל בקדש? למדנו לשלישי מן הכתוב, ולרביעי מקל וחמר.

ח. אמר רבי נחמיה: מפני מה הכל נאמנין על הקדש ולא על התרומה? שלא יהא כל אחד ואחד אומר: 'הריני בונה במה ומזבח לעצמי', 'הריני שורף פרה לעצמי'; שנאמר (במדבר יח, ז): "ואתה ובניך אתך תשמרו את פהנתכם לכל דבר המזבח", יכול אף למעשר, לתרומה ולחלה? תלמוד לומר: "ולמבית לפרכת", מה "מבית לפרכת" מיוחד, שאין לדעתן של ישראל, יצאת

¹¹ בשפופרת הנוד, פי בכלים כאלו כמו סל או גורגותני לא שכייה בהם שפיהם יהיה צר כל כך.

¹¹ סל גדול שבו כוסננים את היין בעת הבציר [ולא שיהא לחשש שיהיו בלים כאלו בלי שאין בפיו

תְּרוּמָה וּלְמַעֲשֵׂר וְחֻלְהָ שֵׁשׁ לְדַעְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (בְּמִדְבָּר יט, ט): 'וְהִיְתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נִדְּהוּ', שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָר עַל שְׁמִירַתָּה, סֶפֶק רְשׁוּת עִם הָאָרֶץ מְדַרְסוּ וְהִסִּיטוּ, טְהוּרִין לְחֻלִּין וְטַמְאִין לְתְרוּמָה.

ט. מִמְּלֵאִין וּמְקַדְשִׁין מִי חֻטְאָת, בְּכֹל מְבִיאִין מִי חֻטְאָת וְעִפְר חֻטְאָת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, עִם הָאָרֶץ שְׂאֵמֵר: 'טְהוּר לְחֻטְאָת' - מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. 'כָּלִים הִלְלוּ טְהוּרִין לְחֻטְאָת' - מְקַבְּלִין אוֹתָן הֵימְנוּ. טָבֵל לְהוֹזוֹת וְלֹא הוֹזָה - הָרִי זֶה אוֹכֵל בְּתְרוּמוֹת לְעִרְבּ, רָאוּ בְּיַדְיוּ מִי חֻטְאָת וְאִפְר חֻטְאָת - אוֹכְלִין עַל גְּבִיּוּ טְהוּרוֹת, וְעַל גֵּב בְּגָדֵיו, וְעַל גְּבִי סַנְדְּלָיו.

י. עִם הָאָרֶץ שֶׁהִבִּיא כָּלִים לְחֻטְאָתוֹ - חֶבֶר לּוֹקַח הֵימְנוּ לְחֻטְאָתוֹ וּלְתְרוּמוֹתוֹ. הִבִּיא לְתְרוּמוֹתוֹ - אֵין חֶבֶר לּוֹקַח הֵימְנוּ לֹא לְחֻטְאָתוֹ וְלֹא לְתְרוּמוֹתוֹ. הִבִּיא לְחֻטְאָתוֹ וּלְתְרוּמוֹתוֹ שֶׁל חֻטְאָת - חֶבֶר לּוֹקַח הֵימְנוּ לְתְרוּמוֹתוֹ וּלְחֻטְאָתוֹ. אֵין חֶבֶר לּוֹקַח הֵימְנוּ, לֹא לְחֻטְאָתוֹ וְלֹא לְתְרוּמוֹתוֹ. חֶבֶר שְׂאֵמֵר לְעִם הָאָרֶץ: 'הִבִּיא כָּלִים לְחֻטְאָתוֹ' - חֶבֶר לּוֹקַח הֵימְנוּ לְחֻטְאָתוֹ וּלְתְרוּמוֹתוֹ. 'לְתְרוּמוֹתֵי' - אֵין חֶבֶר לּוֹקַח הֵימְנוּ לֹא לְחֻטְאָתוֹ וְלֹא לְתְרוּמוֹתוֹ. הִבִּיא 'לְחֻטְאָתִי וּלְתְרוּמוֹתֵי שֶׁל חֻטְאָת' - חֶבֶר לּוֹקַח הֵימְנוּ, בֵּין לוֹ בֵּין לְאַחֵר, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים, וְאִם יַעֲרִים - הָרִי אֵלּוּ טַמְאִין. עִם הָאָרֶץ שְׂאֵמֵר: 'כָּלִים אֵלּוּ הִבִּאתִים לְחֻטְאָתִי וְנִמְלַכְתִּי עֲלֵיהֶן לְתְרוּמוֹתֵי', הוֹאִיל וְנִתְיַחֲדוּ בְּרִשׁוּת עִם הָאָרֶץ שְׂעָה אַחַת - הָרִי אֵלּוּ טַמְאִין.

יא. מִן הַמּוֹדִיעִים וְלִפְנֵים - נֶאֱמָר עַל כָּלִי חֶרֶס רִיקָן לְקַדֵּשׁ. מִן הַמּוֹדִיעִים לְחוּץ - אֵין נֶאֱמָר. בִּיהוּדָה - נֶאֱמָר עַל טְהוּרֵי יֵין וְשִׁמֶן כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אָבֵל לֹא עַל הַתְּרוּמָה. בְּשַׁעַת הַגָּתוֹת וְהַבַּדִּים - אָף עַל הַתְּרוּמָה. וְקֹדֶם לְגָתוֹת וְהַבַּדִּים שְׁבַעִים יוֹם - נֶאֱמָר עַל הַקֹּדֶשׁ וְעַל הַמְדַמֵּעַ וְעַל הַקְּנָקָן, אָבֵל לֹא עַל הַתְּרוּמָה, בְּשַׁעַת הַגָּתוֹת וְהַבַּדִּים נֶאֱמָרִים

אָף עַל הַתְּרוּמָה. נֶאֱמָר עַל הַיֵּין בְּשַׁעַת הַיֵּין, וְעַל הַשִּׁמֶן בְּשַׁעַת הַשִּׁמֶן. אָבֵל לֹא עַל הַשִּׁמֶן בְּשַׁעַת הַיֵּין וְלֹא עַל הַיֵּין בְּשַׁעַת הַשִּׁמֶן. עֲבָרוּ הַגָּתוֹת וְהַבַּדִּים - חִזְרוּ לְאִסּוּרֵן. הִבִּיאוּ לוֹ חֻבִּית שֶׁל תְּרוּמָה - לֹא יִקְבְּלָהּ הֵימְנוּ, אֲלֵא אִם כֵּן אָמַר לוֹ: 'יֵשׁ לִי בְּתוֹכָהּ רְבִיעִית קֹדֶשׁ בְּתוֹכָהּ'. הִבִּיאָה לְגַת הַבָּאָה אָף עַל פִּי שְׁמִכִּירָה שְׁהִיא הִיא - לֹא יִקְבְּלָהּ מִמְּנוּ. מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי טְרַפּוֹן, שְׁהִיה מְהֻלָּךְ בְּדָרָךְ, מְצָאוּ זָקֵן אֶחָד, אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מַה בְּרִיּוֹת מְרַנְּנוֹת אַחֲרֶיךָ? וְהִלֵּא כָּל מַעֲשֵׂיךָ יִשְׂרָיִם הֵן! אֲלֵא שְׂאֵמֵר מְקַבֵּל תְּרוּמָה בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם. אָמַר רַבִּי טְרַפּוֹן: אֶקְפֹּח אֶת בְּנֵי אִם לֹא הִלְכָה בְּיַדִּי מִרְבֵּן יוֹחֲנָן בֶּן זִכְאִי, שְׂאֵמֵר לִי: מִתָּר אַתָּה לְקַבֵּל תְּרוּמָה בְּשָׂאֵר כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם, עַכְשָׁו בְּרִיּוֹת מְרַנְּנוֹת אַחֲרֵי, גּוֹזֵר אֲנִי עֲלֵי שְׂאֵינִי מְקַבֵּל תְּרוּמָה בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם, אֲלֵא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ בְּתוֹכָהּ רְבִיעִית קֹדֶשׁ.

יב. הַגְּבָאִין שְׁנִכְנְסוּ לְבֵית, וְכָתְבוּ עֲלָיו מִבְּחוּץ: 'כָּל שְׂבִבַּת טְהוּר' - נֶאֱמָר עַל טְהוּרַת הַחֻטְאָת וְאֵין נֶאֱמָר עַל טְהוּרַת תְּרוּמָה. וּבִירוּשָׁלַיִם - נֶאֱמָר עַל טְהוּרַת כָּל הַכָּלִים לְקַדֵּשׁ, אָבֵל לֹא לְתְרוּמָה, וּבְשַׁעַת הַרְגֵל - אָף לְתְרוּמָה. הַלּוֹקַח כָּלִים מֵאוּמְנֵי עִם הָאָרֶץ, וְהַמוֹכֵר כָּלִים לְאוּמְנֵי עִם הָאָרֶץ - נֶאֱמָר עַל טְהוּרַת הַחֻטְאָת וְאֵין נֶאֱמָר עַל טְהוּרַת תְּרוּמָה.

יג. שֶׁלְחַן שְׁנַטְמָא - מִטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּזַמְנוֹ, וְאִפְּלוּ בְּשִׁבְתָּ, מַעֲשֵׂה שֶׁהִטְבִּילוּ אֶת הַמְנוּרָה בְּיוֹם-טוֹב, וְהִיוּ הַצְּדוּקִין אוֹמְרִים: 'בִּאוּ וְרָאוּ פְרוּשִׁין שְׁמִטְבִּילִין לְאוֹר הַלְּבָנָה'.

מסכת יבמות פרק ראשון

א. אימתי אָמרו: 'אם מתו או נתגרשו - צרותיהן מתרות?' בחיי הבעל. אבל לאחר מיתת הבעל - צרותיהן מתרות. לאחר מיתת הבעל - צרותיהן חולצות ולא מתבכמות. וכלן שנמצאו אילוניות, או שהיו נשואות לאחרים, בין בחיי הבעל ובין לאחר מיתת הבעל - צרותיהן מתרות. כל היכולה למאן ולא מאנה ומת, צרתה - חולצת ולא מתבכמת. כיצד 'אם מתו הן - צרותיהן מתרות'? היתה בתו או אחת מכל העריות הללו נשואה לאחיו, ולו אשה אחרת, ממה בתו ואחר כך מת אחיו - צרתה מתרת. מת אחיו ואחר כך מתה היא - צרתה אסורה. הלכה צרת בתו ונשאת לאחיו השני, ולו אשה אחרת, מת אחיו ואחר כך צרתה, אף על פי שבתו קימת - צרת צרתה מתרת. ממה צרת צרתה ואחר כך מת אחיו, אף על פי שבתו קימת - צרתה אסורה, אפלו הן מאה. נמצאת אומר: כל זמן שאחין מרבין - צרות מרבות, אחין מועטין - צרות מועטות. כשם שאם מתו או מאנו או נתגרשו או נמצאו אילוניות או שהיו נשואות לאחרים - צרותיהן מתרות, כך צרת צרותיהן שמתו, או שמאנו, או שנתגרשו, או שנמצאו אילוניות, או שהיו נשואות לאחרים - צרותיהן מתרות. כשם שפוטרות מן הנשואין - כך פוטרות מן הארוסין. במה דברים אמורים? באשה שאין לה בה קדושין - אבל באשה שיש לה בה קדושין - צרותיהן חולצות ולא מתבכמות; דברי בית הלל. בית שמאי מתירין את הצרות לאחין.

ב. שש עריות חמורות מאלו, מפני שהן נשואות לאחרים, צרותיהן מתרות. אמו, ואשת אביו, ואחות אביו, ואחותו מאביו, ואשת אחיו מאביו, ואשת אחי אביו, שאין

צרה אלא מאת. נשאו לאחין שלא בעברה - צרותיהן פטורות. הלכו צרות אלו ונשאו - בית שמאי אומרים: הן פסולות, והולד פסול. ובית הלל אומרים: הן כשרות, והולד כשר. נתיבמו, בית שמאי אומרים: הן כשרות, והולד כשר. ובית הלל אומרים: הן פסולות, והולד ממזר. אמר רבי יוחנן בן נורי: בא וראה היאך הלכה זו רוחת בישראל. נעשה כדברי בית שמאי - הולד ממזר לדברי בית הלל. נעשה כדברי בית הלל הולד פגום לדברי בית שמאי. אלא: בואו ונתקן שיהו הצרות חולצות ולא מתבכמות. לא הספיקו לגמר את הדבר עד שנטרפה השעה. אמר רבן שמעון בן גמליאל: מה נעשה להם לצרות הראשונות מעתה? שאלו את רבי יהושע: צרת הבת מהו? אמר להם: מחלקת בית שמאי ובית הלל. והלכה כדברי מי? אמר להם: מפני מה אתם מכניסין ראשי בין שני הרים גדולים, לבין בית שמאי ובית הלל, שירוצו את ראשי?! אלא מעיד אני על שתי משפחות גדולות שהיו בירושלים: משפחת בית עלובאי מבית צבועים¹, ומשפחת בית קופאי מבית מקושש - שהם בני צרות, ומהם כהנים, והיו מקריבין על גבי המזבח. אמר רבי טרפון: תאב אני שיהא לי צרת הבת ואשיאנה לכהנה. אמר רבי אליעזר: אף על פי שנתלקו בית שמאי ובית הלל בצרות, מודים שאין הולד ממזר, שאין ממזר אלא מי שאסורו אסור ערוה וענוש כרת.

ג. אף על פי שנתלקו בית שמאי ובית הלל בצרות ובאחיות, ובספק אשת איש, ובגט ישן, ובמקדש את אשתו בשה פרוטה, ובמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק - לא נמנעו בית שמאי לישא אשה מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי, אלא נהגו האמת

¹² בגמרא הגירסא: משפחת בית צבועים מכן

וְהַשְּׁלוֹם בִּינֵיהֶן, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (וְכָרְיָהּ ח, יט): "הָאֲמַת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ". אִף עַל פִּי שְׂאֵלוֹ אוֹסְרִין וְאֵלוֹ מִתִּירִין - לֹא נִמְנָעוּ עוֹשִׂין טְהוֹרוֹת אֵלּוֹ עַל גַּב אֵלוֹ, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלִי כֹא, ב): "כָּל דֶּרֶךְ אִישׁ יִשָּׂר בְּעֵינָיו וְתִכֵּן לְבוֹת ה'"; רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִן הַסֵּפֶק לֹא הָיוּ נִמְנָעִין, אֲלֵא מִן הַיְדוּדָא. לְעוֹלָם הִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל. וְהַרוּצָה לַעֲשׂוֹת כְּבֵית שְׁמַאי - עוֹשָׂה. כְּבֵית הַלֵּל - עוֹשָׂה. וְהַרוּצָה לְהַחְמִיר עַל עֲצָמוֹ לְנַהֵג כְּחוּמְרֵי בֵּית שְׁמַאי וְכְחוּמְרֵי בֵּית הַלֵּל - עָלְיוֹ הַכְּתוּב אוֹמֵר (קְהֵלֶת ב, יד): "הַכֶּסֶל בַּחֲשֵׁף הוֹלֵךְ". הַתּוֹפֵס קוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וְקוּלֵי בֵּית הַלֵּל - רָשָׁע. אֲלֵא: אִם כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי - כְּקוּלֵיָהֶן וְכְחוּמְרֵיהֶן, וְאִם כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל - כְּקוּלֵיָהֶן וְכְחוּמְרֵיהֶן.

בשורה טובה ומשמחת!

שוין יעצט
דא צו באקומען
אפגעשיקט יעדע וואך

צו אייער טיר

אויף די פאסט

די שטארק אויפגעכאפטע
וועכנטליכע קונטרסים

עצתו אמונה

הערליכע בריוו, שאלות

ותשובות אין אלע אקטועלע

נושאים אין טאג טעגליכן לעבן.

געשריבן דורכן ראש ישיבה
הרה"ג ר'

יואל רוטה

שליט"א

רופט אדער טעקסט

718•387•2691

קח
הכל
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו subscribe@kerenhadfusa.org

<p>27</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ג 3</p>	<p>6:57 _____ נץ החמה 9:19 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:07 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:43 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדרים לג • ירושלמי: ברכות יז • תוספתא: מגילה ג ב"ך: ירמיה ח-ט • רמב"ם: שכירות י</p>
<p>28</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ד 4</p>	<p>6:58 _____ נץ החמה 9:20 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:08 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:43 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדרים לד • ירושלמי: ברכות טז • תוספתא: מועד קטן א ב"ך: ירמיה יז-יא • רמב"ם: שכירות יא</p>
<p>29</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ה 5</p>	<p>6:59 _____ נץ החמה 9:21 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:08 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:42 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדרים לה • ירושלמי: ברכות טז • תוספתא: מועד קטן ב ב"ך: ירמיה יב-יג • רמב"ם: שכירות יב</p>
<p>30</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ו 6</p>	<p>7:00 _____ נץ החמה 9:21 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:09 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:42 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדרים לו • ירושלמי: ברכות יז • תוספתא: חגיגה א ב"ך: ירמיה יז-טו • רמב"ם: שכירות יג</p>
<p>1</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ז 7</p>	<p>7:01 _____ נץ החמה 9:22 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:09 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:42 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדרים לז • ירושלמי: ברכות יח • תוספתא: חגיגה ב ב"ך: ירמיה טז-יז • רמב"ם: שאלה ופקדון א</p>
<p>2</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ח 8</p>	<p>7:02 _____ נץ החמה 9:23 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:10 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:41 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדרים לח • ירושלמי: ברכות יט • תוספתא: חגיגה ג ב"ך: ירמיה יח-יט • רמב"ם: שאלה ופקדון ב</p>
<p>3</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ט 9</p>	<p>7:03 _____ נץ החמה 9:23 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:11 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:41 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדרים לט • ירושלמי: ברכות כ • תוספתא: יבמות א ב"ך: ירמיה כ-כא • רמב"ם: שאלה ופקדון ג</p>

Candle Lighting 4:10 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 5:41 זמן מוצש"ק

תְּאֵזוֹת נְאוּף גֵּיטִי נִישְׁט אָוועק פֿון אַ מַעַנְטֶש, נָאר אויב עַר הײַט זײַךְ דײַ אויגן
אוי דײַ מַחֲשָׁבָה.

(סִפָּר תְּמִידוֹת אוֹת נְאוּף סִיָּקן ט')